

Ho 129158

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด
เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

นางณัฐราพร จันลาวงค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2563

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางณัฐภาพร จันลาวงค์ แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.อพันตรี พูลพุทธา)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.อนุสรณ์ จันทร์ประทีภย์)

กรรมการ ว่าที่ร้อยตรี

(อาจารย์ ดร.รัตติกาล สารกอง)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณู ชุยกระเดื่อง)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐชัย จันทชুম)

คณบดีคณะครุศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....ปี.....

ชื่อเรื่อง : การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผู้วิจัย : นางณัฐภาพร จันลาวงศ์

ปริญญา : ครุศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.รัตติกาล สารกอง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.อรัญญา ชูยกระเดื่อง

ปีการศึกษา : 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อสังเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (2) เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ตามเกณฑ์ 80/80 (3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ (4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มที่ศึกษาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนโป่งเชือกศึกษาสถาน จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 14 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบและแบบประเมินความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติทดสอบ Hotelling's T^2

ผลการวิจัย พบว่า (1) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ (1.1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (1.2) ขั้นจัดกิจกรรม มี 6 ขั้นตอนย่อย คือ ขั้นกำหนดหัวเรื่อง ขั้นระดมความคิด ขั้นหาข้อมูลเพิ่มเติม ขั้นวางโครงเรื่อง ขั้นฝึกทักษะ ขั้นตรวจทาน และประเมินผล และ (1.3) ขั้นสรุปผล (2) กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด

เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 87.07/88.10 ซึ่งประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ได้กำหนดไว้ (3) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.26)

คำสำคัญ : กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิคแผนผังความคิด การเขียนเชิงสร้างสรรค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Title : Development of Cooperative Learning Activities with Mind Mapping
Techniques on Creative Writing of Grade 4 Students

Author : Mr. Natthaporn Chantarawong

Degree : Master of Education (Curriculum and Instruction)
Rajabhat Maha Sarakham University

Advisors : Dr. Rattikan Sarnkong
Assistant Professor Acting, Sub. Lt. Dr. Arun Suikraduang

Year : 2019

ABSTRACT

The purposes of this research were to (1) To synthesize guidelines for organizing learning activities in conjunction with concept maps on creative writing, of Prathomsuksa 4 students. ; (2) To develop collaborative learning activities including mind mapping on creative writing of Grade 4 students to be effective (E_1/E_2) according to the criteria 80/80. ; (3) to compare academic achievement And creative writing ability Before and after class of Prathom Suksa 4 students who studied by using a cooperative learning activity that included mind mapping for creative writing. ; (4) to study the learning satisfaction of Prathomsuksa students. The fourth place was studied by using a cooperative learning activity and a mind map on creative writi the target group consisted of 14 Grade 4 students studying in the first semester of the academic year of 2019 at Pongchueaksuksasathan School, Kalasin. The instruments used in the research consisted of lesson plans, the achievement test, the creative writing ability of assessment form and test and the questionnaire for assessing the students' satisfaction. The statistics used in data analyzes were percentage, mean, standard deviation and Hotelling's T^2 .

Findings reveal the following were : (1) The guideline of cooperative learning activities with mind mapping techniques consisted of 3 steps included. (1.1) step into the lesson. (1.2) step of organizing activities consisted of 6 sub-steps were step defining the topic, brainstorming, finding additional information, storyline, skills practice, review and evaluation. (1.3) step of conclusion. ; (2) The cooperative learning activities with mind mapping techniques on creative writing had the efficiency of 87.07/86.19, which the efficiency was higher than established 80/80 criterion. ; (3) The students' post-test learning achievement and creative writing ability was higher than that of pre-test and was significantly increased at .05 level and (4) The students' overall satisfaction was found at the highest level ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.26)

Keywords : Cooperative Learning Activities Mind Mapping Techniques Creative Writing

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก อาจารย์ ดร. รัตติกาล สารกอง ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.อรัญ ชูยกระเดื่อง ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้วิทยานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ ตลอดจนให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ ดูแลให้ กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยความเอาใจใส่อย่างดีเสมอมา

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพศาล เอกะกุล, ดร.พรเพ็ญ ฤทธิลัน, ดร.สุริยา ผ่องเสียง คุณครูวรรณภา เนาวะเศษ และคุณครูอรชญา อิ่มแมน ทุกคนที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ ที่ใช้ในงานวิจัย ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข พร้อมคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย จนเครื่องมือมีความสมบูรณ์ เสียสละเวลาและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการให้ข้อมูลและให้ คำปรึกษาแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ ประธานกรรมการสอบ อาจารย์ ดร. อพันธ์ พูลพุทธา และอาจารย์ ดร.อนุสรณ์ จันทรประทักษ์ กรรมการสอบ ที่กรุณาให้คำแนะนำ และ แนวทางแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์และนักศึกษาสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษาที่ได้ให้กำลังใจ ซึ่งกันและกัน คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่บิดา มารดา ครอบครัว ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ช่วยให้คำแนะนำและปัญญาแก่ผู้วิจัยจนได้ศึกษาหาความรู้ จนบรรลุผลสำเร็จดังมุ่งหวัง

นางณัฐภาพร จันลาวาศ

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ค
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	5
1.3 สมมติฐานการวิจัย	5
1.4 ขอบเขตการวิจัย	6
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	9
2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)	9
2.2 การเรียนรู้แบบร่วมมือ	13
2.3 แผนผังความคิด	22
2.4 ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์	35
2.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	40
2.6 ความพึงพอใจ	60
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	66
2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย	75

หัวเรื่อง	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	76
ระยะที่ 1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด	
เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	76
ระยะที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์	
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน	88
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	97
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิจัยข้อมูล	97
4.2 ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิจัยข้อมูล	98
4.3 ผลการวิจัยข้อมูล.....	98
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	110
5.1 สรุป	110
5.2 อภิปรายผล	111
5.3 ข้อเสนอแนะ	114
บรรณานุกรม	116
ภาคผนวก	126
ภาคผนวก ก ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้.....	127
ภาคผนวก ข แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบร่วมมือ.....	134
ภาคผนวก ค การวิเคราะห์ข้อมูล	153
ประวัติผู้วิจัย	162

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1	วิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 78
3.2	วิเคราะห์แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 82
3.3	วิเคราะห์แบบทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 84
3.4	เกณฑ์การให้คะแนน ใช้เกณฑ์วัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 85
3.5	แบบแผนการทดลอง 89
4.1	ทฤษฎีและแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ..... 98
4.2	ทฤษฎีและแนวคิดของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แผนผังความคิด (MIND MAPPING) 101
4.3	การวิเคราะห์ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 105
4.4	การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบ แผนผังความคิด เรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 106
4.5	ผลการหาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและ หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด..... 108
4.6	ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการเขียน เชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วย กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด 108
4.7	ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยกิจกรรม การเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด..... 109

ตารางที่	หน้า
ข.1	สรุปลผลการประเมินค่าความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญต่อแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 149
ค.1	สรุปลผลการประเมินค่าความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญต่อแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 154
ค.2	สรุปค่า IOC แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน..... 156
ค.3	ค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 158
ค.4	สรุปค่า IOC แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องของแบบทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ 159
ค.5	ค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ 160
ค.6	สรุปค่า IOC แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด 160
ค.7	ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามความพึงพอใจ 161

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	แผนผังกิ่งไม้	26
2.2	แผนผังความคิดแบบวงจร	26
2.3	แผนผังความคิดแบบใยแมงมุม	27
2.4	แผนผังความคิดแบบกางปลา	27
2.5	กรอบแนวคิดการวิจัย	75
3.1	ตัวอย่างแบบทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์	85

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 มาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม สร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการการศึกษา เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศ เพื่อการแข่งขัน และยืนหยัดในเวทีโลก ภายใต้ระบบเศรษฐกิจ และสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญ และทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตน ให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศไทยนั้นได้ ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถของคนไทย ให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน และการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์และแรงกดดัน ภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 1) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กล่าวถึง “การศึกษา” ไว้ว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ ตลอดจนการสั่งองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุน เพื่อให้บุคคลได้มีโอกาสเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และในหมวด 4 มาตรา 22 ได้ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553, น. 8) ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ซึ่งกำหนดไว้ว่า

“คนไทยทุกคนต้องได้รับการศึกษา และเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 78)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้กำหนดสาระหลักที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคน ประกอบด้วย 5 สาระ คือ สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 2 - 3) ซึ่งทั้ง 5 สาระ ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ และฝึกฝนให้เกิดทักษะจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษา เพื่อการสื่อสาร เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปใช้ในชีวิตจริง ดังนั้นเพื่อให้การจัดการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องปฏิรูปศาสตร์การสอน ให้มีความหลากหลาย และสอดคล้องกับหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการจำเป็น และก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลก

การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียน ควรร่วมมือกันเรียนรู้มากกว่าการแข่งขัน กัน ในการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดสภาพการณ์ที่ส่งเสริมการพัฒนาทั้งด้านจิตใจและสติปัญญาของผู้เรียน หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีการจัดกลุ่ม การทำงาน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเพิ่มพูนแรงจูงใจทางการเรียนโดยการจัดสถานการณ์และ บรรยากาศให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มมีสมาชิกที่มีลักษณะแตกต่างกันในด้านสติปัญญา หรือความถนัด และสมาชิกแต่ละคนจะต้องมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของตนเอง มีความรับผิดชอบ ความสำเร็จของกลุ่มร่วมกัน ความสำเร็จของกลุ่มพิจารณาจากความสำเร็จ ในการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละคน ซึ่งเป็นวิธีการ เรียนรู้ที่จะพัฒนาผู้เรียนด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม ซึ่งจากหลักการ เรียนรู้แบบร่วมมือนี้ ช่วยให้เกิดนวัตกรรมการเรียนรู้ เช่น เทคนิคการ เรียนรู้แบบประสบความสำเร็จ เป็นทีม (วิลสัน สุนทรโรจน์, 2555, น. 34) การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมซึ่งจะช่วยให้ ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงได้รับการฝึกฝน ทักษะกระบวนการแสวงหาความรู้ ทักษะการบันทึกความรู้ ทักษะการคิด ทักษะการจัดการกับความรู้ ทักษะการแสดงออกทักษะการ สร้างความรู้ใหม่และทักษะการทำงานเป็นกลุ่มจัดว่าเป็นวิธีเรียนที่สามารถนำมาประยุกต์ให้ เหมาะสมกับการเรียนการสอนที่มีคุณภาพได้อีกวิธีหนึ่ง จึงนับว่าเป็นวิธี

เรียนที่ควรนำมาใช้ได้ดีกับการเรียนการสอนปัจจุบันเพื่อให้การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2555, น. 2)

นอกจากนี้การนำแผนผังความคิดมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนได้จัดระเบียบความรู้ และสร้างสรรค์องค์ความรู้ของตนเอง จะทำให้นักเรียนมีความคิดรวบยอด สามารถจดจำเนื้อหา และมีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาวิชามากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ อย่างมีความหมายของออสเชเบล โดยทฤษฎีของออสเชเบล (Ausubel, 1968, p. 8) เน้นความสำคัญของการเรียนรู้โดยการรับอย่างมีความหมาย และการเรียนรู้โดยค้นพบอย่างมีความหมาย การเรียนรู้ของนักเรียนนั้นเกิดขึ้นจากการเชื่อมโยง หรือจัดกลุ่มความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ให้สัมพันธ์กับความรู้เดิมอย่างเป็นระเบียบ ยังสอดคล้องกับแนวคิดรูปแบบการเรียนรู้ของ สมจิตร จันท์ฉาย (2557, น. 239) สอดคล้องกับงานวิจัย สมควร นาไชย (2553, น. 112 - 113) เกศมณี คันธภูมิ (2550, น. 57) และดาหวัน ยัมสาระ (2557, น. 107) พบว่า แผนผังความคิดช่วยพัฒนาการคิดระดับสูง ทำให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่เรียนจำเนื้อหาได้แม่นยำมากขึ้น และช่วยพัฒนาปัญญาของผู้เรียนได้หลากหลาย และเมื่อใช้แผนผังความคิดร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ส่งผลทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มสูงขึ้น และทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนที่ให้นักเรียนได้แสดงทักษะการคิดสร้างสรรค์กล่าวคือ การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนที่มีลักษณะของการคิดริเริ่มโดยผู้เขียนจะต้องใช้จินตนาการและ ประสบการณ์ของตนเองเชื่อมโยงความคิดในการเขียน การเขียนสร้างสรรค์ที่มาจากความคิดนอกกรอบถือ เป็นผลผลิตของความคิดริเริ่ม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนตระหนักได้ว่าเขาได้ผลิตผลงาน ซึ่งมีขึ้นเดียวในโลกด้วย ตัวเขาเอง (อัจฉรา ชิวพันธ์, 2552, น. 3 - 4) และความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการถ่ายทอดเนื้อหาสาระความคิด จินตนาการ อารมณ์ตลอดจน ประสบการณ์ ผ่านงานเขียนที่มีความแปลกใหม่ทั้งทางด้านรูปแบบและเนื้อหา โดยอาศัยศิลปะทางภาษา การใช้สำนวนโวหาร ตลอดจนเทคนิควิธีการนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ ที่ไม่ลอกเลียนแบบผู้ใดสร้างงานเขียนที่มีคุณค่า ให้ความเพลิดเพลิน จรรโลงใจ ตลอดจนให้สารประโยชน์แก่ผู้อ่าน (สุทธิวรรณ อินทะกนก, 2559, น. 23) การเขียนเชิงสร้างสรรค์ถือเป็นเครื่องมือที่พัฒนาความสามารถของผู้เรียนใหม่จินตนาการ แสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดในการสร้างสรรค์ภาษา ทำให้นักเรียนเกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน ชาบซึ้งในการใช้ภาษาเพื่อแสดงออกในด้านต่าง ๆ และเป็นทักษะหนึ่งที่ใช้ในการสื่อความคิดเพื่อให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนจึงต้องไขความสามารถสูงในการพัฒนาการเขียนให้ถูกต้อง เลือกลง

ถ้อยคำและรูปประโยคใหม่มีความสอดคล้องเหมาะสมตามหลักภาษาไทย โดยเฉพาะการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้นผู้เขียนต้องขยายขอบเขตความคิดที่มีอยู่ให้กว้างไกล นำไปสู่ความคิดใหม่ๆที่พัฒนายิ่งขึ้น เพื่อให้ได้คำตอบที่ดีที่สุดกับงานใดงานหนึ่งหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 145) ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งหนึ่งที่แฝงอยู่ในตัวบุคคลและสามารถสร้างสรรค์ผลงานจากการคิดที่แปลกใหม่ มีคุณค่าและเป็นตัวของตัวเองการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงต้องกระตุ้นผู้เรียนให้สนุกกับการเขียนและการคิดให้กระจ่างในทุกแง่มุมเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง กระทั่งสามารถใช้จินตนาการบูรณาการ และเชื่อมโยงมวลประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้สู่การเขียนอย่างสร้างสรรค์ (อัจฉรา ชิวพันธ์, 2553, น. 3) ดังนั้นผู้ที่สามารถเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ดี จึงต้องมีความคิดหรือจินตนาการอันเป็นสิ่งสำคัญเบื้องต้นของแต่ละบุคคล ซึ่งจะนำไปสู่การเขียนที่ดีและมีคุณค่า

จากผลการประเมินการอ่านและเขียนภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ปีการศึกษา 2560 - 2561 ของโรงเรียนโป่งเชือกศึกษาสถาน จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ทักษะความสามารถด้านการอ่านคล่อง เขียนคล่อง ทักษะการคิดพื้นฐาน และทักษะการเขียนอย่างสร้างสรรค์ อยู่ในเกณฑ์ “ปรับปรุง” สอดคล้องกับข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สาระที่ 2 การเขียน ปีการศึกษา 2560 - 2561 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 34.21 และ 35.29 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 50 และมีค่าเฉลี่ยสาระการเขียนต่ำกว่าสาระอื่น ๆ ข้อมูลดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีปัญหา และความต้องการจำเป็นที่จะต้องได้รับการส่งเสริม และพัฒนาทักษะด้านการเขียนอย่างเร่งด่วน นอกจากนี้จากบันทึกผลการนิเทศการสอนครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ปีการศึกษา 2561 พบว่า ครูผู้สอนภาษาไทย ให้ความสำคัญในการแก้ปัญหาการอ่านมากกว่าการเขียน จึงเป็นผลให้นักเรียนอ่านได้ แต่เขียนไม่คล่อง และจากการสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูเน้นส่งเสริมนักเรียนรายบุคคลมากกว่าแบบกลุ่มร่วมมือ (ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนโป่งเชือกศึกษาสถาน, 2561, น. 9) จึงสรุปได้ว่า การเขียน เป็นทักษะการสื่อสารที่มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์ ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าทักษะการฟัง การพูด หรือการอ่าน เนื่องจากการเขียนเป็นกระบวนการถ่ายทอดสาร หรือเรื่องราวต่าง ๆ อาทิ ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ สาระ ความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนประสบการณ์ของผู้เขียน หรือผู้ส่งสารไปยังผู้อ่าน หรือผู้รับสาร ดังนั้น ครูผู้สอน สถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญในการพัฒนาการเขียนของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน

จากสภาพปัญหา แนวคิด ทฤษฎี และเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยศึกษาที่จะพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีปัญหาในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้สามารถพัฒนาถ่ายทอดความรู้สึนึกคิดตามจินตนาการ ความคิดสื่อสารในด้านการเขียนอย่างสร้างสรรค์ และเป็นอีกหนทางหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยตรงแล้ว ยังเป็นแนวทางสำหรับครูในการพัฒนากิจกรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อสังเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1.2.2 เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ตามเกณฑ์ 80/80

1.2.3 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์

1.2.4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์

1.3 สมมติฐานในการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 กลุ่มที่ศึกษา

กลุ่มที่ศึกษาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนโป่งเขือกศึกษาสถาน อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวนนักเรียน 14 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เนื้อหาใน

1.4.2.1 การเขียนเชิงสร้างสรรค์

1.4.2.2 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สาระที่ 2 สาระการเขียน มาตรฐาน ท 2.1 การเขียน ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพตามตัวชี้วัด ศึกษาค้นคว้า เป็นระยะดังนี้

ระยะที่ 1 วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ระยะที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1.4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

1.4.3.1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด

1.4.3.2 ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

1.4.3 ขอบเขตระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนโป่งเขือกศึกษาสถาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

“การเรียนรู้แบบร่วมมือ” หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเรียนรู้อารมณ์ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยความสามารถสมาชิกทุกคนในกลุ่มมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบภายในกลุ่มชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และร่วมกันรับผิดชอบงานในกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้เกิดเป็นความสำเร็จของกลุ่ม

“แผนผังความคิด” หมายถึง การถ่ายทอดความคิดหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสมองลงกระดาษ โดยการใช้ภาพ สี เส้น และการโยงใยแทนการจดย่อแบบเดิมที่เป็นบรรทัด ๆ เรียงจากบนลงล่าง เปิดโอกาสให้สมองให้เชื่อมโยงต่อข้อมูลหรือความคิดต่าง ๆ เข้าหากันได้ง่ายกว่าใช้แสดงการเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งระหว่างความคิดหลักความคิดรองและความคิดย่อยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

“การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด” หมายถึง การปรับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดหัวเรื่อง ขั้นที่ 2 ขั้นระดมความคิด ขั้นที่ 3 ขั้นหาข้อมูลเพิ่มเติม ขั้นที่ 4 ขั้นวางแผนโครงเรื่อง ขั้นที่ 5 ขั้นฝึกทักษะ ขั้นที่ 6 ขั้นตรวจทานและประเมินผล เพื่อให้ นักเรียนมีความสามารถในการเขียนที่มีลักษณะของการคิดริเริ่มที่นักเรียนสามารถแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการ เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้รับสารสามารถอ่านได้เข้าใจ ได้ทราบความรู้สึก ความคิด ความรู้สึก ความต้องการ สามารถสร้างคำและข้อความตามจินตนาการของตนเอง และอิสระในการเขียนเรียบเรียงความ ความรู้ ประสบการณ์ ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร ที่มีความคิดแปลกใหม่ มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง ด้วยถ้อยคำภาษาที่สละสลวยและให้คุณค่าแก่ชีวิต การเขียนจะต้องเขียนเป็นภาษา ซึ่งอาจเขียนเป็นภาษาเดียวหรือหลายภาษาก็ได้

“ประสิทธิภาพของการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้” ซึ่งวัดและประเมินตามสภาพจริงแล้วมีผลเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทุกคนทำได้ระหว่างเรียน โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการเขียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียน ทุกคนทำได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้คะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

“ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน” หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการเขียน วัดได้จากคะแนนการทดสอบจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

“ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์” หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึกนึกคิด เรื่องราว ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ไปสู่ผู้อื่นโดยใช้ตัวอักษรเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด จินตนาการ ประสบการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งอารมณ์และความรู้สึกเป็นการสื่อสารหรือสื่อความหมาย โดยมีตัวหนังสือตลอดจนเครื่องหมายต่าง ๆ เป็นสัญลักษณ์แทนถ้อยคำในภาษาพูด เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ตามความมุ่งหมายของผู้เขียน ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 2 ข้อ

“ความพึงพอใจต่อผู้เรียน” หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่แสดงความชอบ ความยินดีที่นักเรียนแสดงออกต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ วัดได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 2 ข้อ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 นักเรียนได้รับการพัฒนาในการเขียนและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

1.6.2 ครูมีเทคนิคที่เหมาะสมสำหรับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6.3 โรงเรียนมีนวัตกรรมที่ใช้ในการแก้ปัญหาการเขียนในรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560)
2. การเรียนรู้แบบร่วมมือ
3. แผนผังความคิด
4. ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
6. ความพึงพอใจ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรม อันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยอย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 37)

2.1.1 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 6)

2.1.1.1 ความสามารถในการสื่อสารเป็นความสามารถในการรับและส่งสารมีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2.1.1.2 เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิด อย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

2.1.1.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

2.1.1.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตเป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

2.1.1.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

2.1.2 คุณภาพผู้เรียน

ฉบับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 40)

2.1.2.1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง อธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหาร จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจคำแนะนำคำอธิบายในคู่มือต่าง ๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง รวมทั้งจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้ มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน

2.1.2.2 มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด เขียนสะกดคำ แต่งประโยคและเขียนข้อความ ตลอดจนเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำชัดเจนเหมาะสม ใช้แผนภาพ โครงเรื่องและแผนภาพความคิด เพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว กรอกแบบรายการต่างๆ เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการเขียน

2.1.2.3 พุดแสดงความรู้ ความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู เล่าเรื่องย่อหรือสรุปจากเรื่องที่ฟังและดู ตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดู รวมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูโฆษณาอย่างมีเหตุผล พุดตามลำดับขั้นตอนเรื่องต่าง ๆ อย่างชัดเจน พุดรายงานหรือประเด็นค้นคว้าจากการฟัง การดู การสนทนา และพุดโน้มน้าวได้อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการดูและพุด

2.1.2.4 สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ สำนวน คำพังเพยและสุภาษิต รู้และเข้าใจ ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชนิดของประโยค และคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างเหมาะสม แต่งประโยค แต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสี่ กลอนสุภาพ และกาพย์ยานี 11

2.1.2.5 เข้าใจและเห็นคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน เล่านิทานพื้นบ้าน ร้องเพลงพื้นบ้านของท้องถิ่น นำข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดได้

วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560)
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 48)

ตารางที่ 2.1 วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สาระที่ 2 การเขียน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.4	<ol style="list-style-type: none"> 1. คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด 2. เขียนสื่อสารโดยใช้คำได้ถูกต้องชัดเจน และเหมาะสม 3. เขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิดเพื่อใช้พัฒนางานเขียน 4. เขียนย่อความจากเรื่องสั้นๆ 5. เขียนจดหมายถึงเพื่อนและบิดามารดา 6. เขียนบันทึกและเขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า 7. เขียนเรื่องตามจินตนาการ 8. มีมารยาทในการเขียน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย 2. การเขียนสื่อสาร เช่น <ol style="list-style-type: none"> 2.1 คำขวัญ 2.2 คำแนะนำ 3. การนำแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิดไปพัฒนางานเขียน 4. การเขียนย่อความจากสื่อต่าง ๆ เช่น นิทาน ความเรียงประเภทต่าง ๆ ประกาศ จดหมาย คำสอน 5. การเขียนจดหมายถึงเพื่อนและบิดามารดา 6. การเขียนบันทึกและเขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า 7. การเขียนเรื่องตามจินตนาการมารยาทในการเขียน

2.2 การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือนั้นว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กระบวนการกลุ่มให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกันเพื่อผลประโยชน์และเกิดความสำเร็จร่วมกันของกลุ่ม ซึ่งการเรียนแบบร่วมมือไม่ใช่เป็นเพียงจัดให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม ผู้สอนทำหน้าที่สรุปความรู้ด้วยตนเองเท่านั้น แต่ผู้สอนต้องพยายามใช้ กลยุทธ์วิธีทำให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการประมวลความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ จัดระบบความรู้สรุปเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้น การเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้สอนจะต้องเลือกเทคนิคการจัดการเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และผู้เรียนจะต้องมีความพร้อมที่จะร่วมกันทำกิจกรรมรับผิดชอบงานของกลุ่มร่วมกัน โดยที่กลุ่มจะประสบความสำเร็จได้ เมื่อสมาชิกทุกคนได้เรียนรู้บรรลุตามจุดมุ่งหมายเดียวกัน นั่นคือการเรียนรู้เป็นกลุ่มหรือเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.1 ความหมายการเรียนรู้แบบร่วมมือ

สำหรับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

พันทิพา ทับเที่ยง (2550, น. 34) ได้ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ ไว้ว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนใช้ความสามารถตามศักยภาพตนเอง ในการเรียนรู้และการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มขนาดเล็ก โดยที่สมาชิกในกลุ่มทุกคนมีหน้าที่รับผิดชอบงานของตนเองและงานกลุ่มมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้ทุกคนในกลุ่มได้เรียนรู้ตามบรรลุจุดประสงค์ รวมทั้งทุกคนเห็นคุณค่าในความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนแบบร่วมมือเป็นเทคนิคที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านสติปัญญาและสังคม

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550, น. 121) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ หรือแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถต่างกัน ได้ร่วมมือกันทำงานกลุ่มด้วยความตั้งใจและเต็มใจรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ในกลุ่มของตน ทำให้งานของกลุ่มดำเนินไปสู่เป้าหมายของงานได้

ชวลิต ชูกำแพง (2551, น. 120) การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เป็นวิธีการสอนที่นำไปประยุกต์ใช้ได้หลายวิชาและหลายระดับชั้น โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย โดยทั่วไปมีสมาชิกในกลุ่ม 4 คน ที่มีความสามารถแตกต่างกัน เป็นนักเรียนเก่ง ปานกลางและอ่อน นักเรียนในกลุ่มต้องรับผิดชอบงานของกลุ่มร่วมกัน นักเรียนจะประสบผลสำเร็จก็ต่อเมื่อเพื่อนสมาชิกในกลุ่มทุก

คนประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายร่วมกันจึงทำให้นักเรียนช่วยเหลือกันจากการพึ่งพากันและสมาชิกในกลุ่มจะได้รับรางวัลร่วมกัน เมื่อกลุ่มทำคะแนนได้ถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ดารานี โปธิไทร (2552, น. 29) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนทำงานร่วมกันมากกว่าการแข่งขันในกลุ่ม เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการเรียนรู้สูงสุดทั้งแก่ตนเองและผู้ร่วมงาน ทำให้เกิดการพึ่งพากันอย่างสร้างสรรค์

ทศนา แคมณี (2553, น. 98) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อยโดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกัน ประมาณ 3 - 6 คน ช่วยกันเรียนเพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม

จากความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือข้างต้น สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ โดยละความสามารถสมาชิกทุกคนในกลุ่มมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบภายในกลุ่มชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และร่วมกันรับผิดชอบงานในกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้เกิดเป็นความสำเร็จของกลุ่ม

2.2.2 ลักษณะของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

Johnson and Johnson (1994, pp. 31 - 32) กล่าวไว้ว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน มี 3 ลักษณะ คือ

1. ลักษณะแข่งขันกัน ในการศึกษาเรียนรู้ ผู้เรียนแต่ละคนจะพยายามเรียนให้ได้ดีกว่าคนอื่น เพื่อให้ได้คะแนนดี ได้รับการยกย่องหรือได้รับการตอบแทนในลักษณะต่าง ๆ
2. ลักษณะต่างคนต่างเรียน คือ แต่ละคนต่างก็รับผิดชอบดูแลตนเองให้เกิดการเรียนรู้ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับผู้อื่น
3. ลักษณะร่วมมือกันหรือช่วยกันในการเรียนรู้ คือ แต่ละคนต่างก็รับผิดชอบในการเรียนรู้ของตน และในขณะเดียวกันก็ต้องช่วยให้สมาชิกคนอื่นเรียนรู้ด้วย

Kagan : Cooperative Learning (1994, อ้างถึงใน สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2543)

1. Teams หมายถึง การจัดกลุ่มของผู้เรียนที่จะทำงานร่วมกัน กลุ่มที่จะเรียนรู้ด้วยกัน อย่างมีประสิทธิภาพ ควรเป็นดังนี้

1.1 กลุ่มละ 4 คน ประกอบด้วยเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูง ปานกลาง ค่อนข้างต่ำ และหญิงชายเท่า ๆ กันในบางกรณีการจัดกลุ่มโดยวิธีอื่น เช่น ในการศึกษาเรื่องลักษณะ เช่น ทำโครงการวิทยาศาสตร์ ควรจัดกลุ่มเด็กที่มีความสนใจเหมือนกันหรือจัดกลุ่มโดยวิธีสุ่ม เมื่อต้องการทบทวน ความรู้

1.2 จัดให้เด็กอยู่ในกลุ่มเดียวกันประมาณ 6 สัปดาห์แล้วเปลี่ยนจัดกลุ่มใหม่

2. Will หมายถึง ความมุ่งมั่นและอุดมการณ์ของเด็กที่จะร่วมงานกัน เด็กจะต้องมีความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้และมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน สิ่งเหล่านี้ต้องสร้างให้เกิดขึ้นและให้ คงไว้โดยให้ทำกิจกรรมหลากหลาย โดยวิธีการต่อไปนี้

2.1 Team building การสร้างความมุ่งมั่นของทีมที่จะทำงานร่วมกัน

2.2 Class building การสร้างความมุ่งมั่นของชั้นเรียนที่ช่วยกัน Principles Teams Social Skills Will Management Structures

3. Management หมายถึง การจัดการเพื่อให้กลุ่มทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการจัดการของผู้สอนและการจัดการของผู้เรียนภายในกลุ่ม ผู้สอนจะต้องมีการจัดการที่ดี เพื่อให้การทำงาน กลุ่มประสบผลสำเร็จ เช่น การควบคุมเวลา การกำหนดสัญญาณให้ผู้เรียนหยุดกิจกรรม

4. Social Skills เป็นทักษะในการทำงานร่วมกัน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ให้ความช่วยเหลือกัน ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน รับฟังความคิดเห็นของกันและกัน

5. Four Basic Principles (PIES) เป็นหลักการพื้นฐานของ Cooperative Learning ซึ่งจะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ ได้แก่

P = Positive Interdependence ผู้เรียนต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีแนวคิดที่ว่าเมื่อเราได้รับประโยชน์จากเพื่อน เพื่อนก็จะได้รับประโยชน์จากเรา ความสำเร็จของกลุ่ม คือ ความสำเร็จของแต่ละคน

I = Individual Accountability ยอมรับว่าแต่ละคนในกลุ่มต่าง ๆ มีความสามารถและมีความสำคัญต่อกลุ่ม แต่ละคนมีส่วนให้การทำงานในกลุ่มสำเร็จ

E = Equal Participation ทุกคนในกลุ่มต้องให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในงานของกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน

S = Simultaneous Interaction ทุกคนในกลุ่มต้องมีปฏิสัมพันธ์กัน ตลอดเวลาที่ทำงานในกลุ่ม

6. Structures หมายถึง รูปแบบของกิจกรรมในการทำงานกลุ่ม

ซึ่งมีหลากหลายทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับปัญหาหรือสถานการณ์ที่จะศึกษา Kagan ได้วิจัยและเสนอไว้หลายรูปแบบ ตัวอย่างเช่น Time - Pair - Share เป็นกิจกรรมจับคู่สลับกันพูดในหัวข้อและในเวลาที่กำหนด เช่น คนละ 1 นาที เมื่อคนหนึ่งพูด อีกคนหนึ่งฟัง แล้วสลับกัน Round Robin ผู้เรียนในกลุ่มทั้ง 4 คน ผลัดกันพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งจนครบทุกคน Round Table ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มเขียนแสดงความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ในกระดาษแผ่นเดียวกันแล้ววนไปเรื่อย ๆ จนผู้เรียนทุกคนเขียนทั้งหมด แล้วนำมาสรุป Team - Pair - Solo เป็นกิจกรรมที่ให้แต่ละคนในกลุ่มคิดแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่งก่อน จากนั้นเปลี่ยนเป็นรวมกันคิดเป็นคู่ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาในที่สุดแต่ละคนสามารถแก้ปัญหาทำนองเดียวกันได้

Slavin (1990) กำหนดลักษณะสำคัญการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. เป้าหมายของกลุ่ม (Group Goals) หมายถึง ทุกคนในกลุ่มมีเป้าหมายร่วมกัน คือ การยอมรับผลงานของกลุ่ม
2. การรับผิดชอบเป็นรายบุคคล (Individual Accountability) หมายถึง ทุกคนที่เป็นสมาชิกกลุ่มมีความรับผิดชอบในการดำเนินงานของกลุ่มให้ประสบความสำเร็จ เพราะความสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับผลการเรียนรู้รายบุคคลของสมาชิกในกลุ่ม
3. โอกาสในความสำเร็จเท่าเทียมกัน (Equal Opportunities for Success) หมายถึง การที่นักเรียนได้รับโอกาสที่จะทำคะแนนให้กับกลุ่มของตนเองได้เท่าเทียมกันทุกคนไม่มีใครได้มากกว่ากัน
4. การแข่งขันเป็นทีม (Team Competition) การเรียนแบบร่วมมือมีการแข่งขันระหว่างทีม ซึ่งหมายถึงการสร้างแรงจูงใจและความสมัครสมานสามัคคี รวมทั้งความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นภายในทีม
5. งานพิเศษ (Task Specialization) หมายถึง การออกแบบงานย่อยๆ ของแต่ละกลุ่มให้นักเรียนแต่ละคนรับผิดชอบ ซึ่งนักเรียนแต่ละคนจะเกิดความภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือกลุ่มของตนให้ประสบความสำเร็จ ลักษณะงานจะเป็นการพึ่งพาซึ่งกันและกัน รวมถึงการตรวจสอบความถูกต้อง

6. ดัดแปลงความต้องการของแต่ละบุคคลให้เหมาะสม (Adaptation to Individual) หมายถึง การเรียนแบบร่วมมือแต่ละประเภทจะมีบางประเภทได้ดัดแปลงการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละบุคคล

Ajose and Joyner (1990, อ้างถึงใน วิชา เล่าเรียนดี, 2545, น. 166) ได้กล่าวว่า วิธีการสอนแบบร่วมมือ เป็นกระบวนการที่นักเรียนที่มีความสามารถต่างกันมารวมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน โดยการที่เรียนรู้แบบร่วมมือ จะต้องประกอบด้วย ลักษณะสำคัญดังนี้

1. การพึ่งพาอาศัยกัน
2. การมีปฏิสัมพันธ์ที่ติดกันอย่างใกล้ชิด
3. ความรับผิดชอบต่อการทำงานเป็นกลุ่ม ต่อตนเองและต่อสมาชิกกลุ่ม
4. การใช้ทักษะทางสังคม (Social Skills)
5. การใช้ทักษะกระบวนการกลุ่ม (Group Process Skills)

สรุปได้ว่า ลักษณะการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ วิธีการสอนที่เน้นกระบวนการกลุ่มที่มีผู้เรียนมีความสามารถต่างกัน ความรับผิดชอบร่วมกัน ต้องพึ่งพากัน และความสามัคคี เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

2.2.3 องค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไว้ดังนี้

ทิตนา แคมมณี (2557, น. 98 - 106) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือไม่ได้มีความหมายเพียงว่า มีการจัดให้ผู้เรียนเข้ากลุ่มแล้วให้งานและบอกผู้เรียนให้ช่วยกันทำงานเท่านั้น การเรียนรู้จะเป็นแบบร่วมมือได้ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญครบ 5 ประการดังนี้

1. การพึ่งพาและเกื้อกูลกัน (positive interdependence) สมาชิกกลุ่มทุกคนมีความและความสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ดังนั้นแต่ละคนต้องรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนและในขณะเดียวกันก็ช่วยเหลือสมาชิกคนอื่น ๆ ด้วย เพื่อประโยชน์ร่วมกันช่วยให้ผู้เรียนมีการพึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

2. การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด (face-to-face Primitive interaction) การที่สมาชิกกลุ่มมีการพึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลกันเป็นปัจจัยที่เสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน

ในทางที่จะช่วยให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย สมาชิกกลุ่มจะห่วงใย ใ่วางใจ ช่วยเหลือกันในการทำงาน ส่งผลให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

3. ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละคน (individual accountability) สมาชิกทุกคนจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ไม่มีใครที่จะได้รับประโยชน์โดยไม่ทำหน้าที่ของตน ดังนั้นกลุ่มจึงจำเป็นต้องมีระบบการตรวจสอบผลงาน ทั้งที่เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

4. การใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interpersonal and Small - group Skills) การเรียนรู้แบบร่วมมือจะประสบผลสำเร็จได้ต้องอาศัยทักษะที่สำคัญหลายประการ เช่น ทักษะทางสังคม ทักษะปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสื่อสาร และทักษะการแก้ปัญหาขัดแย้ง รวมทั้งการเคารพ ยอมรับ และใ่วางใจกันและกัน

5. การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (Group Processing) กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือจะต้องมีการวิเคราะห์กระบวนการทำงานกลุ่มเพื่อช่วยให้กลุ่มเกิดการเรียนรู้และปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น การวิเคราะห์การเรียนรู้นี้อาจทำโดยครู หรือผู้เรียน หรือทั้งสองฝ่าย การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่มนี้เป็นยุทธวิธีหนึ่งที่ส่งเสริมให้กลุ่มตั้งใจทำงาน เพราะสามารถที่จะประเมินการคิดและพฤติกรรมของตนที่ได้ทำไป

Johnson and Johnson (2001) กล่าววาทองประกอบพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ ผลผลิตมากกว่าการแข่งขันและการเรียนเป็นรายบุคคล มีลักษณะ ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ที่ีระหว่างสมาชิกทำอะไรทำด้วยกัน ทุกคนทำงานเพื่อเป้าหมายเดียวกัน และการทำงานของแต่ละคนเป็นผลงานของกลุ่ม

2. การปฏิสัมพันธ์ โดยตรงของสมาชิก คือ หันหน้าเข้าหากันเพื่อแก้ไขปัญหาสอนความรู้ ให้สมาชิกในกลุ่ม ตรวจสอบความเข้าใจใหญ่ถูกต้องตรงกัน อภิปรายปัญหาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3. การรับผิดชอบและตอบสนองรายบุคคล สิ่งที่นักเรียนทำร่วมกัน นักเรียนต้องรับผิดชอบในผลการเรียนของเพื่อนสมาชิก สมาชิกทุกคนในกลุ่มจะรู้ว่าใครต้องการความช่วยเหลือ

4. ทักษะทางมนุษยสัมพันธ์และการทำงานเป็นกลุ่ม การทำงานร่วมกันจะเสริมสร้างความสามารถได้ดีกว่าทำงานคนเดียว มีภาวะผู้นำ การตัดสินใจ ความจริงใจการสื่อสารและการจัดการ

5. กระบวนการกลุ่ม เกิดขึ้นเมื่อสมาชิกมีการอภิปรายถึงการทำงานอย่างไรให้บรรลุเป้าหมายมีกระบวนการหน้าที่และบทบาทที่ชัดเจน เพื่อให้สมาชิกทราบวาสิ่งใดเป็นประโยชน์ต่อ

ความสำเร็จในการทำงานกลุ่ม และตัดสินใจเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานวาพฤติกรรมใดควรดำเนินต่อไป พฤติกรรมใดต้องเปลี่ยนแปลง

อารมณ์ ใจเที่ยง (2550, น. 122) กล่าวถึงองค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่า ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบในการให้ผู้เรียนทำงานกลุ่ม ดังข้อต่อไปนี้

1. มีการพึ่งพาอาศัยกัน (Positive Interdependence) หมายถึง สมาชิกในกลุ่มมีเป้าหมายร่วมกัน มีส่วนรับความสำเร็จร่วมกัน ใช้วัสดุอุปกรณ์ร่วมกัน มีบทบาทหน้าที่ที่ทุกคนทั่วกัน ทุกคนมีความรู้สึกว่าจะสำเร็จได้ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2. มีปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดในเชิงสร้างสรรค์ (Face to Face Promotive Interaction) หมายถึง สมาชิกกลุ่มได้ทำกิจกรรมอย่างใกล้ชิด เช่น แลกเปลี่ยนความคิดเห็น อธิบายความรู้แก่กัน ถามคำถาม ตอบคำถามกันและกัน ด้วยความรู้สึกที่ดีต่อกัน

3. มีการตรวจสอบความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน (Individual Accountability) เป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะต้องตรวจสอบว่า สมาชิกทุกคนมีความรับผิดชอบต่องานกลุ่มหรือไม่มากน้อยเพียงใด เช่น การสุ่มถามสมาชิกในกลุ่ม สังเกตและบันทึกการทำงานกลุ่ม ให้ผู้เรียนอธิบายสิ่งที่ตนเรียนรู้ให้เพื่อนฟัง ทดสอบรายบุคคล เป็นต้น

4. มีการฝึกทักษะการช่วยเหลือกันทำงานและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interdependence and Small Groups Skills) ผู้เรียนควรได้ฝึกทักษะที่จะช่วยให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จ เช่น ทักษะการสื่อสาร การยอมรับและช่วยเหลือกัน การวิจารณ์ความคิดเห็น โดยไม่วิจารณ์บุคคล การแก้ปัญหาความขัดแย้ง การให้ความช่วยเหลือ และการเอาใจใส่ต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน การทำความรู้จักและไว้วางใจผู้อื่น เป็นต้น

5. มีการฝึกกระบวนการกลุ่ม (Group Process) สมาชิกต้องรับผิดชอบต่อการทำงานของกลุ่ม ต้องสามารถประเมินการทำงานของกลุ่มได้ว่า ประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด ต้องแก้ไขปัญหาที่ใดและอย่างไร เพื่อให้การทำงานกลุ่มมีประสิทธิภาพดีกว่าเดิม เป็นการฝึกกระบวนการกลุ่มอย่างเป็นกระบวนการ

องค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือการจะต้องมีความพึ่งพาอาศัยกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีปฏิสัมพันธ์ทักษะการสื่อสารและความรับผิดชอบต่อร่วมกัน เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ

2.2.4 ขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือ

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2543, น. 39) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียมกิจกรรม ในขั้นเตรียมประกอบด้วยครูแนะนำทักษะในการเรียนรู้ร่วมกันและจัดเป็นกลุ่มย่อย ๆ ประมาณ 2 ถึง 6 คน ครูควรแนะนำเกี่ยวกับระเบียบของกลุ่มบทบาท และหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม แจ้งวัตถุประสงค์ของบทเรียนและการทำกิจกรรมร่วมกันและการฝึกฝนทักษะพื้นฐานจำเป็นสำหรับการทำกิจกรรมกลุ่ม
2. ขั้นสอน ครูนำเข้าสู่บทเรียนแนะนำเนื้อหา แนะนำแหล่งข้อมูลและมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม
3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มย่อย โดยที่แต่ละคนมีบทบาท และตามที่ได้รับมอบหมายเป็น โดยที่แต่ละคนมีบทบาทและตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นขั้นตอนที่สมาชิกในกลุ่มจะมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อผลงานของ ในนี้ครูอาจกำหนดให้นักเรียนใช้เทคนิคต่าง ๆ กัน ในการทำกิจกรรมแต่ละครั้งเทคนิคที่ใช้แต่ละครั้งจะต้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการเรียนแต่ละเรื่อง ในการเรียนครั้งหนึ่งอาจต้องใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือหลาย ๆ เทคนิคประกอบกันเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียนที่ชัดเจน
4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบในขณะนี้การตรวจสอบพบว่าผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไรเน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคลในบางกรณีผู้เรียนอาจขอเสริมส่วนที่ยังขาดตกบกพร่อง ต่อจากนั้นเป็นการทดสอบความรู้
5. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียนถ้ามีสิ่งที่ไม่เข้าใจครูควรอธิบายเพิ่มเติมครูและผู้เรียนช่วยการประเมินผลการทำงานกลุ่มและพิจารณาว่าอะไรคือจุดเด่นของงานและอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุง

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550, น. 122 - 123) กล่าวถึงขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ของบทเรียน ผู้สอนจัดกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละประมาณไม่เกิน 6 คน มีสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน ผู้สอนแนะนำวิธีการทำงานกลุ่มและบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม
2. ขั้นสอน ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียน บอกปัญหาหรืองานที่ต้องการให้กลุ่มแก้ไข หรือคิดวิเคราะห์ หากคำตอบผู้สอนแนะนำแหล่งข้อมูล ค้นคว้า หรือให้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการคิดวิเคราะห์ผู้สอนมอบหมายงานที่กลุ่มต้องทำให้ชัดเจน

3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้เรียนร่วมมือกันทำงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ ทุกคนร่วมรับผิดชอบ ร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น การจัดกิจกรรมในขั้นนี้ ครูควรใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ ที่น่าสนใจและเหมาะสมกับผู้เรียน เช่น การเล่าเรื่องรอบวง มุมสนทนา คู่ตรวจสอบ คู่คิด ฯลฯ ผู้สอนสังเกตการณ์ทำงานของกลุ่ม คอยเป็นผู้อำนวยความสะดวก ให้ความกระจ่างในกรณี que ผู้เรียนสงสัยต้องการความช่วยเหลือ

4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ขั้นนี้ผู้เรียนจะรายงานผลการทำงานกลุ่ม ผู้สอนและเพื่อนกลุ่มอื่นอาจซักถามเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดเจน เพื่อเป็นการตรวจสอบผลงานของกลุ่มและรายบุคคล

5. ขั้นสรุปทบทวนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ขั้นนี้ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันสรุปทบทวน ผู้สอนควรช่วยเสริมเพิ่มเติมความรู้ ช่วยคิดให้ครบตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ และช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่มทั้งส่วนที่เด่นและส่วนที่ควรปรับปรุงแก้ไข

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552, น. 186) กล่าวว่า ขั้นตอนในการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ของบทเรียน แนะนำทักษะในการเรียนร่วมกันและจัดกลุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 2 - 6 คน โดยโดยสมาชิกมีความสามารถแตกต่างกันครูควรแนะนำเกี่ยวกับระเบียบของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มและการฝึกทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับกลุ่ม

2. ขั้นสอน

2.1 ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียนบอกงานที่ต้องการให้ผู้เรียน

2.2 ผู้สอนแนะนำแหล่งข้อมูลสำหรับทำงาน

2.3 ผู้สอนมอบหมายงานที่กลุ่มต้องทำให้ชัดเจน

3. ขั้นกิจกรรมกลุ่ม ในขั้นนี้ผู้เรียนที่เรียนรู้ในกลุ่มย่อยโดยที่แต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นขั้นตอนที่สมาชิกในกลุ่มจะได้ร่วมกันรับผิดชอบต่อผลงานของกลุ่ม ในขั้นนี้ผู้สอนจัดกำหนดให้ผู้เรียนใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการทำกิจกรรม

4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยังผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคลในบางกรณีผู้เรียน

อาจต้องซ่อมเสริมสิ่งที่ขาดตกบกพร่อง เมื่อผู้เรียนรายงาน กล่าวว่าเมื่อผู้เรียนรายงานการทำงานกลุ่ม ผู้สอนและเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ ชักถามเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัด

5. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผล ขั้นนี้ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ผู้สอนควรช่วยเสริมเพิ่มเติมความรู้ ช่วยคิดให้ครบตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และช่วยการประเมินผล การทำงานกลุ่มทั้งส่วนที่เด่นและส่วนที่ควรปรับปรุงแก้ไข

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังนี้ ขั้นเตรียม ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ขั้นตรวจสอบ ผลงาน ขั้นสรุปบทเรียน

2.3 แผนผังความคิด (Mind Mapping)

2.3.1 ความหมายของแผนผังความคิด

Moriss and Dore (1984, p. 48) ได้ให้ความหมายแผนผังความคิดไว้ว่า แผนผังความคิดเป็นเทคนิคที่มีประสิทธิภาพช่วยให้ผู้เรียนจัดการระบบความคิด รวบรวมรายละเอียดต่างๆ เข้าเป็นกลุ่มหัวข้อหรือประเภทความสัมพันธ์ระหว่างใจความสำคัญกับใจความย่อยของงานเขียนได้

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2544, น. 125) ได้ให้ความหมายของแผนผังความคิดว่า หมายถึงการทำงานร่วมกันของสมองด้านซ้ายและด้านขวาสมองด้านซ้ายจะทำหน้าที่ในการวิเคราะห์ คำสัญลักษณ์ตรรกะวิทยาศาสตร์ด้านขวาจะทำหน้าที่ในการสังเคราะห์ รูปแบบ รูปร่างแผนผังความคิด ช่วยให้ประหยัดเวลาในการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดกลุ่มเนื้อหา การปรับปรุงการระลึกการสร้างสมความคิดสร้างสรรค์คุณค่ายังสำหรับการไตร่ตรองและการเรียนรู้แผนผังความคิดใช้ได้กับผู้เรียนทุกระดับและทุกวิชา

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543, น. 19) ได้กล่าวไว้ว่าแผนผังความคิด เป็นการฝึกให้ผู้เรียน จัดกลุ่มความคิดรวบยอดของตน เพื่อให้เห็นภาพรวมของความคิดเป็นความสัมพันธ์ของความคิดรวบยอดเป็นภาพสามารถ เก็บไว้ในหน่วยความจำได้ง่าย การเขียนแผนผังสามารถทำได้หลากหลาย

สรุปได้ว่า แผนผังความคิด (Mind Map) คือ การถ่ายทอดความคิดหรือข้อมูลต่างๆ ที่มีอยู่ในสมองลงกระดาษ โดยการใช้ภาพ สี เส้นและการโยงใยแทนการจดย่อแบบเดิมที่เป็นบรรทัด ๆ เรียงจากบนลงล่าง เปิดโอกาสให้สมองให้เชื่อมโยงต่อข้อมูลหรือความคิดต่าง ๆ เข้าหากันได้ง่ายกว่า

ใช้แสดงการเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งระหว่างความคิดหลักความคิดรองและความคิดย่อยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

2.3.2 แนวทางการเขียนแผนผังความคิด

Tony Busan (อ้างถึงใน ัญญา พลอนันต์, 2547, น. 45 - 47) กล่าวถึงแนวทางการเขียนแผนผังความคิด (Mind Mapping) ไว้โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. หากกระดาษเปล่าไม่มีเส้นเพื่อจะได้อิสระ 360 องศา ในการแสดงออกซึ่งทักษะทางสมองอย่างครบถ้วน หากใช้กระดาษที่มีเส้นจะเป็นการตีกรอบการไหลของความคิด
2. วางกระดาษตามแนวนอนเพื่อจะได้มีช่องว่างทางด้านข้างมากขึ้นเวลาใช้จะได้ไม่ตกรอบเร็วเกินไป
3. เริ่มที่จุดกึ่งกลางหน้า เพราะในโลกแห่งความคิดของเราเริ่มต้นอยู่ที่ศูนย์กลาง
4. วาดภาพศูนย์กลางที่เป็นใจความใหญ่ของเรื่องที่จะเขียนหรือคิดตามความเห็นของตัวเองเพราะภาพ ๆ หนึ่งมีค่ามากกว่าพันคำ ภาพที่เปิดทางไปสู่ การเชื่อมโยง การรวมศูนย์ความคิดทำให้สนุก ทำให้สนุกและทำให้พื้นความจำได้ง่ายใช้สีอย่างน้อย 3 สี เพราะสีจะช่วยให้กระตุ้นจินตนาการ ของสมองซีกขวาและจับจุดและยึดความสนใจ ให้ภาพศูนย์กลาง และสูงประมาณ 2 นิ้ว หรือ 3 เซนติเมตรเพราะภาพขนาดนี้ทำให้ มีที่เหลื่อมมากพอในแผนผังความคิดควรจะมีรูปร่างไม่เหมือนใครและไม่ควรมีกรอบภาพ
5. หัวข้อสำคัญของเรื่อง แต่ก้อออกมาจากภาพศูนย์กลางเพราะต้องการให้เห็นความสำคัญของภาพและควรเขียนด้วยตัวอักษรตัวหนาเพื่อให้สมองรับรู้ได้ง่ายดูง่ายและพื้นความจำง่ายคำที่เขียนนั้น เขียนลงบนพื้นที่ที่มีความยาวเท่ากับตัวหนังสือเพราะถ้ายาวไปความคิดจะไม่ต่อเนื่อง ถ้าเส้นพอดีก็จะลงตัวเส้นสาขาหลักหนาเรียวยาวไม่ทื่อแข็งเส้นเรียวยาว ทำให้เกิดความกลมกลืนและหลากหลาย ทำให้จำได้ง่ายเขียนสบายมือ ไม่เบื่อความหนาของเส้นก็ช่วยเน้นความสำคัญและเส้นต้องต่อตรงออกมาจากภาพศูนย์กลางติดกับส่วนใดส่วนหนึ่งของภาพศูนย์กลางติดกับส่วนใดส่วนหนึ่งของภาพศูนย์กลาง
6. เติมกิ่งก้านสาขาหัวข้อสำคัญด้วยจินตนาการ “หัวข้อบท” อื่น ๆ เพื่อให้หัวข้อสำคัญโดดเด่นออกมาและช่วยโน้มน้าวโยงไปสู่ความคิดอื่นที่ต่อเนื่องกัน

7. จากนั้นเริ่มแตกแขนงออกมายังระดับความคิดที่สอง คำหรือภาพจะแตกออกมาจากสาขาใหญ่ที่ความคิดไหลลื่นออกมาคำและภาพเหล่านี้จะกระตุ้นให้โยงไปสู่ความคิดอื่นที่ต่อเนื่องกัน

8. แยกแขนงของข้อมูลออกไปยังระดับที่สามและสี่ ความคิดที่ไหลออกมาจากสมองใช้รูปให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

9. เพิ่มความลึกเขาไปใน Mind Mapping โดยการตีกรอบเพิ่มสี่ รอบ ๆ คำหรือภาพเพื่อให้เรื่องที่สำคัญโดดเด่นออกมา

10. บางทีก็ล้อมด้วยกิ่งก้านสาขาเป็นรูปร่างแปลกๆ เพื่อช่วยให้เกิดความจำใช้แถบสีตามกิ่งก้านสาขาเพิ่มลูกศรและรหัสระหว่างข้อมูลเพื่อแสดงความสัมพันธ์จะทำให้ Mind Mapping ชวนติดตามและเตือนว่าต้องทำอะไรต่อไป

11. ทำให้ Mind Mapping ดูสวยมีศิลป์มากขึ้น มีสีสันสดใสมากด้วยจินตนาการเพิ่ม ลึกหรือมิติทำให้น่าสนใจสำหรับตนเองและคนอื่น

12. สามารถเล่นกับ Mind Mapping ได้อย่างสนุกสนาน แทรกอารมณ์ขัน ทำให้หรรษาเท่าที่จะทำได้อย่างไม่มีขอบเขตจำกัด เพื่อสมองของเราจะได้สนุกสนานอย่างสุดๆ และจะได้เรียนรู้เร็วขึ้นและผ่อนคลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้ของตัวเองก็จะสนุกสนานไป

การศึกษานอกโรงเรียน (2559, น. 38) ได้เสนอแนวคิดของแผนผังความคิด มีดังนี้

1. กำหนดชื่อเรื่อง หรือความคิดรวบยอดสำคัญ
2. ระดมสมองที่เกี่ยวข้องกับชื่อเรื่อง หรือ ความคิดรวบยอดสำคัญเป็นคำหรือวลีนั้น ๆ แล้ว จัดบันทึกไว้
3. นำคำหรือวลีที่จัดบันทึกที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันมาจัดกลุ่ม แล้วตั้งชื่อกลุ่มคำเป็นหัวข้อย่อยและเรียงลำดับกลุ่มคำ
4. ออกแบบแผนภาพความคิด โดยเขียนชื่อเรื่องไว้กลางหน้ากระดาษ แล้ววางชื่อกลุ่มคำ หัวข้อย่อยรอบชื่อเรื่อง นำคำที่สนับสนุนวางรอบชื่อกลุ่มคำ แล้วใช้เส้นโยงกลุ่มคำให้เห็นความสัมพันธ์เส้นโยงอาจเขียนคำอธิบายได้กลุ่มคำอาจแสดงด้วยภาพประกอบ

อำนาจ สุขนเขตร์ (2550, น. 109) ได้กล่าวถึงกฎการเขียนแผนผังความคิด โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. เริ่มด้วยภาพสี่ตรงกึ่งกลางหน้ากระดาษ ภาพๆ เดียวมีค่ากว่าคำพันคำ ช้ายังช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และเพิ่มความจำมากขึ้นด้วย ให้วางกระดาษตามแนวนอน

2. ใช้ภาพให้มากที่สุด ใน Mind Map ของคุณตรงไหนที่ใช้ภาพได้ให้ใช้ก่อนคำหรือรหัส เป็น การช่วยการทำงานของสมอง ดึงดูดสายตาและช่วยความจำ

3. ควรเขียนคำบรรจุตัวใหญ่ ๆ เป็นภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวพิมพ์ใหญ่เพื่อที่ว่าเมื่อย้อนกลับไปอ่านจะให้ภาพที่ชัดเจนสะดุดตาอ่านง่ายและก่อผลกระทบต่อความคิดมากกว่าการใช้เวลาเพิ่มเติมอีก เล็กน้อยในการเขียนตัวให้ใหญ่อ่านง่ายชัดเจน จะช่วยให้เราสามารถประหยัดเวลาได้เมื่อย้อนกลับไป อ่านอีกครั้ง

4. เขียนคำเหนือเส้นใต้แต่ละเส้นต้องเชื่อมต่อกับเส้นอื่น ๆ เพื่อให้ Mind Map มีโครงสร้างพื้นฐานรองรับ

5. คำควรลักษณะเป็น "หน่วย" เช่น คำละเส้น เพราะจะช่วยให้แต่ละคำเชื่อมโยงกับคำอื่น ๆ ได้อย่างอิสระ เปิดทางให้ Mind Map คล่องตัวและยืดหยุ่นได้มากขึ้น

6. ใช้สีทำ Mind Map เพราะสีช่วยยกระดับความคิด เพลินตา กระตุ้นสมองซีกขวา

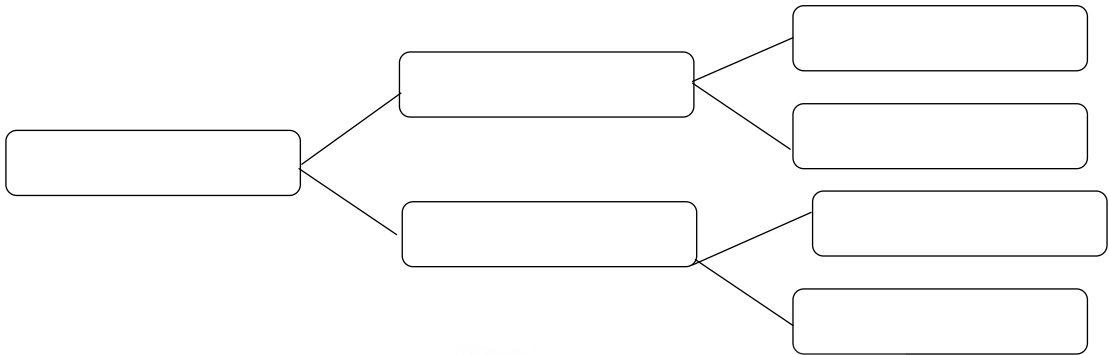
7. เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ควรปล่อยให้สมองคิดมีอิสระมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้อย่ามัวแต่คิดว่าเขียนลงตรงไหนดีหรือว่าจะใส่หรือไม่ใส่อะไรลงไป เพราะล้วนแต่จะทำให้งานล่าช้าไปอย่างน่าเสียดาย

สรุปได้ว่า แนวทางการเขียนแผนผังความคิดเป็นการสร้างสรรค์จินตนาการอย่างหนึ่ง อาจใช้งานศิลปะเข้ามาช่วย โดยวาดภาพหรือสัญลักษณ์มาประกอบให้มีสีสัน น่าสนใจและทำให้เห็นภาพของภาพชัดเจนขึ้น ทำให้ผู้เรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์จัดการวางแผนงาน การกำหนดงานที่จะต้องปฏิบัติและเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น

2.3.3 รูปแบบของแผนผังความคิด

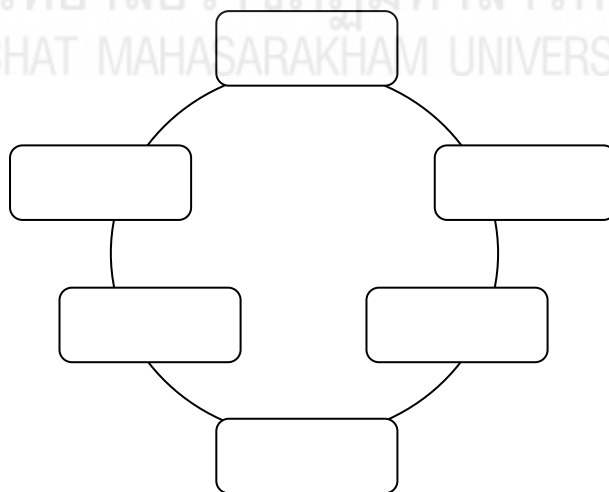
วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549, น. 79 -82) กล่าวถึง การสร้างแผนผังความคิดไว้ว่า การสร้างแผนผังความคิด เป็นการจัดกลุ่มความคิดรวบยอดเพื่อให้ความสัมพันธ์ของความคิดหลัก และความคิดรองลงไป โดยการนำเสนอเป็นภาพหรือแผนผัง สามารถนำเสนอได้หลายลักษณะ

1. แผนผังแบบกิ่งไม้ (Branching Map) นำเสนอโดยการเขียนความคิดรวบยอดหลักไว้ข้างบนหรือตรงกลาง แล้วลากให้เชื่อมโยงกับความคิดรวบยอดอื่น ๆ ที่สำคัญรองลงไปตามลำดับ ดังภาพที่ 2.1

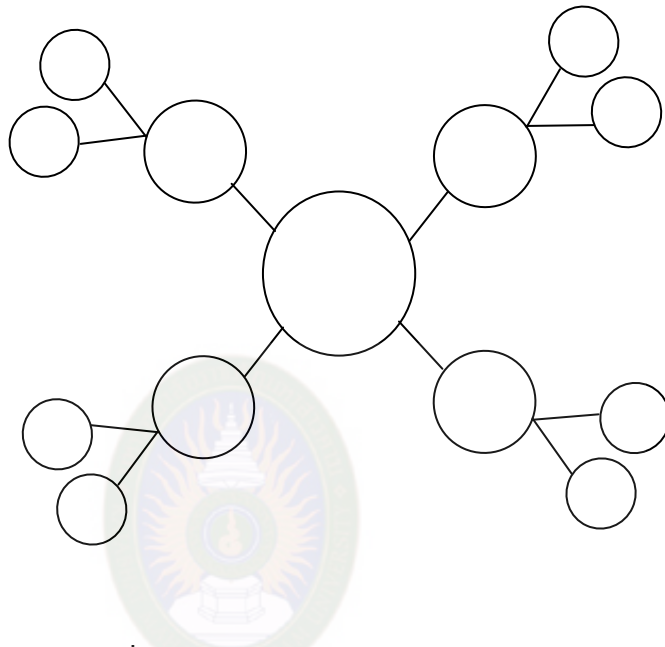
ภาพที่ 2.1 แผนผังกิ่งไม้

2. แผนผังวงจร (Circle Map) นำเสนอโดยการเขียนแผนผังเพื่อเสริมความสัมพันธ์เป็นขั้นตอนต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันเรียงลำดับเป็นวงกลม ดังภาพที่ 2.2

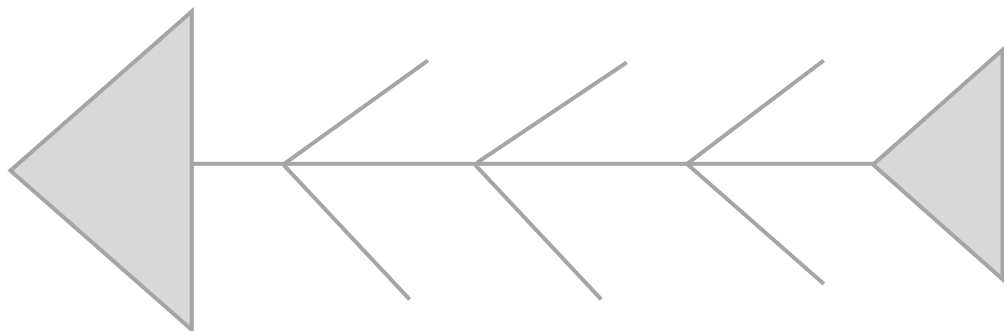
ภาพที่ 2.2 แผนผังความคิดแบบวงจร

3. แผนผังใยแมงมุม (Spider Map) นำเสนอ โดยการเขียนความคิดรวบยอดหลักที่สำคัญไว้ตรงกลางหน้ากระดาษ แล้วเขียนอธิบายหรือบอกลักษณะของความคิดรองลงไปไว้ในลักษณะของใยแมงมุม ดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 แผนผังความคิดแบบใยแมงมุม

4. แผนผังก้างปลา (Fishbone Map) นำเสนอโดยเขียนประเด็นหรือเรื่องหลักแล้วเสนอสาเหตุและผลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของ ดังภาพที่ 2.4

ภาพที่ 2.4 แผนผังความคิดแบบก้างปลา

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2544, น. 176 - 192) ได้นำเสนอรูปแบบบางรูปที่เห็นว่าสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างสะดวกและเกิดประโยชน์ โดยมีลักษณะที่หลากหลายดังนี้

1. ผังมโนทัศน์หรือผังมโนภาพ (Concept Map)
2. แผนผังความคิด (Mind Mapping)
3. แผนผังใยแมงมุม (Web Diagram หรือ Spider Map)
4. แผนภูมิโครงสร้างต้นไม้ (Tree Structure)
5. แผนภูมิเวนน์ (Venn Diagram)
6. แผนภูมิขั้นบันได (Descending Ladder หรือ Time Ladder Map)
7. แผนภูมิภาพวงจรแผนภูมิวัฏจักร (Cycle Graph)
8. แผนผังการดำเนินงาน (Flowchart Diagram)
9. แผนภาพหรือแผนรูปแสดงความสัมพันธ์ (Matrix Diagram)
10. แผนภูมิหรือแผนผังก้างปลา (Fishbone Map)
11. แผนภาพแสดงความสัมพันธ์เหตุการณ์ต่าง ๆ (Interval Graph or Time Line)
12. แผนภาพแสดงลำดับเหตุการณ์ (Order Graph or Event Chain)
13. แผนผังแสดงความสัมพันธ์แบบจำแนกประเภท (Classification Map)

วิเศษ ชินวงศ์ (2544, น. 28) ได้กล่าวไว้ถึงรูปแบบของแผนผังความคิด มีดังนี้

1. แผนผังใยแมงมุม (Web Diagram)
2. แผนภูมิกิ่งไม้ (Branching Diagram)
3. แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ (Venn Diagram Ruler Circles)
4. ผังข้อมูลระยะเวลา (Interval Graph/Time Line)
5. ผังลำดับข้อมูล (Order Graph)
6. ผังวงจรหรือวัฏจักร (Cycle Graph)
7. ผังก้างปลา (Fishbone Map)
8. แผนภูมิสัมพันธ์ต่อเนื่อง (Flowchart Diagram)
9. แผนภูมิตาราง (Matrix Diagram)
10. แผนผังขั้นบันได (Ranking Ladder Graph)

กระทรวงศึกษาธิการ (2551,น. 18) ได้กล่าวว่า การสร้างแผนผังความคิดสามารถนำเสนอได้หลายรูปแบบ

1. แผนผังแบบกิ่งไม้ (Branching Map) นำเสนอโดยการเขียนความคิดรวบยอดหลักไว้ข้างบน หรือตรงกลางแล้วลากเส้นให้เชื่อมโยงกับความคิดรวบยอดอื่น ๆ ที่สำคัญรองลงไปตามลำดับ ผังวงจร (A Circle Map) นำเสนอโดยการเขียนเป็นแผนผังเพื่อเสนอความสัมพันธ์เป็นขั้นตอนต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันเรียงลำดับเป็นวงกลม

2. แผนผังใยแมงมุม (ASpiderMap) นำเสนอโดยเขียนความคิดรวบยอดหลักที่สำคัญไว้ตรง กึ่งกลางหน้ากระดาษแล้วเขียนคำอธิบายหรือบอกลักษณะของความคิดรองลงไปไว้ในลักษณะของใย แมงมุม

3. แผนผังก้างปลา (A Fishbone Map) นำเสนอโดยเขียนประเด็นหรือเรื่องหลัก แล้วเสนอ สาเหตุและผลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. แผนผังตารางเปรียบเทียบ (A Compare Table Map) นำเสนอโดยการเขียนเป็นตารางเพื่อ เปรียบเทียบสองสิ่งหรือสองเรื่องในประเด็นที่กำหนด

5. แผนผังรูปวงกลมทับเหลื่อม (Overlapping Circles Map) เสนอการเปรียบเทียบสองสิ่งหรือ สองเรื่องมีลักษณะเหมือนกันหรือต่างกัน การสร้างแผนที่ความคิด

สรุปได้ว่า รูปแบบของแผนผังความคิด จะเป็นการนำเสนอที่ทำให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างทุกส่วนของความคิดรวบยอดหลัก และความคิดรวบยอดรองลงไปหรือเป็น ความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่องมีการโยงความสัมพันธ์เข้าด้วยกัน ซึ่งจะทำให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจในการอ่านหรือการศึกษา เพิ่มความคงทนในการเรียนรู้ และยังช่วยในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เพิ่มการมีเหตุผลและพัฒนาใน ด้านการจำอีกด้วย

2.3.4 ประโยชน์ของแผนผังความคิด

Tony Busan (อ้างถึงใน ธัญญา ผลอนันต์, 2547, น. 48 - 49) กล่าวว่ามนุษย์เราเผชิญกับปัญหาหลายรูปแบบทั้งในการเรียนในการทำงาน การเตรียมสอบการพินความจำหรือการตัดสินใจ เมื่อนำแผนผังความคิดเข้ามาเกี่ยวข้องของการแก้ปัญหาต่าง ๆ จะทำให้ง่ายขึ้นได้ดังนี้

1. การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ระดมความคิดจัดรูปให้เหตุผลในการคิดจากเริ่มต้นคิดให้จนถึงหยุดคิด แผนผังความคิดช่วยทั้งการคุณภาพ ปริมาณ ความชัดเจน การจัดรูปความคิด

2. การสื่อสาร การพูดในที่สาธารณะ พูดต่อหน้าชุมชน เขียนหัวข้อสำคัญที่จะพูดในรูปแบบที่ยืดหยุ่นด้วยแผนผังความคิด จะทำให้มั่นใจได้ว่าจะไม่ตกหล่นประเด็นสำคัญ

3. การสร้างสมาธิ การผลัดวันประกันพรุง การไหลลื่น ความสนุกสนาน รวดเร็ว สีสันภาพและความรื่นตาในการเขียนแผนผังความคิดจะช่วยตรึงความสนใจ จึงช่วยสร้างสมาธิจะไม่มี การผัดวันประกันพรุงและยังเพิ่มแรงจูงใจอีกด้วย

4. ความจำเอนและการพ่นความจำ แผนผังความคิดที่เต็มไปด้วยสีสัน คำที่เป็นคำ กุญแจภาพและการปอนข้อมูลให้โยงกันตามธรรมชาติเขาสูสมองทำให้สามารถจำและเรียกความจำมา ได้อย่างดีที่สุด

5. การจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง สิ่งที่จะต้องทำทั้งหลายจะปรากฏอยู่ใน หน้ากระดาษแผ่นเดียวอะไรที่ขาดตกบกพร่องหรือซ้ำซ้อนก็สามารถเห็นได้ชัดเจนและช่วยจัดลำดับ ก่อนหลังและยังช่วยบริหารเวลาและมอบหมายงานในเรื่องราวต่าง ๆ ที่จะทำการทบทวนงานคิดตาม งานก็ทำได้โดยมีประสิทธิภาพ

ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2544, น. 64) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแผนผังความคิดดังนี้

1. ช่วยทำให้เกิดความรวดเร็วในการเขียนข้อมูลที่ซับซ้อนหรือประโยคให้เร็วขึ้น
2. ช่วยให้สมองทั้งสองข้างได้ใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ (สมองซีกซ้ายเป็นเรื่อง เกี่ยวกับการเรียงลำดับการวิเคราะห์ ซีกขวาเป็นเรื่องเกี่ยวกับการมองเห็นภาพรวมหรือ จินตนาการ สีสันมิติ)

3. ช่วยในการระลึกถึงข้อมูลต่างเพราะข้อมูลได้มีการบันทึกความจำไว้อย่างมี โครงสร้างอย่างเป็นระบบ

4. ช่วยในการจัดเก็บข้อมูลข่าวสารเป็นรูปแบบบรรจงสร้างและมีความสัมพันธ์กัน

5. ช่วยในการพัฒนาสมองซีกขวาเกี่ยวกับการคิดสร้างสรรค์

ไสว พิกขาว (2544, น. 162) ได้สรุปประโยชน์ของแผนผังความคิดไว้ดังนี้

1. ใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหาหรืองานต่าง ๆ

2. ใช้ในการระดมสมอง

3. ใช้ในการสรุปหรือสร้างองค์ความรู้

4. ใช้จัดระบบความคิดและช่วยให้จำได้ดี

5. ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

6. ใช้ในการจดโน้ตหรือทำโน้ตสำหรับเสนองาน

กรมวิชาการ (2545, น. 130) ได้สรุปประโยชน์ของแผนผังความคิดไว้ดังนี้

1. ช่วยในการบูรณาการความรู้เดิมกับความรู้ใหม่
2. ช่วยพัฒนาความคิดรวบยอดให้ชัดเจนขึ้น
3. ช่วยเนืองคประกอบสำคัญของเรื่อง
4. ช่วยพัฒนาการอ่าน การเขียน และการคิด
5. ช่วยวางแผนในการเขียน และการปรับปรุงการเขียน
6. ช่วยในการอภิปราย
7. ช่วยวางแผนการสอนของครูโดยการสอนแบบบูรณาการเนื้อหา
8. เป็นเครื่องมือการประเมินผล

สมศักดิ์ ภูวิภาดาพรรณ (2537, น. 149 - 150) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแผนผังความคิดสรุปได้ว่า แผนผังความคิดจะช่วยให้เข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ได้มากขึ้นและถ้ามีการฝึกฝนในเรื่องนี้ก็จะช่วยให้เข้าใจในเรื่องที่เรียนได้ง่ายขึ้น เพราะช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นภาพรวมของเนื้อหาด้วยการทำแผนผังความคิดลดความสลับซับซ้อนของเนื้อหาและช่วยจัดระบบของเนื้อหานอกจากจะทำให้เข้าใจแล้วยังช่วยให้จำได้ง่ายขึ้นอีกด้วย

กรมวิชาการ (2551, น. 25) สรุปไว้ว่า แผนผังความคิดทำให้มองเห็นภาพรวมกว้างๆแล้วยังเป็นวิธีการที่สะดวกและมีประโยชน์อย่างยิ่งในการเตรียมการวางแผนอย่างดี เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับวิธีการจัดแบบเส้นตรงแล้วแผนผังความคิดยังมีข้อดีหลายประการ ดังที่ โทนี บูซาน ได้เสนอ ดังนี้

1. ศูนย์กลางความคิดหลักจะถูกกำหนดขึ้นอย่างเด่นชัดกว่าเดิม
2. ความสัมพันธ์ที่สำคัญของแต่ละความคิดเชื่อมโยงให้เห็นอย่างชัดเจน โดยที่ความคิดสำคัญอยู่ใกล้จุดศูนย์กลางมากกว่า ความคิดที่สำคัญน้อยลงไปจะอยู่บริเวณริมขอบ
3. การเชื่อมโยงระหว่างคำสำคัญจะเห็นได้ชัดเจน เพราะตำแหน่งที่ใกล้กันและการเชื่อมต่อกันผลจาก 3 ประการ ดังกล่าวข้างต้น ทำให้การพินความจำและการทบทวนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วมากขึ้น
4. ธรรมชาติของโครงสร้างดังกล่าวจะช่วยให้การเพิ่มเติมข้อมูลใหม่ๆทำได้ง่ายขึ้น

5. แผนผังความคิดแต่ละแผนจะมีลักษณะแตกต่างกันออกไปช่วยในการพินิจพิจารณา
จำง่าย
6. การจดบันทึกข้อมูลในเชิงสร้างสรรค์มากขึ้น เช่นการเตรียมบทความ แผนผังความคิด
ซึ่งมีลักษณะปลายเปิดอยู่แล้ว ช่วยทำให้สมองพร้อมที่จะเกาะเกี่ยวคำหรือความคิดใหม่ได้ทันที
สมศักดิ์ สันธะเวชญ์ (2544, น. 23) ได้กล่าวถึงข้อดีของแผนผังความคิด ดังนี้
  1. แผนผังความคิดใช้ได้ตั้งแต่อายุ 5 ขวบขึ้นไป
  2. การสร้างแผนผังความคิดเป็นการปลูกฝังนิสัยให้หยั่งรากฝังลึกและเป็นวิธีที่สมอง
ได้รับการจัดระบบเชื่อมโยงเพื่อที่จะร่างความคิดออกมาโดยใช้คำศัพท์ สีต่าง ๆ รหัสและสัญลักษณ์ใน
การจัดระบบเชื่อมโยงสมองของคนต้องใช้เวลาในการฝึกฝนและมีการพัฒนาสมองทั้งด้านซ้าย
(วิเคราะห์) และด้านขวา (การสังเคราะห์) จะทำให้พัฒนาความคิดในระดับที่สูงขึ้น
  3. ในการสร้างแผนผังความคิดผู้เรียนจะสร้างภาพในความคิดเชื่อมโยงเป็นความคิด
รวบยอด
  4. ถ้าผู้สอนปรารถนาฝึกทักษะการคิดและการฝึกการคิดอย่างสร้างสรรค์เมื่อนั้น
แผนผังความคิดจะเป็นสิ่งจำเป็นในการเตรียมการทั้งหลายเพื่อการสอน
  5. แผนผังความคิดช่วยให้บันทึกข้อมูลจำนวนมากไว้ในพื้นที่เล็กๆแต่สามารถแสดง
ความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันของความคิดรวบยอดกับความคิดอื่นๆ
  6. แผนผังความคิดเป็นทักษะการศึกษา (Study Skill) ที่ยิ่งใหญ่เป็นอาวุธที่จะต้อง
สร้างให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการคิดการทำงานการดำรงชีวิตและสามารถจะนำไปประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่อง
กับแผนภูมิแกงปลาและเทคนิคอื่นได้เป็นอย่างดี
  7. แผนผังความคิดช่วยให้คิดอย่างกว้างไกลได้ทั่วโลกมองเห็นภาพรวมและ
เอื้ออำนวยให้เกิดความปรับเปลี่ยนได้ทุกขั้นตอน
  8. แผนผังความคิดทำให้ผู้เรียนมองเห็นความคิดหลักอย่างเด่นชัดกว่าเดิม มองเห็น
ความสัมพันธ์ที่สำคัญของแต่ละความคิดเชื่อมโยงให้ชัดเจน โดยความคิดที่สำคัญกว่าอยู่ใกล้จุด
ศูนย์กลางมากกว่าความคิดที่สำคัญน้อยกว่าจะอยู่ริมขอบ
  9. ธรรมชาติของโครงสร้างแผนผังความคิดช่วยให้เพิ่มเติมข้อมูลใหม่ ๆ ได้ง่ายขึ้น
โดยข้อมูลจะไม่กระจัดกระจายหรือต้องอัดใส่เข้าไป

10. การบันทึกในเชิงสร้างสรรค์มากๆ เช่นการเตรียมเขียนบทความ เป็นต้น แผนผังความคิดซึ่งมีลักษณะปลายเปิดอยู่แล้วจะช่วยทำให้สมองพร้อมที่จะเกาะเกี่ยวคำหรือความคิดใหม่ทันที

11. แผนผังความสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในเรื่องต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น การวางแผน การนำเสนอ การประชุม การเขียนรายงานสรุป เป็นต้น

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษา (2548, น. 6) ได้กล่าวว่า Mind Map หรือ แผนผังความคิดนั้น มีข้อดีหลายประการ เมื่อเทียบกับการจดบันทึกแบบเส้นตรง

1. ศูนย์กลางหรือความคิดหลักจะถูกกำหนดขึ้นอย่างเด่นชัดกว่าเดิม
2. ความสัมพันธ์ที่สำคัญของแต่ละความคิดเชื่อมโยงให้เห็นอย่างชัดเจนความคิดที่สำคัญกว่าอยู่ใกล้จุดศูนย์กลางมากกว่า ความคิดที่สำคัญน้อยลงไปจะอยู่บริเวณขอบ
3. การเชื่อมโยงระหว่างคำสำคัญจะเห็นได้อย่างชัดเจน เพราะตำแหน่งที่ใกล้กัน และการเชื่อมต่อกัน
4. ผลจาก 3 ข้อข้างต้น ทำให้การฟื้นความจำ การทบทวนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และรวดเร็วมากขึ้น
5. ธรรมชาติของโครงสร้างดังกล่าวช่วยให้การเพิ่มเติมข้อมูลใหม่ ๆ ทำได้ง่ายขึ้น โดยข้อมูลจะไม่กระจุกกระจายหรือต้องอัดใส่เข้าไป
6. Mind Map แต่ละแผนการพัฒนาสื่อแผนผังความคิดและกิจกรรมช่วยสร้างเทคนิคการสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่ปิ้ง อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่มีลักษณะแตกต่างกันออกไป ช่วยฟื้นความจำง่ายขึ้น

สรุปได้ว่า ประโยชน์แผนผังความคิด ช่วยในเรื่องของความจำ การจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะกระบวนการ เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดเพราะเน้นการเขียนบันทึกด้วยคำ ภาพ สัญลักษณ์ และใช้สีในการช่วยจำ ทำงานให้มีประสิทธิภาพ

2.3.5 การใช้แผนผังความคิดในการจัดการเรียนการสอน

Wanda North and Toni Busan (อ้างถึงใน ธัญญา ผลอนันต์, 2547, น. 43 - 48) ได้เสนอแนะ ขั้นตอนการใช้แผนผังความคิดในการจัดการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. กำหนดคำถามให้คิด เช่น เมื่อผู้สอนพูดถึงเรื่องน้ำ ผู้เรียนคิดถึงเรื่องอะไร

2. ระดมสมอง เพื่อหาสิ่งที่ผู้เรียนคิด จะเป็นการนำความรู้ที่มีอยู่ออกมาให้ให้ผู้เรียน มีอิสระในการคิด คือปล่อยให้ความคิดเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งไหลออกมาจากสมอง

3. เขียนความคิดรวบยอดหลักไว้ตรงกลางของกระดาษตัวบรรจงใหญ่ ความคิด สำคัญรองลงไปอยู่บริเวณขอบ คือ แแตกสาขาออกไปเขียนคำบนเส้นที่ยาวเท่ากับตัวหนังสือโดยเขียน เหนือเส้น

4. ลากเส้นเชื่อมโยงในแต่ละความคิดเส้นสาขาหนักหนาเรียบไม่แข็งทื่อ เส้นแต่ละ เส้น ต้องเชื่อมโยงต่อกับเส้นอื่น ๆ

5. ใช้สีช่วยในการจดจำ เพลินตา กระตุนสมองซีกขวา

6. ใช้เครื่องหมาย รูปภาพ ลูกศร ช่วยให้เห็นว่าแนวคิดต่างๆ มีความเชื่อมโยง อยางไร และทำให้เกิดความโดดเด่น

Morris and Stewart - dore (1984, p. 48) ได้กล่าวถึงการสร้างแผนผังความคิด (Mind Mapping) ไว้หลายประการ ดังนี้

1. เป็นการจัดเรียงคำสำคัญ (Key Words) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของ เหตุการณ์และแนวคิดในเรื่องนั้น ๆ ดังนั้นจุดมุ่งหมายของการทำแผนผังความคิด เพื่อแสดงความสัมพันธ์ ของเหตุการณ์และแนวคิดในเรื่องที่จะเขียน

2. ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการจัดระบบความคิดเหล่านั้น โดยจะนำแนวคิดต่าง ๆ มา จำแนก แล้วจัดเข้ากลุ่มตามหัวข้อ

3. สามารถใช้เพื่อเสนอบทเรียน สรุบบทเรียนหรือทบทวนบทเรียนก็ได้

4. สอนให้ผู้เรียนคิดอย่างมีระบบ

5. ช่วยให้การเรียนการสอนของครูและนักเรียนเป็นไปอย่างมีจุดมุ่งหมาย

Moore and Redence (1984, pp. 11 - 17) ได้สรุปแผนผังความคิดในการจัดการเรียน การสอนไว้ดังนี้

1. การสร้างแผนผังความคิดมีส่วนช่วยในการเรียนรู้คำศัพท์ของผู้เรียน

2. วุฒิภาวะของผู้เรียนมีผลต่อประสิทธิภาพการใช้เทคนิคการสร้างแผนผังความคิด ซึ่งจะให้ประโยชน์ต่อผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาได้ดีที่สุด ส่วนในระดับมัธยมศึกษาและระดับประถมศึกษา ให้ผลรองลงมา

3. การใช้แผนผังความคิดหลังการอ่านให้ผลต่อผู้เรียนดีกว่าการใช้ก่อนการอ่าน เพราะผู้เรียนจะเกิดการตื่นตัวและใช้ความคิด เพื่อสรุปเนื้อความแล้วสรุปความเป็นแผนผังความคิด

4. ครูผู้สอนใช้เทคนิคการสร้างแผนผังความคิดกับการจัดการเรียนการสอน จะต้องมีการเตรียมตัวและมั่นใจในบทเรียนมากกว่าปกติ

2.4 ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

2.4.1 ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2547, น. 3) การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนซึ่งมีลักษณะของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยผู้เขียนจะต้องใช้จินตนาการและประสบการณ์ของตนเองมาเชื่อมโยงความคิดในการเขียน

ปราณี สุรสิทธิ์ (2549, น. 40) นิยามการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนที่ผู้เขียนสร้างคำ แนวคิด จากจินตนาการของตนเองโดยไม่ได้ลอกเลียน แบบอย่างของผู้อื่น อีกทั้งยังมีอิสระที่จะคิดรูปแบบใหม่ ๆ ที่แหวกจากของเดิมที่มีอยู่ เป็นผลงานที่มีคุณค่าทางความคิดริเริ่มอย่างเด่นชัด

ถวัลย์ มาศจรัส (2550, น. 4) ได้นิยามการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง งานเขียนที่แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของผู้เขียนที่เขียนด้วยสำนวนภาษาที่มีลักษณะเฉพาะของตนเอง หรือมีรูปแบบการเขียน ที่มีความแปลกใหม่ มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับของ สาธารณชน

บุญแสนอ ตริวิเศษ (2554, น. 4) นิยาม การเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า เป็นการเขียนทั้งร้อยแก้วร้อยกรอง สารคดี และบันเทิงคดีที่ผู้เขียนมุ่งแสดงความคำนึง และจินตนาการของตนด้วยสำนวนภาษาสละสลวย กลวิธีการเขียนไม่มีขอบเขตจำกัด การแสดงออกในทุกองค์ประกอบเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของผู้เขียนและงานเขียนนั้น ต้องมีคุณค่าทางอารมณ์และสติปัญญา

สุทธิวรรณ อินทะกนก (2559, น. 23) การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนที่ผู้เขียนถ่ายทอดเนื้อหาสาระ ความคิด จินตนาการ อารมณ์ ตลอดจน ประสบการณ์ ผ่านงานเขียนที่มีความแปลกใหม่ทั้งทางด้านรูปแบบและเนื้อหา โดยอาศัยศิลปะทางภาษา การใช้สำนวนโวหาร

ตลอดจนเทคนิควิธีการนำเสนอ ในรูปแบบต่าง ๆ ที่ไม่ลอกเลียนแบบผู้อื่น สร้างงานเขียนที่มีคุณค่าให้ ความเพลิดเพลิน จรรโลงใจ ตลอดจนให้สารประโยชน์แก่ผู้อ่าน

สรุปได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือ การถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึกนึกคิด เรื่องราว ตลอดจนประสบการณ์ต่างๆ ไปสู่ผู้อื่นโดยใช้ตัวอักษรเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด จินตนาการ ประสบการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งอารมณ์และความรู้สึก เป็นการสื่อสารหรือสื่อความหมายโดย มีตัวหนังสือ เครื่องหมายต่าง ๆ เป็นสัญลักษณ์แทนถ้อยคำในภาษาพูดและภาษาเขียนที่สละสลวย เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ตามความมุ่งหมายของผู้เขียน

2.4.2 ความสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

สมพิศ คงทรง (2549, น. 147) ได้ให้ความสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าเป็น การเขียนที่ให้เกิดแสดงออกทางความคิด ได้ระบายอารมณ์ความรู้สึก เกิดความสนใจในการเขียน สนุกสนานเพลิดเพลิน สามารถตอบสนองความต้องการตามธรรมชาติของเด็กและเป็นการพัฒนา ทักษะการคิดและทักษะการเขียน

ศิวกันท์ ปทุมสูตร (2548, น. 144 - 145) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานเขียนเชิง สร้างสรรค์ ไว้ดังนี้

1. ความสำคัญด้านความประเทืองอารมณ์ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ในด้านความ ประเทืองอารมณ์นั้นถือได้ว่าเป็นความสำคัญพื้นฐานที่ผู้อ่านจะได้รับเบื้องต้นของการอ่านเป็นเสมือน ประตูหน้าบ้านที่จะเชื้อเชิญความรู้สึกรื่นรมย์ในการอ่านให้ล่วงผ่านเข้ามาในบ้าน

2. ความสำคัญด้านการพัฒนาสติปัญญา งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่มีความสำคัญ โดยให้คุณค่าแห่งความประเทืองอารมณ์เป็นสื่อ นำ แล้วมีพลังทางปัญญาเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิด การขบคิดมองเห็นแง่มุมชีวิตใหม่ ๆ องค์ความรู้ใหม่ ๆ หรือความจริงที่ลึกกว่าและกว้างไกลกว่าที่เคยเป็น

3. ความสำคัญด้านความจรรโลงใจและยกระดับจิตสำนึกธรรมชาติของจิตใจมนุษย์ นั้นมีความละเอียดอ่อนซับซ้อนมหัศจรรย์ จึงเป็นเรื่องสำคัญของการใด ๆ ที่จะสื่อสารเกี่ยวกับจิตใจ มนุษย์ และงานเขียนเชิงสร้างสรรค์มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะเข้ามามีบทบาท ดังนี้

3.1 ให้คุณค่าจรรโลง เมื่อคนเราเหงา เศร้า ทุกข์ ท้อแท้ หรือจิตใจกำลังตกลง ลงไปในกระแสวิกฤตใดก็ตาม เขาควรที่จะได้รับรสแห่งวรรณกรรมที่สามารถสัมผัสใจของเขาได้

3.2 ให้คุณค่ายกระดับจิตสำนึก ในจิตวิญญาณของคนเรานั้นมีทั้งอำนาจที่น่า สำนึกฝ่ายดีและฝ่ายชั่วแฝงระคนกันอยู่ จะเป็นไปในทิศทางอย่างไรก็ขึ้นอยู่กับความมีอำนาจของฝ่าย

ใตฝ่ายหนึ่งที่แกร่งเหนือกว่า หากแต่จะต้องมีมโนสำนึกที่ประจักษ์และตระหนักมั่นคงในคุณค่าความดีงามอย่างแท้จริง ซึ่งงานเขียนเชิงสร้างสรรค์จะสามารถจุดประกาย กระตุ้นและยกระดับมโนสำนึกดังกล่าวให้ก่อเกิดขึ้นได้

ถวัลย์ มาศจรัส (2546, น. 5 - 6) การเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีความสำคัญโดยสรุป ดังนี้

1. ความสำคัญต่อชีวิต
  - 1.1 เกิดภูมิปัญญาด้านสำนวนภาษาใหม่ ๆ สำหรับการติดต่อสื่อสารได้ทันโลกทันเหตุการณ์
  - 1.2 เกิดอาชีพใหม่ๆจากการใช้ภาษาเชิงสร้างสรรค์
  - 1.3 เกิดการสืบสานรากเหง้าทางวัฒนธรรม
2. ความสำคัญต่อบุคคล
  - 2.1 พัฒนาชีกขาในเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ
  - 2.2 ทำให้ภูมิปัญญาด้านต่างๆด้วยตนเอง
3. ความสำคัญต่อสังคม
  - 3.1 เกิดรูปแบบใหม่ในการติดต่อสื่อสารของคนในสังคมระหว่างสังคมต่อสังคม
  - 3.2 เกิดวัฒนธรรมและอารยธรรมใหม่ ๆ ของการติดต่อสื่อสาร
  - 3.3 เป็นการจุดประกายความคิดให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ในสังคมที่มาจากความคิดความฝันและจินตนาการในรูปแบบการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ปราณี สุรสิทธิ์ (2541, น. 57) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการเขียนสร้างสรรค์ 3 ประการ ดังนี้

1. มีจินตนาการ ผู้เขียนต้องใช้จินตนาการหรือความคิดคำนึงเขียนให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการ คล้อยตามผู้เขียน โดยผู้เขียนจะต้องสร้างภาพให้แจ่มชัดในความรู้สึกก่อนเสมอ จากนั้นจึงจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของงานเขียนให้ครบถ้วนเป็นเรื่องราว
2. สำนวนภาษาดี ผู้เขียนต้องเลือกเฟ้นถ้อยคำนำมาเรียบเรียงให้ไพเราะสละสลวย และมีความหมายตามที่ต้องการ
3. มีคุณค่าทางด้านจิตใจและสติปัญญาผู้อ่าน เมื่ออ่านแล้วมีความรู้สึกที่จรรโลงความดีงามและมองโลกในแง่ดี

ความสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือ การเขียนที่ให้ได้แสดงออกทางความคิด ได้ระบายอารมณ์ความรู้สึก พัฒนาสติปัญญาและความจรรโลงใจ สร้างจินตนาการและมีการใช้สำนวน ภาษาเป็นของตนเอง เพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นคล้อยตามผู้เขียน และผู้อ่านรู้สึกมีคุณค่าทางด้านจิตใจและ สติปัญญาทำให้มองโลกในแง่ดี

2.4.3 ประเภทของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ไพโรธ เลิศพิริยกลม (2543, น. 82) ได้จำแนกประเภทการเขียนเชิงสร้างสรรค์ออกเป็น ประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. การเขียนขยายความ
2. การเขียนพรรณนา
3. การเขียนอุปมาอุปไมย
4. การเขียนคำคม
5. การเขียนคำขวัญ
6. การเขียนลักษณะพิเศษ
7. การเขียนเชิงกวีนิพนธ์
8. การเขียนเรื่องสั้น
9. การเขียนวรรณกรรมสำหรับเด็ก
10. การเขียนนวนิยาย
11. การเขียนบทละคร

ถวัลย์ มาศจรัส (2546, น. 10 - 11) ได้แบ่งประเภทการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ 3 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทความเรียง ได้แก่ ความเรียง บทความ เรื่องเล่า จดหมาย บันทึก
2. ประเภทบันเทิงคดี ได้แก่ นิทาน หนังสือเด็กเรื่องสั้น วรรณกรรมเยาวชน นวนิยาย
3. ประเภทสารคดี ได้แก่ สารคดีบุคคล สารคดีโอกาสพิเศษ สารคดีประวัติศาสตร์ สารคดีท่องเที่ยว สารคดีแนะนำ วิธีทำ สารคดีเด็ก สารคดีสตรี สารคดีเกี่ยวกับสัตว์ สารคดี ความทรงจำ สารคดีจดหมายเหตุ

ประกาศรี สี่ห้าไฟ (2531, น. 134 - 135) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่ามี 2 ประเภท คือ

1. ร้อยแก้ว คือ การเรียบคำสื่อความหมายโดยไม่ต้องยึดบัญญัติ ฉันทลักษณ์ ความหมายทั่วไป หมายถึง การเขียนสารคดีและบันเทิงคดี เช่น นิทาน บทละคร พุทธเรื่องสั้น นวนิยาย เป็นต้น ความหมายในเชิงวรรณศิลป์ หรือศิลปะในการแต่งหนังสือหมายถึงการเลือกสรรถ้อยคำสำนวน โวหาร มาเรียงร้อยให้เกิดภาพพจน์ ทำให้ผู้อ่านได้รับมโนคติ หรือจินตนาการเด่นชัดใช้สำนวนภาษาและการดำเนินเรื่องสร้างความเพลิดเพลินจรจโรจใจมีความงามของถ้อยคำที่เรียงร้อย วิจิตร บรรจงเสมอด้วยแก้วอันงามมาเรียงร้อยไว้ในลีลาการแต่งและสำนวนภาษามีความงามในรูปงามในเรื่องและงามในท่วงทำนองเขียน

2. ร้อยกรอง คือ คำประพันธ์ต่าง ๆ ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย ลิลิต ใช้เรียกวรรณกรรมประเภทที่มีลักษณะบังคับในการแต่งหรือมีการกำหนด คณะโบราณ เรียกว่า “คำกานท์” หรือกวีนิพนธ์ที่กวีใช้จินตนาการสร้างสรรค์ขึ้นตามลักษณะคำประพันธ์ที่บัญญัติไว้ในคำประพันธ์แต่ละชนิด ผู้อ่านร้อยกรองซึ่งเป็นผลงานของจินตกวีจะมีความเพลิดเพลินสบายใจใน ท่วงทำนองคำประพันธ์ ได้รับรสของโวหาร ตลอดจนได้ทราบความคิดและอารมณ์สะท้อนใจต่าง ๆ ที่ผู้ประพันธ์เรียงร้อยกลั่นกรองออกมาอย่างประณีต วิจิตรบรรจง และไพเราะด้วยการส่งสัมผัสตามจังหวะวรรคตอนที่กำหนดในลักษณะคำประพันธ์นั้น

2.4.4 ลักษณะของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ปราณี สุรสิทธิ์ (2541, น. 57) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการเขียนสร้างสรรค์ 3 ประการ ดังนี้

1. มีจินตนาการ ผู้เขียนต้องใช้จินตนาการหรือความคิดคำนึงเขียนให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการ คล้อยตามผู้เขียน โดยผู้เขียนจะต้องสร้างภาพให้แจ่มชัดในความรู้สึกก่อนเสมอ จากนั้นจึงจัดองค์ประกอบต่างๆของงานเขียนให้ครบถ้วนเป็นเรื่องราว

2. สำนวนภาษาดี ผู้เขียนต้องเลือกเฟ้นถ้อยคำนำมาเรียบเรียงให้ไพเราะสละสลวย และ มีความหมายตามที่ผู้เขียนต้องการ

3. มีคุณค่าทางด้านจิตใจและสติปัญญาผู้อ่านแล้วมีความรู้สึกที่จรจโรจความดีงาม และ มองโลกในแง่ดี

ประกาศรี สี่ห้าไพ (2531, น. 1 - 2) ได้กล่าวถึงลักษณะของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่า

1. มีแนวคิดเป็นจิตวิสัย ผู้เขียนมีความคิด ความเห็น จินตนาการของตนเองแล้วจึงเขียน งานประพันธ์ขึ้น
2. มีความแปลกใหม่และมีความสามารถในการแสดงออก
3. โดยทั่วไปไม่ได้เป็นความเรียงประเภทร้อยแก้วเสมอไป
4. ไม่ยึดติดกับฉันทลักษณ์แบบที่กำหนด

กรมวิชาการ (2532, น. 7) กล่าวว่า ลักษณะการเขียนเชิงสร้างสรรค์มี ดังนี้

1. ให้ความแปลกใหม่ หมายถึง ความคิดที่ไม่ซ้ำแบบหรือไม่ลอกเลียนแบบผู้อื่นมาเป็นความคิดที่ผู้เขียนคิดขึ้นเองหรือดัดแปลงมาอย่างแยกแยะด้วยภูมิปัญญาของตน
2. ใช้ภาษาคมคาย กะทัดรัด ทั้งนี้ต้องเป็นการใช้ภาษาที่ไม่ผิดแปลกไปจากระเบียบของ ภาษา ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป
3. สามารถเร้าความรู้สึกของผู้รับสาร อาจเป็นความขบขัน ความเศร้า ความพิถินดี ความพิศวง ความสงบ ความซาบซึ้ง ความอาลัย ความมั่นใจอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันก็ได้
4. เป็นประโยชน์ทางตรงและทางอ้อมให้ข้อคิดเป็นคติในการดำรงชีวิต ชี้ให้เห็นคุณและโทษ แนะนำให้คนรู้จักสังเกต พิจารณาส่งต่าง ๆ โดยแยกแยะ ก่อให้เกิดจินตนาการในทางที่ดีที่งามหรือให้ความเพลิดเพลินแก่จิตใจ ในลักษณะของนันทนาการ

2.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.5.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สมนึก ภัททิยธนี (2560, น. 2 - 3) กล่าวว่า การวัดทางการศึกษา หรือทางจิตภาพ หรือทางสังคมศาสตร์ หรือทางพฤติกรรมศาสตร์ ได้แก่ การวัดเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นนามธรรมไม่มีตัวตนโดยวัดพฤติกรรมของคนเท่านั้น ในด้านนี้ถ้ายึดหลักการจำแนกโดย บลูม (Bloom) และคณะ ได้แบ่งพฤติกรรมที่จะวัดออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. วัดพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ได้แก่ การวัดเกี่ยวกับความรู้ ความคิด (วัดด้านสมอง)

2. วัตถุประสงค์ทางด้านจิตพิสัย (Affective Domain) ได้แก่ การวัดเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด (วัดด้านจิตใจ)

3. วัตถุประสงค์ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ได้แก่ การวัดเกี่ยวกับการใช้กล้ามเนื้อ และประสาทสัมผัสส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย (วัดด้านการปฏิบัติ)

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การวัดทางการศึกษา ยึดหลักการจำแนกโดย บลูม (Bloom) ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้พฤติกรรมการวัดที่จะวัดพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย 6 ระดับ ได้แก่ จำ (Remember) เข้าใจ (Understand) ประยุกต์ใช้ (Apply) วิเคราะห์ (Analysis) ประเมิน (Evaluate) และสร้างสรรค์ (Create)

อารมณ์ ใจเที่ยง (2553, น. 48) ได้กล่าวถึง ความสามารถทางปัญญา ด้านพุทธิพิสัย คือ ความรู้ ความเข้าใจ การใช้ความคิด แบ่งเป็น 6 ระดับ

1. ความรู้ หมายถึง ความสามารถในการจำเนื้อหาความรู้ และระลึกได้เมื่อต้องการนำมาใช้ สิ่งที่ได้ ได้แก่ ความรู้ที่เฉพาะเจาะจง ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ และความรู้เกี่ยวกับหลักการ ตัวอย่างเช่น นักเรียนสามารถบอกคำแปลของเครื่องหมายได้ นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้ถูกต้อง

2. ความเข้าใจ หมายถึง การเข้าใจความหมายของเนื้อหาสาระ ไม่ได้จำเพียงอย่างเดียว สามารถแสดงพฤติกรรมความเข้าใจในรูปแบบของการแปลความหมาย ดีความ หรือสรุปความสำคัญได้ เช่น นักเรียนสามารถเขียนสรุปเรขาคณิตจากโจทย์ที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง นักเรียนสามารถยกตัวอย่างการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้ถูกต้อง

3. การนำไปใช้ หมายถึง การนำเอาเนื้อหาสาระ หลักการ ความคิดรวบยอดและทฤษฎีต่าง ๆ ไปใช้ในรูปแบบใหม่ สถานการณ์ใหม่ ตัวอย่างเช่น นักเรียนสามารถทำโจทย์เรขาคณิตที่ไม่เคยเห็นมาก่อน โดยใช้ทฤษฎีที่เรียนมาแล้วได้ถูกต้อง นักเรียนสามารถเสนอความคิดเห็นวิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้

4. การวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการแยกเนื้อหาให้เป็นส่วนย่อย เพื่อค้นหาค่าประกอบ โครงสร้าง หรือความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยนั้น ซึ่งนักเรียนจะสามารถวิเคราะห์ได้ก็ต่อเมื่อนักเรียนเข้าใจเนื้อหาสาระที่เรียนมาแล้ว ตัวอย่างเช่น นักเรียนสามารถแยกองค์ประกอบของหลักสูตรได้ นักเรียนสามารถจำแนกวิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นประเภทได้

5. การสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถที่จะนำองค์ประกอบหรือส่วนย่อย ๆ เข้ามารวมกัน เพื่อให้เป็นภาพที่สมบูรณ์เกิดความกระจ่างในสิ่งเหล่านั้น ตัวอย่างเช่น หลังจากครูให้ตัวอย่าง 5 ตัวอย่างเรื่องการหาร นักเรียน สรุปได้ว่า การหาร คือ การหักออกทีละเท่า ๆ กัน นักเรียนสามารถจัดระบบการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้ถูกต้องเหมาะสม

6. การประเมินค่า หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ โดยที่ผู้ตัดสินกำหนดเกณฑ์ขึ้นมาเอง หรือเกณฑ์ที่ผู้อื่นกำหนดขึ้น ตัวอย่างเช่น หลังจากอ่านบทความแล้วนักเรียนสามารถวิจารณ์ความรู้สึกของผู้เขียนได้ นักเรียนสามารถบอกได้ว่าการกระทำเช่นใดผิดพระราชบัญญัติการคุ้มครองสัตว์ป่า

กุสุมา พันธุ์ไหล (2544, น. 44) ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า ความสำเร็จในการเรียนรู้อันเนื่องมาจากความถนัดทางการเรียน ความสามารถส่วนตัวที่จะเข้าใจการสอนของครู ความพยายามในการเรียนแลเวลาที่ใช้ในการเรียนของนักเรียน

สมนึก ภัททิยธนี (2549, น. 17) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียน โดยอาศัยความสามารถเฉพาะบุคคล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาจได้จากกระบวนการที่ต้องอาศัยการทดสอบ เช่น การสังเกต หรือการตรวจการบ้าน หรืออาจได้ในรูปของเกรดของโรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการที่ซับซ้อน และระยะเวลาานพอสมควร หรืออาจได้จากการวัดด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่ว ๆ ไป

จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การประเมินผลความสามารถเฉพาะตัวของบุคคลทุกด้านของผู้เรียน อันเป็นมวลประสบการณ์จากการเรียนการสอนด้วยการใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรม

2.6.2 องค์ประกอบที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์

Daniel (1961, pp. 14 - 46) ได้สรุปองค์ประกอบที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. องค์ประกอบทางด้านร่างกาย ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตของสุขภาพร่างกาย ข้อบกพร่องทางร่างกาย ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตของร่างกาย สุขภาพของร่างกาย ข้อบกพร่องของร่างกายและลักษณะท่าทางของร่างกาย เป็นต้น

2. องค์ประกอบทางด้านความรัก ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดาและมารดา ความสัมพันธ์ระหว่างบิดา มารดาและบุตร ความสัมพันธ์ระหว่างบุตรและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว เป็นต้น

3. องค์ประกอบทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ขนบธรรมเนียมประเพณีความเป็นอยู่ของสมาชิกในครอบครัว สภาพแวดล้อมทางบ้าน การอบรมและฐานะทางบ้าน

4. องค์ประกอบทางด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน ได้แก่ความสัมพันธ์ของผู้เรียนกับ เพื่อนวัยเดียวกัน

5. องค์ประกอบทางด้านการพัฒนาแห่งตน ได้แก่สติปัญญาความสนใจ เจตคติและแรงจูงใจ

6. องค์ประกอบทางการปรับตัว ได้แก่ ปัญหาการปรับตัวการแสดงออกทางอารมณ์ Herbert (1961, pp. 28 - 29) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอีกหลายอย่าง เช่น บ้าน สิ่งแวดล้อมและการศึกษาส่วนตัวของผู้เรียน เป็นต้น เขาได้เสนอรูปแบบขององค์ประกอบเหล่านี้ไว้ 6 ประการคือ

1. คุณลักษณะของผู้เรียน ได้แก่ความพร้อมทางสมองและความสามารถทางสติปัญญา ความพร้อมทางร่างกาย และความสามารถทางทักษะของร่างกาย คุณลักษณะทางจิตใจ ซึ่งได้แก่ ความสนใจ แรงจูงใจ เจตคติและค่านิยม สุขภาพ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ตนเอง ความ เข้าใจในสถานการณ์ อายุ และเพศ

2. คุณลักษณะของผู้สอน ได้แก่สติปัญญาความรอบรู้ในวิชาที่สอน การพัฒนาความรู้ ทักษะทางร่างกาย คุณลักษณะทางจิตใจ สุขภาพ ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง ความเข้าใจในสถานการณ์ อายุ และเพศ

3. พฤติกรรมระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการเรียน การสอนทั้งหลาย กล่าวคือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความคิดและการสอนอธิบาย ทักษะทางร่างกายและการกระทำทางจิตใจและความรู้สึก

4. คุณลักษณะของกลุ่ม ได้แก่ โครงสร้างเจตคติความสามัคคีและการเป็นผู้นำ

5. คุณลักษณะของพฤติกรรมเฉพาะตัว ได้แก่การสนองตอบ เครื่องมือ อุปกรณ์

6. แรงผลักดันภายนอกได้แก่บ้าน สิ่งแวดล้อม อิทธิพลทางศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

Bloom (1976, pp. 167 - 169 อ้างถึงใน วรณี อังสิทธิพูนพร, 2544, น. 14) ได้ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า ประกอบด้วย

1. พฤติกรรมด้านความรู้ความคิด หมายถึงความสามารถทั้งหลายของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยความถนัดและพื้นฐานเดิมของผู้เรียน 2

2. คุณลักษณะด้านจิตพิสัย หมายถึง สภาพการณ์หรือแรงจูงใจที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ใหม่ได้แก่ความสนใจ ทศนคติที่มีต่อเนื้อหาวิชาที่เรียนในโรงเรียนและระบบการเรียนความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองลักษณะบุคลิกภาพ

3. คุณภาพการสอน ซึ่งได้แก่การได้รับคำแนะนำการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การเสริมแรงจากครูการแก้ไขข้อผิดพลาดและรู้ผลว่าตนเองทำได้ถูกต้องหรือไม่

Davis (1977, p. 50) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่ามี 4 ประการ ดังนี้

1. บรรยากาศในชั้นเรียน ได้แก่รูปแบบการจัดชั้นเรียนความพึงพอใจต่อห้องเรียน ความพึงพอใจต่อครูผู้สอน

2. วิธีการหรือลักษณะของครูได้แก่วิธีการสอนของครูลักษณะท่าทางและบุคลิกภาพของครู ทศนคติต่อการทำงาน

2.6.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ ดังนี้

สมนึก ภัททิยธนี (2560, น. 69 - 94) ได้กล่าวถึง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่วัดสมรรถภาพของสมองด้านต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับการเรียนรู้ผ่านมาแล้ว

บุญชม ศรีสะอาด (2553, น. 56) กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ความสามารถของบุคคลในด้านวิชาการ ซึ่งเป็นผลจากการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระและตามจุดประสงค์ของวิชาหรือเนื้อหาที่สอบนั้น

ศิริชัย กาญจนวาสี (2556, น. 165) ได้กล่าวถึง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ มีบทบาทสำคัญในการใช้เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งสำหรับการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้สอนทราบว่า ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถถึงระดับมาตรฐานที่ผู้สอนกำหนดไว้หรือยัง หรือมีความรู้ความสามารถถึงระดับใด หรือมีความรู้ความสามารถดีเพียงไร เมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อน ๆ ที่เรียนด้วยกัน

พิชิต ฤทธิ์จรรยา (2552, น. 96) ได้กล่าวถึง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ทักษะและความสามารถทางวิชาการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแล้วว่าบรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ความสามารถของบุคคลในด้านวิชาการ เป็นชุดของคำถามที่สร้างขึ้นเพื่อนำไปทดสอบ ซึ่งอาจอยู่ในรูปการเขียนตอบ การพูด การปฏิบัติที่สามารถสังเกตได้วัดให้เป็นปริมาณได้

2.6.3 กรอบแนวคิดที่ใช้เป็นแนวในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Smith and Piele (2006, pp. 292 - 294) ได้เสนอกรอบแนวคิดที่ใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใน 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) จิตพิสัย (Affective Domain) และทักษะพิสัย (Psycho - motor Domain) ซึ่งแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

1. พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย เป็นพฤติกรรมด้านความสามารถทางสติปัญญาของบุคคลจำแนกได้ดังนี้

1.1 ความรู้ความจำ (Knowledge) คือความสามารถในการระลึกได้ถึง เรื่องราวต่าง ๆ ที่เคยมีประสบการณ์มาก่อนจะโดยวิธีใดก็ตาม ซึ่งพฤติกรรมด้านนี้ ยังจำแนกออกเป็น 3 ลักษณะใหญ่คือ ความรู้เฉพาะเรื่อง ความรู้ในวิธีดำเนินการ ความรู้รวบยอดในเนื้อเรื่อง

1.2 ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นผลจากการเอาความรู้ จากประสบการณ์ในชั้นความรู้ ความจำมาผสมผสานจนกลายเป็นสมรรถภาพสมองชนิดใหม่ ซึ่งความเข้าใจมี 3 ลักษณะคือ การแปลความ การตีความ และการขยายความ

1.3 การนำไปใช้ (Application) เป็นความสามารถนำความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนมาแล้วไปแก้ปัญหาที่แปลกใหม่หรือสถานการณ์ใหม่ที่ไม่เคยพบมาก่อน แต่อาจใกล้เคียงหรือคล้ายคลึงกับเรื่องที่เคยพบเห็นมาก่อนก็ได้

1.4 การวิเคราะห์ (Analysis) ความสามารถแยกแยะเรื่องราวต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ ได้ ทำให้สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ได้อย่างชัดเจน สามารถค้นหาความจริงต่าง ๆ ที่แอบแฝงอยู่ในเนื้อเรื่องนั้น ๆ ได้การวิเคราะห์มี 3 ลักษณะ ได้แก่ การวิเคราะห์ความสำคัญการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และการวิเคราะห์หลักการ

1.5 การประเมิน (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินคุณค่าของแนวความคิด ได้ตรงตามจุดมุ่งหมายใดจุดมุ่งหมายหนึ่ง โดยเฉพาะพร้อมทั้งสามารถแสดงเหตุผลที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับการตัดสินนั้น ๆ

1.6 การสร้างสรรค์ (Creation) เป็นการนำเอาองค์ประกอบย่อยต่างๆ ตั้งแต่ 2 สิ่งขึ้นไปมารวมกันเข้าเป็นเรื่องราวเดียวกัน เพื่อให้เห็นโครงสร้างที่ชัดเจน แปรกใหม่ไปจากเดิมหรือสร้างสรรค์ความคิดจากองค์ประกอบ ดังกล่าวซึ่งก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่แปลกใหม่ มีคุณค่าและเป็นประโยชน์

2. พฤติกรรมด้านจิตพิสัย เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดทางจิตใจ อารมณ์ และคุณธรรมของบุคคล สามารถจำแนกเป็น 5 ระดับ คือ

2.1 การรับรู้ (Receiving of Attending) มีลักษณะการตอบสนอง 3 ลักษณะ คือ การยอมรับ การตั้งใจที่จะรับรู้ และการเลือกสิ่งเร้าที่ต้องการรับรู้

2.2 การตอบสนอง (Responding) เป็นพฤติกรรมที่ต่อเนื่องจากความตั้งใจที่จะรับรู้ โดยไม่เพียงแต่จะตั้งใจรับรู้เท่านั้น แต่มีความปรารถนาหรือปฏิกิริยาที่จะโต้ตอบต่อสิ่งเร้า นั้นอย่างเต็มที่ และเกิดความพึงพอใจจากการตอบสนอง พฤติกรรมขั้นนี้ จำแนกเป็น 3 ลักษณะ คือ การยินยอมที่จะตอบสนอง ความเต็มใจที่จะตอบสนอง และความพอใจในการตอบสนอง

2.3 การสร้างคุณค่า (Valuing) เป็นขั้นที่บุคคลมองเห็นคุณค่าของการ ตอบสนอง ต่อสิ่งเร้าหรือประสบการณ์ที่ได้ ขั้นนี้ มีพฤติกรรมการแสดง 3 ลักษณะ ได้แก่ การยอมรับในคุณค่า การนิยมชมชอบในคุณค่า และการสร้างคุณค่า

2.4 การจัดระบบคุณค่า (Organization) หลังจากที่บุคคลได้สร้างค่านิยมของตนขึ้นมาแล้ว ก็พยายามนำค่านิยมนั้นมาจัดระบบให้เกิดเป็นระบบระเบียบขึ้น ลักษณะการจัดระบบคุณค่ามี 2 ลักษณะคือ การสร้างความคิดรวบยอดของคุณค่าและการจัดระบบของคุณค่า

2.5 การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization by a Value Complex) การจัดระบบคุณค่าที่มีอยู่ในตัวเข้าเป็นระบบที่ถาวร ซึ่งจะทำหน้าที่ควบคุมพฤติกรรมการแสดงของบุคคลไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดๆ ก็แสดงพฤติกรรมตามค่านิยมที่ ยึดถือตลอดไป การสร้างลักษณะนิสัยมี 2 ลักษณะ คือการสร้างลักษณะนิสัยชั่วคราว และการสร้างลักษณะนิสัยถาวร

3. พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความสามารถเชิงปฏิบัติการ พฤติกรรมเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย จำแนกเป็น 5 ระดับ คือ

3.1 การรับรู้ (Perception) เป็นขั้นที่แสดงอาการรับรู้ที่จะเคลื่อนไหว โดย อาศัยประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ หู ตา จมูก ลิ้น และสัมผัสทางกาย แม้จะมีสิ่งเร้าเข้ามากระตุ้น โดยผ่านทางประสาทสัมผัสพร้อม ๆ กัน ก็อาจเลือกที่จะรับรู้ มีการแปลความหมายสิ่งเร้าเพื่อตอบสนอง

3.2 การเตรียมพร้อม (Set) เป็นสภาพของบุคคลที่พร้อมจะแสดงพฤติกรรมออกมา สภาพความพร้อม มี 3 ด้าน คือ ความพร้อมด้านร่างกาย ด้านสมอง และด้านอารมณ์

3.3 การตอบสนองตามแนวทางที่กำหนดให้ (Guided Response) เป็นการแสดงออกในลักษณะของการเลียนแบบและการลองผิดลองถูก

3.4 ความสามารถด้านกลไก (Mechanism) เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้กระทำตามที่เรียนมาและพัฒนาขึ้นมาจนมีสัมฤทธิ์ผล สามารถสร้างเทคนิควิธีสำหรับตนเองขึ้นมาเพื่อปฏิบัติต่อไป

3.5 การตอบสนองที่ซับซ้อน (Complex Overt Response) เป็นความสามารถในการปฏิบัติในสิ่งที่ยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้น และสามารถกระทำได้อย่างมั่นใจ ไม่ลังเลและทำได้ดีจนเป็นอัตโนมัติ

วารี ธีระจิตร (2544, น. 220 - 221) ได้เสนอกรอบแนวคิดที่ใช้สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) เป็นเรื่องที่ต้องการรู้ว่าผู้เรียนระลึกได้จำข้อมูลที่ เป็นข้อเท็จจริงได้ เพราะข้อเท็จจริงบางอย่างมีคุณค่าต่อการเรียนรู้

2. ความเข้าใจ (Comprehension) แสดงถึงระดับความสามารถ การแปลความ การตีความและขยายความในเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น การจับใจความได้อธิบาย ความหมายและขยายเนื้อหาได้

3. การนำไปใช้ (Application) ต้องอาศัยความเข้าใจเป็นพื้นฐานในการช่วยตีความของข้อมูล เมื่อต้องการทราบว่าข้อมูลนั้นมีประเด็นสำคัญอะไรบ้าง ต้องอาศัยความรู้จักเปรียบเทียบ แยกแยะความแตกต่าง พิจารณานำข้อมูลไปใช้โดยให้เหตุผลได้

4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นทักษะทางปัญญาในระดับที่สูงจะเน้นการแยกแยะข้อมูลออกเป็นส่วนย่อยๆ และพยายามมองหาส่วนประกอบว่ามีความสัมพันธ์และการจัดรวบรวมแบ่ง ออกเป็น 3 ระดับ คือ การพิจารณาหรือการจัดประเภทองค์ประกอบต่าง ๆ การสร้างความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกันระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น และการคำนึงถึงหลักการที่ได้จัดรวบรวมไว้แล้ว

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) การนำเอาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่แยกแยะกันอยู่มา รวมเข้าด้วยกันในรูปแบบใหม่ ถ้าสามารถสังเคราะห์ได้ก็สามารถประเมินได้ด้วย

6. การประเมินค่า (Evaluation) หมายถึง การใช้เกณฑ์และมาตรฐาน เพื่อพิจารณาว่าจุดมุ่งหมายที่ต้องการนั้นบรรลุหรือไม่ การที่ให้นักเรียนมาสามารถประเมินค่าได้ต้องอาศัยเกณฑ์

หรือมาตรฐานเป็นแนวทางในการตัดสินคุณค่า การตัดสินใด ๆ ที่ไม่ได้อาศัยเกณฑ์น่าจะเป็นลักษณะความคิดเห็นมากกว่าการประเมิน

บุญชม ศรีสะอาด (2545, น. 54) ได้เสนอกรอบแนวคิดที่ใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลนั้น นิยมสร้างโดยยึดตามการจำแนกจุดประสงค์ทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัยของ บลูม และคณะ ที่จำแนกจุดประสงค์ทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัย ออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่

1. ความรู้ (Knowledge)
2. ความเข้าใจ (Comprehension)
3. การนำไปใช้ (Application)
4. การวิเคราะห์ (Analysis)
5. การสังเคราะห์ (Synthesis)
6. การประเมินค่า (Evaluation)

สรุปได้ว่า ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สร้างโดยยึดตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ประกอบด้วยด้านความรู้ ด้านความเข้าใจ ด้านการนำไปใช้ ด้านการวิเคราะห์ ด้านการสังเคราะห์ และด้านการประเมินค่า

2.6.4 ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สมนึก ภัททิยธนี (2560, น. 59) ได้กล่าวถึง รูปแบบของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบที่ครูสร้างกับแบบทดสอบมาตรฐาน ดังนี้

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น (Teacher Made Test) หมายถึง แบบทดสอบที่ครูผู้สอนสร้างขึ้นมุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเฉพาะกลุ่มที่ครูสอนว่า มีความรู้ความสามารถมากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่มีใช้ทั่ว ๆ ไปในโรงเรียน จะไม่นำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มอื่น แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

- 1.1 ข้อสอบแบบอัตนัยหรือความเรียง (Subjective or Essay Test) ลักษณะทั่วไป เป็นข้อสอบที่มีเฉพาะคำถาม แล้วให้นักเรียนเขียนตอบอย่างเสรี เขียนบรรยายตามความรู้ และข้อคิดเห็นของแต่ละคน

1.2 ข้อสอบแบบกาถูก - ผิด (True - false Test) ข้อสอบแบบคำถูก - ผิด คือข้อสอบแบบเลือกตอบที่มี 2 ตัวเลือก แต่ตัวเลือกดังกล่าวเป็นแบบคงที่และมีความหมายตรงกัน เช่น ถูก - ผิด, ใช่ - ไม่ใช่, จริง - ไม่จริง, เหมือนกัน - ต่างกัน เป็นต้น

1.3 ข้อสอบแบบเติมคำ (Completion Test) ลักษณะทั่วไป เป็นข้อสอบที่ประกอบด้วยประโยคหรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์แล้วให้ผู้ตอบเติมคำ หรือประโยค หรือข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้นั้น เพื่อให้มีใจความสมบูรณ์และถูกต้อง

1.4 ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ (Short Answer Test) ลักษณะทั่วไปสอบแบบเติมคำ แต่แตกต่างกันที่ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ เขียนเป็นประโยคคำถามสมบูรณ์ (ข้อสอบเติมคำ เป็นประโยคหรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์) แล้วให้ผู้ตอบเป็นคนเขียนตอบ คำตอบที่ต้องการจะสั้นและกระชับได้ใจความสมบูรณ์ไม่ใช่เป็นการบรรยายแบบข้อสอบอัตนัยหรือความเรียงจึงเหมาะกับการถามความคิดรวบยอด (Concept) หรือหลักการ (Principle) ของเรื่องต่าง ๆ

1.5 ข้อสอบแบบจับคู่ (Matching Test) ลักษณะทั่วไป เป็นข้อสอบเลือกตอบชนิดหนึ่ง โดยมีคำหรือข้อความแยกออกจากกันเป็น 2 ชุด แล้วให้ผู้ตอบเลือกจับคู่ว่า แต่ละข้อความในชุดหนึ่ง (ตัวยืน) จะคู่กับคำ หรือข้อความใดในอีกชุดหนึ่ง (ตัวเลือก) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างไรอย่างหนึ่ง ตามที่ผู้ออกข้อสอบกำหนดไว้

1.6 ข้อสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Test) ลักษณะทั่วไป คำถามแบบเลือกตอบประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนนำหรือคำถาม (Stem) กับตอนเลือก (Choice) ในตอนเลือกนี้จะประกอบด้วยตัวเลือกที่เป็นคำตอบถูกและตัวเลือกที่เป็นตัวลวง ปกติจะมีคำถามที่กำหนดให้นักเรียนพิจารณา แล้วหาตัวเลือกที่ถูกต้องมากที่สุดเพียงตัวเลือกเดียวจากตัวเลือกอื่น ๆ

2. แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized Test) หมายถึงแบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์เช่นเดียวกับแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น แต่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพต่าง ๆ ของนักเรียนที่ต่างกลุ่มกัน เช่น เปรียบเทียบคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนแห่งหนึ่งกับนักเรียนกลุ่มอื่น ๆ ทั่วประเทศ (แบบทดสอบมาตรฐานระดับชาติ) หรือกับนักเรียนกลุ่มอื่น ๆ ทั่วจังหวัด (แบบทดสอบมาตรฐานระดับจังหวัด) เป็นต้น

ทรงศรี ชำนาญกิจ (2559, น. 85 - 95) ได้กล่าวถึง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test) หมายถึง แบบทดสอบที่วัดสมรรถภาพสติปัญญาด้านต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับการเรียนรู้ผ่านมาแล้วว่ามีอยู่เท่าใดแบบทดสอบแบ่งออกเป็น 2 ชนิด ได้แก่

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เฉพาะกลุ่มที่ครูสอน แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1.1 แบบทดสอบอัตนัยหรือแบบความเรียง (Subjective or Essay Type) แบบทดสอบอัตนัยหรือแบบความเรียง หมายถึง แบบทดสอบที่มีคำถามเพื่อให้นักเรียนต้องคิดหาคำตอบโดยเขียนบรรยาย หรือแสดงความคิดเห็น แบบทดสอบอัตนัยมีจุดประสงค์เพื่อวัดความสามารถในการบรรยาย อธิบายและแสดงเหตุผลตามความคิดเห็นของตนเป็นข้อสอบที่ใช้ถามพฤติกรรมผู้เรียน ได้ตั้งแต่ระดับความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าได้เป็นอย่างดี

1.2 แบบทดสอบปรนัย (Objective Type) หมายถึง แบบทดสอบที่มีทั้งคำถามและคำตอบเฉพาะ คงที่แน่นอน เป็นข้อสอบที่มีคำถามเฉพาะเจาะจง ตรวจสอบให้คะแนนตรงกัน มีคำชี้แจงวิธีการปฏิบัติ และวิธีการตรวจให้คะแนนชัดเจนแบ่งออกเป็น 4 ประเภทคือ

1.2.1 แบบทดสอบเติมคำหรือแบบตอบสั้น (Completion Test)

1.2.2 แบบทดสอบถูก - ผิด (True - false Test)

1.2.3 แบบทดสอบจับคู่ (Matching Test)

1.2.4 แบบทดสอบเลือกตอบ (Multiple Choice Test)

1.3 แบบทดสอบอิงกลุ่มและแบบทดสอบอิงเกณฑ์

1.3.1 แบบทดสอบอิงกลุ่ม (Norm - referenced Test) เป็นแบบทดสอบอิงกลุ่มเป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เพื่อวัดความสามารถของบุคคล โดยการเปรียบเทียบความสามารถกับคนอื่น ๆ ในกลุ่ม ดังนั้นการวัดผลแบบอิงกลุ่ม จะเน้นความสามารถในลักษณะเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ถูกวัดในเรื่องเดียวกันว่ามีมาตรฐานอยู่ในระดับของกลุ่ม

1.3.2 แบบทดสอบอิงเกณฑ์ (Concept Criterion Referenced Test) เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเพื่อพิจารณาว่าผู้เรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่ ด้วยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แบบทดสอบแบบนี้เน้นการพิจารณาว่าผู้เรียนสอบผ่านหรือไม่ผ่าน

2. แบบทดสอบมาตรฐาน หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพต่าง ๆ ของนักเรียนที่ต่างกลุ่มกัน เช่น แบบทดสอบมาตรฐานระดับชาติ

บุญชม ศรีสะอาด (2545, น. 53) ได้แบ่งประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

1.1 แบบทดสอบอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced Test) หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม มีคะแนนจุดตัดหรือคะแนนเกณฑ์สำหรับใช้ตัดสินว่าผู้สอบมีความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่การวัดตรงตามจุดประสงค์เป็นหัวใจสำคัญของข้อสอบในแบบทดสอบประเภทนี้

1.2 แบบทดสอบอิงกลุ่ม (Norm Referenced Test) หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งสร้างเพื่อวัดให้ครอบคลุมหลักสูตร จึงสร้างตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร ความสามารถในการจำแนกผู้สอบตามความเก่งอ่อนได้ดี เป็นหัวใจสำคัญของข้อสอบในแบบทดสอบประเภทนี้การรายงานผลการสอบอาศัยคะแนนมาตรฐาน ซึ่งเป็นคะแนนที่สามารถให้ความหมายแสดงถึงสถานภาพความสามารถของบุคคลนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ๆ ที่ใช้เป็นกลุ่มเปรียบเทียบ

2. แบบทดสอบวัดเชาว์ปัญญาและความถนัด

2.1 แบบทดสอบวัดความถนัดทั่วไปของบุคคล เป็นแบบทดสอบที่ใช้ทำนายผลสำเร็จทางการเรียน และใช้ในทางคลินิกของนักจิตวิทยา

2.2 แบบทดสอบวัดความถนัดทั่วไปกลุ่ม เป็นแบบทดสอบที่ใช้ทำนายผลสำเร็จทางการเรียน

2.3 แบบทดสอบความถนัดพหุคุณ เป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดสมรรถภาพทางสมองหลายชนิด

2.4 แบบทดสอบความถนัดพิเศษ เป็นแบบทดสอบที่ใช้ในการพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับการคัดเลือกทางอาชีพและทางการศึกษา

3. แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพและสังคม เป็นแบบทดสอบใช้วัดคุณลักษณะในตัวบุคคลการปรับตัวให้เข้ากับสังคม

สรุปได้ว่า ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบอิงเกณฑ์ ซึ่งสร้างขึ้นตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อตัดสินว่าผู้สอบมีความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ และแบบทดสอบอิงกลุ่ม ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อวัดให้ครอบคลุมหลักสูตร สามารถจำแนกผู้สอบตามความเก่งอ่อนได้ดี

2.6.6 หลักการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บุญชม ศรีสะอาด (2553, น. 73 - 74) ได้กล่าวถึง หลักการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังต่อไปนี้

1. ควรถามในเรื่องที่มีคุณค่าต่อการวัด
2. เขียนตอนนำหรือตอนถามให้อยู่ในรูปของคำถาม
3. ตัวคำถามมีความหมายแจ่มชัด
4. คำตอบที่ถูกต้อง จะต้องเป็นคำตอบที่ถูกต้องตามหลักวิชาการจริง ๆ
5. คำตอบที่ถูกต้องกับคำตอบที่ผิดไม่แตกต่างกันชัดเจนเกินไป
6. แต่ละข้อจะต้องมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว
7. ตัวคำตอบที่ถูกต้อง จะต้องไม่มีลักษณะรูปแบบแตกต่างจากตัวลวงอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด
8. ตัวลวงควรเป็นคำตอบที่มีคุณค่าสำหรับเป็นตัวลวง
9. ตัวลวงไม่ก้าวากัน
10. ใช้ตัวเลือกปลายเปิดให้เหมาะสม
11. เรียงลำดับตัวเลือกที่เป็นตัวเลข
12. ไม่ใช่คำพุ่มเพื่อย
13. มีตัวเลือก 4 หรือ 5 ตัว
14. กรณีใช้คำถามแบบปฏิเสธ ควรใช้ให้เหมาะสมและขีดเส้นใต้หรือพิมพ์ตัวใหญ่หรือตัวหนาตรงปฏิเสธนั้น เช่น ไม่
15. ออกให้เป็นรูปภาพถ้าสามารถทำได้
16. ไม่ควรให้ตัวเลือกใดตัวเลือกหนึ่งมีโอกาสถูกบ่อยจนเกินไป

จรูญ เฉลิมทอง (2559, น. 53 - 64) ได้กล่าวถึง หลักการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ครอบคลุมและถูกต้องตามหลักวิชานั้นสามารถดำเนินการวางแผนที่ดีและสร้างทักษะในการสร้างแบบทดสอบให้มีประสิทธิภาพ โดยจะต้องดำเนินการตามหลักการ ดังนี้

1. ลักษณะการดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการสร้างทักษะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและวางแผนการดำเนินการอย่างรอบด้าน เพื่อให้ได้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีและมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานดังนี้

1.1 การกำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนอย่างชัดเจน

1.2 การสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร

1.3 การใช้ภาษาในการสร้างแบบสอบ

1.4 การเตรียมเฉลยคำตอบและกำหนดคะแนน

1.5 การคำนึงถึงข้อควรปฏิบัติ ดังนี้

1.5.1 ควรสร้างแบบทดสอบทันทีหลังจากการสอนเนื้อหาวิชานั้นจบแล้ว

1.5.2 ควรสร้างแบบทดสอบแต่ละข้อลงในใบปัดแต่ละใบหรือแต่ละหน้า

ของเอกสารในคอมพิวเตอร์

1.5.3 ควรสร้างแบบทดสอบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การศึกษาและมีจำนวนมากกว่าจำนวนที่ต้องการในตารางวิเคราะห์หลักสูตร

2. การวางแผนสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวางแผนสร้างแล้ว อาจจะมีแบบทดสอบบางข้อถูกคัดออกบ้างแบบทดสอบที่ดี ทำให้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีประสิทธิภาพซึ่งมีความจำเป็นอย่างมาก โดยผู้สอนส่วนใหญ่มักจะละเลยในเรื่องเหล่านี้จึงมีผลต่อแบบทดสอบที่สร้างขึ้น อาจจะทำให้ได้แบบทดสอบที่ไม่เหมาะสมดีพอในการนำไปใช้วัดและประเมินผล การศึกษา ประกอบด้วย

2.1 การศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 การกำหนดจุดมุ่งหมายของการใช้แบบทดสอบ

2.3 การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้

2.4 การกำหนดลักษณะของแบบทดสอบและส่วนอื่น ๆ ผู้สร้างแบบทดสอบ

อาจใช้เกณฑ์ต่อไปนี้

2.4.1 กำหนดลักษณะของแบบทดสอบ

2.4.2 กำหนดส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอบ

3. การวิเคราะห์หลักสูตร ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ครอบคลุมเนื้อหาและสามารถวัดพฤติกรรมได้เหมาะสมกับเนื้อหา จำเป็นต้องดำเนินการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อช่วยให้ทราบว่า การสร้างแบบทดสอบสามารถวัดเนื้อหาและพฤติกรรมอะไรบ้าง โดยกระบวนการสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร อันเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบเหมือนกับการเขียนแบบสร้างบ้านที่เรียกกันว่า Test blueprint ซึ่งจะทำให้แบบทดสอบมีความเที่ยงตรงในเนื้อหาที่วัดและ

ประเมินผล ตารางวิเคราะห์หลักสูตรประกอบด้วย หัวข้อเนื้อหาหรือวัตถุประสงค์การเรียนรู้กับ พฤติกรรมที่ต้องการวัดและประเมินผล ในการดำเนินการสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร ดังนี้

- 3.1 การสร้างตารางแบบ 2 มิติ
- 3.2 การกำหนดน้ำหนักของเนื้อหา
- 3.3 การกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัดและประเมินผล
- 3.4 การกำหนดแบบทดสอบที่ใช้วัดและประเมินผล
- 3.5 การกำหนดความสัมพันธ์ของสัดส่วนพฤติกรรมและเนื้อหา
- 3.6 การคำนวณหาจำนวนข้อคำถามของแบบทดสอบ

4. การดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการคาดหวังให้ได้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากที่สุด ผู้สร้างแบบทดสอบ จึงต้องดำเนินการตามรายละเอียดในตารางวิเคราะห์หลักสูตร ตามลักษณะของแบบทดสอบ โดยคำนึงถึง ความยากหรือง่ายของแบบทดสอบ ระยะเวลาที่ใช้สอบ คะแนน และการตรวจให้คะแนนด้วย ดังนั้น แบบทดสอบที่สร้างขึ้นมีลักษณะที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล สามารถประมวลลักษณะและ การดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดังนี้

4.1 แบบปรนัย เป็นการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้บรรลุจุดประสงค์การศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยแบบทดสอบ แบบปรนัยที่มีความนิยมในปัจจุบัน 4 ชนิด ดังนี้

- 4.1.1 การสร้างแบบทดสอบแบบถูกผิด
- 4.1.2 การสร้างแบบทดสอบแบบจับคู่ การหาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ
- 4.1.3 การสร้างแบบทดสอบแบบเติมคำ
- 4.1.4 การสร้างแบบทดสอบแบบเลือกตอบ

4.2 แบบอัตนัย เป็นวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้สามารถแสดงความคิดเห็น ความรู้ ภาษา การสังเคราะห์ การริเริ่มสร้างสรรค์ การเรียบเรียงสำนวน และการจัดระบบความรู้เป็นของตนเอง แบบทดสอบอัตนัยที่สร้างขึ้นจะมีข้อคำถามไม่มากจึงเหมาะสำหรับการวัดความรู้ขั้นสูงกว่าความจำและความเข้าใจ ประกอบด้วย

- 4.2.1 ลักษณะแบบทดสอบอัตนัย
- 4.2.2 หลักการสร้างแบบทดสอบแบบอัตนัย
- 4.2.3 หลักการตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบอัตนัย
- 4.2.3 ข้อดีของแบบทดสอบอัตนัย
- 4.2.4 ข้อเสียของแบบทดสอบอัตนัย
- 4.2.5 การแก้ไขความคลาดเคลื่อนของแบบทดสอบอัตนัย

5. การตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้สร้างแบบทดสอบ ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบเบื้องต้น เพื่อให้แบบทดสอบมีมาตรฐานก่อนการนำไปใช้จริง

5.1 การนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านการวัด และประเมินผลการศึกษา จำนวน 3 - 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity)

5.2 การทดลองสอบ

5.3 การวิเคราะห์หาคุณภาพแบบทดสอบ

5.4 เมื่อดำเนินการครบถ้วนแล้ว ผู้สร้างแบบทดสอบต้องทบทวน ตรวจสอบ แบบทดสอบ

ทรงศรี ชำนาญกิจ (2559, น. 87 - 96) ได้กล่าวถึง หลักในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ดังนี้

1. หลักในการสร้างแบบทดสอบอัตนัยหรือแบบความเรียง
  - 1.1 ศึกษาจุดมุ่งหมาย/จุดประสงค์ของรายวิชาก่อนแล้วจึงเขียนข้อคำถาม
  - 1.2 เขียนคำชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการตอบให้ชัดเจน
  - 1.3 ควรเขียนคำถามให้ชัดเจน และควรใช้คำถามให้ใช้ความคิด เช่น ให้อธิบาย ให้วิเคราะห์ ให้เปรียบเทียบ เป็นต้น
  - 1.4 คำถามข้อหนึ่ง ๆ ควรถามเพียงแค่เรื่องเดียว
  - 1.5 กำหนดเวลาให้เขียนตอบตามเวลาที่เหมาะสม
  - 1.6 เลือกถามเฉพาะจุดที่สำคัญของเรื่อง
  - 1.7 คำถามแต่ละข้อมีความยากไม่เท่ากัน

2. หลักการสร้างแบบทดสอบเติมคำหรือแบบตอบสั้น ดังนี้
  - 2.1 โจทย์หรือคำถามต้องมีความชัดเจนที่สื่อความหมายได้เข้าใจตรงกัน
  - 2.2 ไม่ควรใช้คำถามที่นำมาจากตำราเรียน
  - 2.3 คำถามควรเรียงจากข้อง่ายที่สุดและเพิ่มความยากขึ้นตามลำดับ
  - 2.4 คำตอบที่ต้องการมักจะสั้นเป็นคำเดียว วลีเดียว หรือประโยคสั้น ๆ
  - 2.5 คำถามควรสามารถบังคับคำตอบได้
  - 2.6 คำตอบที่ได้ต้องเป็นประเภทตายตัวแน่นอน
  - 2.7 คำถามส่วนใหญ่เป็นคำถามที่ถามเกี่ยวกับ ศัพท์ กฎ นิยาม ทฤษฎี
  - 2.8 คำตอบควรอยู่ตอนท้ายประโยค มากกว่าจะอยู่ตอนหน้าหลักการประโยค
  - 2.9 ควรมีช่องว่างให้เติมเพียงที่เดียว
  - 2.10 คำถามที่คำตอบเป็นตัวเลข ควรระบุหน่วยและจุดทศนิยมให้ชัดเจน
3. หลักการสร้างแบบทดสอบแบบเลือกคำตอบ ดังนี้
  - 3.1 คำถามมีความหมายสมบูรณ์ในตัวเอง และถามเฉพาะเจาะจง
  - 3.2 คำถามแต่ละข้อควรเขียนกระชับรัดกุม ไม่ใช้คำฟุ่มเฟือยและใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย
    - 3.3 คำถามควรสร้างด้วยประโยคบอกเล่า
    - 3.4 คำถามควรหลีกเลี่ยงการใช้ประโยคปฏิเสธ หากจำเป็นให้ขีดเส้นใต้ประโยคปฏิเสธนั้น
    - 3.5 คำถามไม่ควรใช้ประโยคปฏิเสธซ้อน
    - 3.6 ตัวคำถามแต่ละข้อจะต้องถามปัญหาเพียงประเด็นเดียว
    - 3.7 คำถามแต่ละข้อต้องเป็นอิสระกันเพื่อป้องกันการแนะตัวเลือกถูกในข้ออื่น
    - 3.8 คำถามควรเขียนด้วยภาษาง่าย ๆ ศัพท์เทคนิคไม่จำเป็นก็ไม่ควรใช้ หากใช้ควรใช้ภาษาอังกฤษกำกับหรือแปลความหมายไว้ด้วย
    - 3.9 คำถามไม่ควรถามในสิ่งที่ผู้เรียนท่องจำคล่องปากตัวเลือก (Choices)
    - 3.10 ตัวเลือกทุกตัวในข้อเดียวกันจะต้องมีความเป็นเอกพันธ์
    - 3.11 ตัวเลือกทุกตัวควรมีโอกาสถูกพอ ๆ กัน
    - 3.12 ตัวเลือกทุกตัวควรมีความยากพอ ๆ กัน

- 3.13 ตัวเลือกในแต่ละข้อควรเรียงตามหลักและเหตุผล หรือเรียงอย่างเป็นระบบ
- 3.14 ตัวเลือกในแต่ละข้อต้องมีตัวเลือกถูกเพียงตัวเดียว
- 3.15 ภาษาที่ใช้ในตัวเลือกไม่ควรตรงกับตัวคำถาม ถ้าต้องนำไปรวมในตัวคำถาม
- 3.16 ตัวเลือกหลีกเลี่ยงตัวเลือก ถูกทุกข้อ ไม่มีข้อถูก ถูกทั้ง ก และ ง
- 3.17 ตัวเลือกที่ถูกไม่ควรยาวจนเกินไป
- 3.18 ตัวเลือกไม่ควรแนะนำคำตอบ
- 3.19 ความยาวของตัวเลือกควรเป็นระบบ
- 3.20 ถ้าตัวเลือกเป็นตัวเลขควรเรียงตามลำดับของตัวเลข
- 3.21 การกำหนดจำนวนตัวเลือกขึ้นอยู่กับระดับชั้นของผู้เรียน

วิเชียร เกตุสิงห์ (2543, น. 34 - 42) ได้สรุปหลักการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไว้ดังนี้

1. ควรใช้ตัวนำ (Stem) ให้เป็นประโยคคำถามสมบูรณ์ ถ้าจะใช้แบบให้ต่อก็ให้ต่อกันให้สนิททุกตัวเลือก
2. พยายามใช้ตัวเลือกสั้นๆ โดยตัดคำซ้ำออก หรือนำคำซ้ำไปไว้ในตัวคำถามก็ได้
3. ถ้าไม่จำเป็นแล้วไม่ควรใช้คำถามปฏิเสธ ถ้าจำเป็นก็ควรแสดงให้เห็นชัดว่าเป็นคำถามแบบปฏิเสธ
4. เขียนตัวคำถามให้ชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจว่าถามอะไร และตัวเลือกก็ควรเป็นคำตอบที่ตรงคำถาม กล่าวคือ ทั้งตัวคำถามและตัวลงไปกันได้เหมาะสมนั่นเอง
5. ตัวเลือกที่ใช้เป็นตัวลวงต้องมีเหตุผลพอที่จะเป็นตัวลวงได้ กล่าวคือถ้าเด็กไม่รู้ อาจเลือกตอบข้อเหล่านั้น ไม่ใช่ผิดจนเห็นได้ชัด
6. อย่าใช้คำฟุ่มเฟือยในตัวคำถาม ข้อความใดที่ไม่จำเป็นก็ตัดทิ้งเสีย
7. อย่าพยายามใช้ตัวเลือกที่ผูกพันกัน ข้อหนึ่งเกี่ยวกันไปถึงข้ออื่นหรือมีความหมายคลุมไปถึงข้ออื่นด้วย
8. ระวังการใช้ตัวเลือกปลายเปิด (Open End) “ไม่มีข้อมูลใดถูก” หรือ “ผิดทุกข้อ” ถ้าจะใช้ก็ใช้ให้เหมาะสม คือ ให้มีโอกาสเป็นข้อถูกด้วยและถ้าเป็นตัวลวง ก็ต้องมีคุณค่าพอที่เด็กไม่รู้จริงอาจเลือกตอบด้วย และที่ต้องระวังเป็นพิเศษก็คือ อย่าใช้กับข้อสอบที่มีคำตอบที่ไม่ถูกร้อยละ 100 เป็นอันขาด

9. เรียงลำดับตัวเลือกที่เป็นตัวเลือก หรือปริมาณที่บอกความมากน้อยสูงต่ำทั้งนี้ เพื่อให้สะดวกสำหรับนักเรียนที่จะหาคำตอบ

10. พยายามกระจายตัวถูกให้อยู่คละกัน คือ ให้ตัวถูกอยู่ ข้อ ก. บ้าง ข. บ้าง ค. บ้าง ง. บ้าง และ จ. บ้าง หรืออย่าเรียงลำดับอย่างมีระบบทางที่ดีควรเรียงตามข้อ 9 หรือเรียงตามความสั้นยาวของตัวเลือก จะได้เป็น การกระจายตัวถูกไปในตัวด้วย

11. ภาษาที่ใช้ในการเขียนคำถามและตัวเลือกควรให้มีความยากง่ายพอเหมาะกับนักเรียน

12. ข้อหนึ่งๆ ควรให้มีตัวเลือก 4-5 ตัว (ยกเว้นเด็กที่ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อาจใช้ตัวเลือก 3 ตัวก็ได้) การใช้ตัวเลือกมากจะช่วยทำให้โอกาสที่จะเดาถูกลดน้อยลง

13. อย่าแนะนำคำตอบด้วยวิธีใดก็ตาม

ชวลิต ชูกำแหง (2553, น. 89 - 92) ได้กำหนดแนวทางการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ ดังต่อไปนี้

1. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามแนวอิงเกณฑ์

1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.2 ศึกษาวิธีสร้างข้อสอบ

1.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ให้สอดคล้องกับเนื้อหา และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ควรออกข้อสอบให้มากกว่าที่ใช้จริงร้อยละ 50

1.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่าวัดได้ตรงตามผลการเรียนรู้ที่หวัง และครอบคลุมเนื้อหาหรือไม่

1.5 นำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตร IOC เลือกข้อสอบที่มีค่า ตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00

1.6 นำไปทดลองใช้

1.7 นำคะแนนที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก ตามวิธีของแบรนแนน (Brennan) เลือกข้อสอบที่มีค่า ตั้งแต่ 0.20 ถึง 1.00

1.8 นำข้อสอบที่คัดเลือกไว้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตรของโลเวท (Lovett) สามารถใช้วิธีของคาร์เวอร์ (Carver) ในกรณีที่ทดสอบก่อนและหลังเรียน

1.9 จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับจริง

2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามแนวแบบอิงกลุ่ม

2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.2 ศึกษาวิธีสร้างข้อสอบ

2.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ให้สอดคล้องกับเนื้อหา และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ควรออกข้อสอบให้มากกว่าที่ใช้จริงร้อยละ 50

2.4 นำแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรงตามนิยามหรือไม่ ด้วยดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC)

2.5 นำไปทดลองใช้นำผลการทดลองไปวิเคราะห์หาค่าความยาก (p) อำนาจจำแนก (r) จากนั้นนำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้สูตรของคูเดอร์ ริชาร์สัน (KR-20) ในกรณีวัดครั้งเดียวใช้สูตรสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ในกรณีที่มีการทดสอบเพื่อหาความเชื่อมั่นสองครั้ง

2.6 พิมพ์แบบทดสอบฉบับจริง

บุญชม ศรีสะอาด (2545, น. 59 - 66) ได้สรุปแนวทางการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ ดังต่อไปนี้

1. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบอิงกลุ่ม

1.1 วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหา และทำตารางกำหนดลักษณะข้อสอบ

1.2 กำหนดรูปแบบของข้อคำถามและศึกษาวิธีเขียนข้อสอบ

1.3 เขียนข้อสอบ

1.4 ตรวจทานข้อสอบ

1.5 พิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง

1.6 ทดลองใช้ วิเคราะห์คุณภาพและปรับปรุง

1.7 พิมพ์แบบทดสอบฉบับจริง

2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบอิงเกณฑ์

2.1 วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหาวิชา

2.2 กำหนดพฤติกรรมย่อยที่จะออกข้อสอบ

2.3 กำหนดรูปแบบข้อคำถามและศึกษาวิธีเขียนข้อสอบ

2.4 เขียนข้อสอบ

2.5 ตรวจสอบข้อสอบ

2.6 ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

2.7 พิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง

2.8 ทดลองใช้ วิเคราะห์คุณภาพและปรับปรุง

2.9 พิมพ์แบบทดสอบฉบับจริง

สรุปได้ว่า การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรสร้างให้สอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ชัดเจน พร้อมตรวจสอบความถูกต้องของแบบทดสอบให้ถูกต้อง

2.7 ความพึงพอใจ

2.7.1 ความหมายความพึงพอใจ

Vroom (1964, p. 99) กล่าวว่าทัศนคติและความพึงพอใจในสิ่งหนึ่งสามารถใช้แทนกันได้ เพราะทั้งสองคำนี้จะหมายถึงผลที่ได้จากการที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งนั้น โดยทัศนคติด้านบวกจะแสดงให้เห็นสภาพความพึงพอใจในสิ่งนั้นและทัศนคติด้านลบจะแสดงให้เห็นสภาพความไม่พึงพอใจนั่นเอง

Good (1973, p. 209) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง คุณภาพหรือระดับ ความพึงพอใจ ซึ่งเป็นความสนใจต่างๆ และทัศนคติของบุคคลต่อกิจกรรม

Morse (1995) กล่าวว่า ความพึงพอใจหรือความพอใจ ตรงกับคำหมายถึง สิ่งที่ตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์เป็นการลดความ ตึงเครียดทางด้านร่างกายและจิตใจ หรือสภาพความรู้สึกของบุคคลที่มีความสุข ความชื่นใจ

Kotler (2000) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจว่า เป็นความรู้สึกส่วนบุคคลที่เมื่อได้รับ สิ่งที่ต้องการหรือความผิดหวังซึ่งเกิดจากการเปรียบเทียบการรับรู้กับความคาดหวัง ซึ่งมีผลลัพธ์ของ สิ่งที่ต้องการ ถ้าการรับรู้ต่อสิ่งที่ต้องการเหมาะสมกับความคาดหวังของลูกค้าก็จะเกิดความพึงพอใจ

เกษมสันต์ ชาวคง (2547, น. 7) กล่าวว่า “ความพึงพอใจ หมายถึง สภาวะของความพร้อมทางด้านจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็น แนวโน้ม จะแสดงออกทางด้านพฤติกรรมหากมีสิ่งเร้ามากระตุ้นสามารถบอกระดับความมากน้อยได้ เช่น ชอบ ไม่ชอบ ดีไม่ดีเหมาะสม ไม่เหมาะสม

เป็นต้น ซึ่งสภาพความพร้อมนี้เกิดจากกระบวนการตัดสินใจโดยอาศัยความรู้และประสบการณ์เดิมที่มีอยู่มาเป็นส่วนประกอบ

อมรศักดิ์ ศรีวิภานต์โยธิน (2549, น. 9) กล่าวว่า ความพึงพอใจหรือทัศนคติสามารถใช้แทนกันได้ซึ่งทั้ง 2 คำนี้สื่อถึงความรู้สึกที่ดีความรู้สึกที่ชอบและสุขใจ โดยความพึงพอใจจะเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งในเชิงประเมินค่าทางด้านความรู้สึกต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นที่แสดงออกมา ซึ่งจะแสดงออกมาในลักษณะทิศทางบวก (Positive Direction) ทิศทางลบ (Negative Direction) หรือไม่มีปฏิกิริยา คือรู้สึกเฉย ๆ (Non Reactive) ไม่มีความรู้สึกไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นนั้นก็ได้

สมบัติร บารมี (2551, น. 13) ความพึงพอใจ หมายถึงความรู้สึกเป็น สุขที่เกิดจากทัศนคติทางด้านบวกที่มีต่อสิ่งเร้าหรือ สิ่งกระตุ้นทั้งจากภายในและภายนอกของปัจเจกบุคคล

จิราพร กำจัดทุกข์ (2552, น. 23) ความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึกที่เป็นการยอมรับความรู้สึกที่ยินดีความรู้สึกชอบในการได้รับบริการหรือได้รับการตอบสนองตามความคาดหวังหรือความต้องการที่บุคคลนั้นได้ตั้งไว้

จากการศึกษาผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ คือความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติที่ดีของบุคคลที่มี ความพร้อมทางด้านจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็น ซึ่งสามารถเป็นไปในทางที่ดีหรือไม่ดี หรือทั้งทางบวกและทางลบ ทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.7.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

Herzberg (1959, pp. 113 - 115) ได้ศึกษาค้นคว้าทฤษฎีมูลเหตุที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ เรียกว่า The Motivation Hygiene Theory ทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้ เกิดความพึงพอใจในการทำงาน 2 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยกระตุ้น (Motivation Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับการงานซึ่งมีผล ต่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น ความสำเร็จของงาน การได้รับการยอมรับรับถือ ลักษณะของงานความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน

2. ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในการทำงานและมีหน้าที่ใหญ่บุคคลเกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น เงินเดือน โอกาสที่จะก้าวหน้าในอนาคต สถานะของอาชีพ สภาพการทำงาน เป็นต้น

การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้นักเรียนได้รับมอบหมายหรือต้องการปฏิบัติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ครูผู้สอนซึ่งใน สภาพปัจจุบัน เป็นผู้อำนวยการความสะดวกหรือแนะนำปรึกษา จึงต้องคำนึงถึงความพึงพอใจในการเรียนรู้การทำให้ นักเรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนหรือการปฏิบัติงานมีแนวคิดพื้นฐานที่ต่างกัน 2 ลักษณะ คือ

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงาน การตอบสนองความต้องการจนเกิดความพึงพอใจจะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่าผู้ไม่ได้รับการตอบสนองครูผู้สอนที่ต้องการให้กิจกรรมการเรียนรู้นั้นเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางบรรลุผล

2. ผลการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจและผลการปฏิบัติงานจะถูก เชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่น ๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดี จะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจ ผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัลหรือผลตอบแทน ซึ่งแบ่งออกเป็นผลตอบแทนภายใน และผลตอบแทนภายนอก โดยผ่านการรับรู้ เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ปริมาณของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับ นั่นคือ ความพึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติงานจะถูกกำหนดโดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทน ที่เกิดขึ้นจริง และการรับรู้เรื่องเกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทนที่รับรู้แล้ว ความพึงพอใจย่อมเกิดขึ้น

สมยศ นาวิการ (2547, น. 119) กล่าวว่า ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมาย หรือต้องการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ ครูผู้สอนควรคำนึงถึงความพึงพอใจในการเรียนรู้ การทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ ในการเรียนรู้หรือการปฏิบัติงาน มีแนวคิดพื้นฐานที่ต่างกัน 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ความพึงพอใจที่นำไปสู่การทำงานเป็นการตอบสนองความต้องการผู้ปฏิบัติงานจนเกิด ความพึงพอใจจะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการตอบสนอง จากแนวคิดดังกล่าวครูผู้สอนที่ต้องการให้กิจกรรมการเรียนรู้นั้นเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบรรลุผลสำเร็จ จึงต้องคำนึงถึงการจัดบรรยากาศ และสถานการณ์ รวมทั้งสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียน เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้เรียนให้มีแรงจูงใจในการทำกิจกรรมจนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2. ผลของการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลการปฏิบัติงานถูกเชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่น ๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดี จะนำไปสู่ผลการตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนอง ความพึงพอใจผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการ

ตอบสนองในรูปร่างวัลหรือผลตอบแทน ซึ่งแบ่งออกเป็นผลตอบแทนภายใน และผลตอบแทนภายนอก โดยผ่านการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทน ซึ่งตัวบ่งชี้ปริมาณของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับนั้นคือ ความพึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติงาน จะถูกกำหนดโดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงและการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทนที่รับรู้แล้วความพึงพอใจย่อมเกิดขึ้นของแต่ละคนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ คือ ความต้องการเมื่อได้รับการตอบสนองหรือพึงพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีแรงจูงใจหรือปัจจัยที่กระตุ้นที่สำคัญทำให้มีพฤติกรรมที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการนำไปสู่การทำกิจกรรมการเรียนรู้

ทศนา แคมมณี (2554, น. 69) กล่าวถึง ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ มีดังนี้ ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchical Theory of Motivation) มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอ เมื่อได้รับการตอบสนองหรือพึงพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งความต้องการด้านอื่นก็จะเกิดขึ้นอีก ความต้องการอาจจะซ้ำซ้อนหรือเกิดความต้องการอีกอย่างหนึ่ง ถ้าหากได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ ก็จะเกิดแรงจูงใจที่สำคัญต่อการเกิดพฤติกรรมให้สังคมยอมรับ และสามารถพัฒนาตนไปสู่ขั้นสูงขึ้น จึงนำแนวคิดทฤษฎีนี้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. การเข้าใจถึงความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ สามารถเข้าใจพฤติกรรมของบุคคลใดเนื่องจากพฤติกรรมเป็นการแสดงออกถึงความต้องการของบุคคล
2. การช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีจำเป็นต้องตอบสนองความต้องการพื้นฐานที่เขาต้องการแสดงเสียก่อน
3. การจัดการเรียนรู้ หากครูค้นหาได้ว่านักเรียนมีความต้องการอยู่ในระดับใดก็จะสามารถใช้ความต้องการพื้นฐานของนักเรียนมาเป็นแรงจูงใจ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี
4. การช่วยให้นักเรียนได้รับการตอบสนองความต้องการพื้นฐานอย่างเพียงพอการให้อิสระภาพและเสรีภาพแก่นักเรียน การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะช่วยส่งเสริมให้เกิดประสบการณ์ในการจักตนเองตามสภาพความเป็นจริง

2.7.3 วิธีการวัดความพึงพอใจ

ภณิดา ชัยปัญญา (2541, น. 25) การวัดระดับความพึงพอใจ สามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. การใช้แบบสอบถาม เพื่อต้องการทราบความคิดเห็น ซึ่งสามารถกระทำได้ในลักษณะ กำหนดคำตอบให้เลือกหรือตอบคำถามอิสระ คำถามอิสระดังกล่าว อาจถามความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจทางตรง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิค และวิธีการที่ดีจะได้ข้อมูลที่เป็นจริง

3. การสังเกต เป็นวิธีวัดความพึงพอใจโดยการสังเกตพฤติกรรมของบุคคล เป้าหมายไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูดจา กิริยา ท่าทาง วิธีนี้ต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจัง และสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

หทัยรัตน์ ประทุมสูตร (2542, น. 14) ได้กล่าวว่าการวัดความพึงพอใจเป็นเรื่องที่เปรียบเทียบได้กับความเข้าใจทั่ว ๆ ไป ซึ่งปกติจะวัดได้โดยการสอบถามจากบุคคลที่ต้องการจะถามมีเครื่องมือที่ต้องการจะใช้ในการวิจัยหลายๆ อย่าง อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าจะมีการวัดอยู่หลายแนวทางแต่การศึกษาความพึงพอใจอาจแยกตามแนวทางวัด ได้ 2 แนวคิด คือ

1. วัดจากสภาพทั้งหมดของแต่ละบุคคล เช่น ที่ทำงาน ที่บ้านและทุก ๆ อย่างที่เกี่ยวข้องกับชีวิต การศึกษาตามแนวทางนี้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ แต่ทำให้เกิดความยุ่งยากกับการที่จะวัดและเปรียบเทียบ

2. วัดได้โดยแยกออกเป็นองค์ประกอบ เช่น องค์ประกอบที่เกี่ยวกับงานการ นิเทศงานเกี่ยวกับนายจ้าง จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการ หมายถึง ระดับของความรู้สึกที่ชอบเป็นที่ยอมรับความรู้สึก ระดับความรู้สึกที่ยินดีกับการปฏิบัติงาน ทั้งการให้บริการและการบริการในทุกสถานการณ์ ทุกสถานที่

บุญชม ศรีสะอาด (2553, น. 63 - 71) ได้กล่าวว่า แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยชุดของข้อความที่ต้องการให้กลุ่มตัวอย่างตอบ โดยกาเครื่องหมายหรือเขียนตอบซึ่งนิยมถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งแบบสอบถามโดยทั่วไปจะมีโครงสร้างหรือส่วนประกอบ 3 ส่วน ดังนี้

1. คำชี้แจงในการตอบที่ปกของแบบสอบถาม จะเป็นคำชี้แจงซึ่งมักจะระบุถึงจุดประสงค์ในการให้ตอบแบบสอบถาม หรือจุดมุ่งหมายของการทำวิจัย อธิบายลักษณะของแบบสอบถาม วิธีการตอบแบบสอบถามพร้อมตัวอย่าง

2. สถานภาพส่วนตัวผู้ตอบ ส่วนที่ 2 ของแบบสอบถามจะให้ตอบเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัว เช่น ชื่อ - สกุล เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ เป็นต้น

3. ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและความคิดเห็น เป็นส่วนสุดท้ายและเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการศึกษา เพื่อให้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น มีคุณภาพสูงควรวัดหลัก ดังนี้

- 3.1 กำหนดจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าต้องการถามอะไร
- 3.2 สร้างคำถามให้ตรงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และให้ครอบคลุม
- 3.3 เรียงข้อคำถามตามลำดับ ตามหัวข้อที่ได้วางโครงสร้างไว้
- 3.4 ไม่ควรให้ผู้ตอบตอบมากเกินไป เพราะจะทำให้เบื่อไม่ให้ความร่วมมือหรือตอบโดยไม่ตั้งใจ

3.5 ให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความลำบากน้อยที่สุดในการตอบดั่งนั้นถ้าเป็นไปได้ควรใช้ ข้อคำถามแบบปลายเปิด ผู้ตอบแบบสอบถามเพียงแต่กาในแบบสอบถาม

4. สร้างข้อคำถามให้มีลักษณะที่ดี กล่าวคือมีลักษณะดังนี้
  - 4.1 ใช้ภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่กำกวม ไม่มีความซับซ้อน
  - 4.2 ใช้ข้อความที่สั้น กระชับรัดกุม ไม่มีส่วนฟุ่มเฟือย
  - 4.3 เป็นข้อความที่เหมาะสมกับผู้ตอบ โดยคำนึงถึงสติปัญญา ระดับการศึกษา ความสนใจของผู้ตอบ

- 4.4 หลีกเลี่ยงคำถามที่จะตอบได้หลายทาง
- 4.5 หลีกเลี่ยงคำถามที่จะทำให้ผู้ตอบเบื่อหน่าย ไม่รู้เรื่อง หรือไม่สามารถตอบได้
- 4.6 หลีกเลี่ยงคำที่ผู้ตอบตีความแตกต่างกัน เช่น บ่อย ๆ เสมอ ๆ รวย โง่ ฉลาด
- 4.7 ไม่ใช่คำถามที่เป็นการนำผู้ตอบให้ตามแนวหนึ่งแนวใด
- 4.8 ไม่ถามในสิ่งที่รู้แล้วหรือวัดด้วยวิธีอื่นได้ดีกว่า
- 4.9 คำตอบที่ให้เลือกในข้อความควรมีให้ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างทุกคนสามารถเลือกตอบได้ตรงความเป็นจริงตามความคิดเห็นของเธอ

โยธิน แสงวงศ์ (2551, น. 9) กล่าวว่า มาตรฐานวัดความพึงพอใจสามารถกระทำได้หลายวิธี ได้แก่

1. การใช้แบบสอบถาม โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะออกแบบสอบถามเพื่อต้องการทราบความคิดเห็น ซึ่งสามารถทำได้ในลักษณะที่กำหนดคำตอบให้เลือกหรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวอาจถามความพึงพอใจในด้านต่างๆ เช่น การบริหารและการควบคุมงานและเงื่อนไขต่างๆ เป็นต้น

2. การสัมภาษณ์เป็นวิธีวัดความพึงพอใจทางตรงทางหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดีจึงจะทำให้ข้อมูลที่เป็นจริงได้

3. การสังเกต เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจ โดยสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมาย ไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูด กิริยาท่าทาง วิธีนี้จะต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจังและการสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ (2546, น. 222) กล่าวความพึงพอใจเป็นการวัดทัศนคติที่มีหลักเบื้องต้น 3 ประการ

1. เนื้อหา (Content) การวัดทัศนคติต้องมีสิ่งเร้าไปกระตุ้นให้แสดงกิริยาท่าทีต่อสิ่งเร้า โดยทั่วไปได้แก่ สิ่งที่ต้องการทำ

2. เนื้อหา (Direction) การวัดทัศนคติโดยทั่วไปกำหนดให้ทัศนคติที่ทิศทางเป็นเส้นตรงและต่อเนื่องกันในลักษณะเป็นชาย-ขวาและบวก-ลบ

3. ความเข้ม(Intensity) กิริยาท่าทีและความรู้สึกที่แสดงออกต่อสิ่งเร้านั้น มีปริมาณมากหรือแตกต่างกัน ถ้ามีความเข้มไม่สูงไม่ต่ำจะเป็นไปในทิศทางใดก็ตาม ก็จะมีความรู้สึกหรือท่าทีรุนแรงมากกว่าที่ความเข้มปานกลาง

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า แบบวัดความพึงพอใจที่ดีควรแจ้งจุดมุ่งหมายของการทำวิจัย ข้อคำถามตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ใช้ภาษาชัดเจน เข้าใจง่าย ข้อความสั้น กระชับรัดกุมเหมาะสมกับผู้ตอบ ข้อคำถามแต่ละข้อมีเพียงปัญหาเดียว หลีกเลี่ยงคำถามที่ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ติความต่างกันและคำตอบที่ให้เลือกในข้อความควรครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างทุกคนสามารถเลือกตอบได้ตามความเป็นจริงตามความคิดเห็น

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.8.1 งานวิจัยในประเทศ

จักรเพชร สุริยมล (2551, น. 77) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบ KWL และวิธีการเรียนรู้แบบ SYNECTICS การวิจัยครั้งนี้เพื่อ (1) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ระหว่างก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 4 ทั้งกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบ KWL และวิธีการเรียนรู้แบบ SYNECTICS และ (2) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับวิธีการเรียนรู้แบบ KWL กับกลุ่มที่ได้รับวิธีการเรียนรู้แบบ SYNECTICS กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 41 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย (1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบ KWL and SYNECTICS มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.43 - 4.69 มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด (2) แบบทดสอบการคิดเชิงสร้างสรรค์และแบบทดสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีค่าความยากตั้งแต่ .34 - .69 และ .43 - .47 ตามลำดับ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .21 - .57 และ .39 - .42 ตามลำดับ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .82 และ .56 ตามลำดับ สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติ t-test ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ (1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบ KWL กลุ่มที่เรียนรู้แบบ SYNECTICS มีความสามารถในการคิดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย หลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบ KWL และวิธีการเรียนรู้แบบ SYNECTICS มีความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน

อุบลรัตน์ หนูดำ (2551, น. 126 - 127) ได้ทำการวิจัย เรื่อง เปรียบเทียบการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ตามรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับการละเล่นของเด็กไทย วัตถุประสงค์การวิจัย (1) เพื่อเปรียบเทียบการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับการละเล่นของเด็กไทย (2) เพื่อเปรียบเทียบการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับการละเล่นของเด็กไทยตามแบบการเรียนรู้ของกอซมา เบลล์และวิลเลียม (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับการละเล่นของเด็กไทย เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (4) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับการละเล่นของเด็กไทย เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแบบการเรียนรู้ของกอซมา เบลล์และวิลเลียม กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำดำ

อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับการละเล่นเด็กไทย เรื่องการสร้างคำ การเขียนประโยค การเขียนคำคล้องจอง การเขียนความเรียง จำนวน 13 แผน (2) แบบทดสอบการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ฉบับก่อนเรียนและหลังเรียน ฉบับละ 12 ข้อ (3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับการละเล่นเด็กไทย จำนวน 10 ข้อ (4) แบบวัดรูปแบบการเรียนรู้โดยอาศัยแนวคิดรูปแบบการเรียนรู้ของกอซมา เบลล์และวิลเลียม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที่ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ (1) การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับการละเล่นของเด็กไทย (2) การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับการละเล่นของเด็กไทยตามรูปแบบการเรียนรู้ของกอซมา เบลล์และวิลเลียม (3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับการละเล่น เด็กไทยเพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก (4) ความพึงพอใจของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับการละเล่นของเด็กไทยเพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ตามรูปแบบการเรียนรู้ของกอซมา เบลล์และวิลเลียม มีความแตกต่างกัน

ทัศนัย ไพรี (2553, น. 71 - 72) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้ภาพการ์ตูนประกอบการสอน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี ปีการศึกษา 2551 จำนวน 350 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน (2) แผนการจัดการเรียนรู้ตามปกติ (3) แบบวัดความสามารถเชิงสร้างสรรค์ (4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ (1) ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาพการ์ตูนประกอบการสอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาพการ์ตูนประกอบการสอน

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้ภาพการ์ตูนประกอบการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

เพชรรัตน์ ยูรี (2558) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC วัดดูประสงค์ (1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC (2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/3 โรงเรียนวัดแสมดำ สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพฯ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 32 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่มได้ 1 ห้องเรียน ใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC (2) แบบทดสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และ (3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่า t-test แบบ Dependent ผลการวิจัยพบว่า (1) ความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการ เรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (2) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ในภาพรวมพบว่านักเรียนเห็นด้วยในระดับมาก

จักรพันธ์ สีหานาถ (2559) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามแนวคิดการเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ด้วยเทคนิคการใช้คำถามแบบกระตุ้นให้และแผนผังความคิด วัดดูประสงค์การวิจัย (1) เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียน การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดการเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ด้วยเทคนิคการใช้คำถามแบบกระตุ้นให้และแผนผังความคิดของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (2) เปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มเครือข่ายบึง

สัมพันธ์ อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 10 โรงเรียน จำนวน 102 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม แบ่งกลุ่มทดลอง จำนวน 21 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 21 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (1) แผนการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดการเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ด้วยเทคนิคการใช้คำถามแบบกระตุ้นให้และแผนผังความคิดจำนวน (2) แผนการจัดการเรียนรู้ตามปกติ (3) แบบประเมินความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ (4) แบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย (5) แบบบันทึกภาคสนาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที่ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ (1) ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ (2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มทดลองมีเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Gillies (2016) ได้ทำการศึกษาการเรียนแบบร่วมมือ : ทบทวนการวิจัยและการปฏิบัติ พบว่า การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่าเป็นวิธีการสอนที่ส่งเสริมการขัดเกลาทางสังคมและการเรียนรู้ในหมู่นักเรียนตั้งแต่ระดับก่อนวัยเรียนจนถึงระดับอุดมศึกษาและข้ามสาขาวิชาที่แตกต่างกัน มันเกี่ยวข้องกับนักเรียนที่ทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันหรืองานกลุ่มที่สมบูรณ์ เป้าหมายและงานที่พวกเขาจะไม่สามารถดำเนินการด้วยตนเอง วัตถุประสงค์เพื่อทบทวนพัฒนาการในการวิจัยและการปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือและเพื่อตรวจสอบปัจจัยที่ช่วยอธิบายความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทบทวนมุ่งเน้นไปที่องค์ประกอบสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จและบทบาทของครูในการพัฒนาความคิดและการเรียนรู้ของนักเรียนเมื่อใช้การฝึกสอนแบบสอนนี้ในห้องเรียนผลที่ยังเหลืออยู่ของประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือ

Chih-Hui (2007) วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านละครสามารถนำไปใช้กับห้องเรียนภาษาอังกฤษของเด็กในไต้หวันได้ ความเป็นสากลด้านมนุษยนิยมและการศึกษาตามปรัชญาของจอห์นดิอ็อกถูกนำมาใช้เป็นทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เกิดจากโลกาภิวัตน์ แข่งขันและการเรียนรู้แบบแข่งขัน บทที่ 1 จัดฉากโดยระบุคุณสมบัติที่สำคัญของการเรียนรู้เชิงแข่งขันในไต้หวันและนำเสนอผลกระทบเชิงลบ บทที่ 2 วิเคราะห์ภูมิหลังของสาเหตุของการเรียนรู้เชิงแข่งขันและมีการวิเคราะห์โหมมการศึกษาค้นคว้าที่สำคัญที่มุ่งเน้นไปที่ประเด็นทางเศรษฐกิจและการแข่งขัน

บทที่ 3 ศึกษาโลกาภิวัตน์เชิงแข่งขันและผลกระทบด้านลบต่อการศึกษาภาษาอังกฤษสำหรับเด็กของ
 ได้หวั่น ความเป็นสากลด้วยหลักการร่วมมือตามปรัชญาของดิโอโสนอว่าเป็นวิธีที่ทำได้ในการแก้ปัญหา
 บทที่ 4 จึงวิเคราะห์ความร่วมมือและบทละครในทฤษฎีและการปฏิบัติทางการศึกษา การเรียนรู้แบบ
 ร่วมมือผ่านละครได้รับการฝึกฝนเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของเด็ก บทที่ 5 กล่าวถึง
 วิธีการออกแบบนำบทเรียนการเรียนรู้แบบร่วมมือไปใช้และสะท้อนให้เห็นในโครงการวิจัยในงาน
 ภาคสนาม การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นวิธีการที่ใช้ในงานภาคสนาม บทที่ 6 นำเสนอประสบการณ์ของ
 เด็กและความเข้าใจในการเรียนรู้แบบร่วมมือ ข้อมูลการสัมภาษณ์ของเด็กจะได้รับการวิเคราะห์และ
 นำเสนออย่างละเอียดโดยใช้ทฤษฎีที่มีพื้นฐานและทฤษฎีของเด็ก ๆ ว่าพวกเขามีแนวคิดในการพัฒนา
 การเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านละครอย่างไร บทที่ 7 สรุปผลโดยการพูดคุยถึงสิ่งที่สามารถทำได้เกี่ยวกับ
 นโยบายและระดับห้องเรียนในการเรียนภาษาอังกฤษของเด็ก นอกจากนี้ยังมีการกล่าวถึงข้อเสนอแนะ
 และข้อ จำกัด ของกรณีศึกษา สะท้อนให้เห็นเป็นข้อสังเกตสุดท้ายของหัวข้อของงานวิจัยนี้

Zhao (2011) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การวิจัยการเขียนเชิงสร้างสรรค์ L2 เป็นการอภิปราย
 เกี่ยวกับการสอนเกี่ยวกับกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ L2 มักมุ่งเน้นไปที่อาการของการเรียนรู้ภาษา
 ของผู้เรียน L2 การปรับปรุงการเขียนหรือการแสดงออกทางอารมณ์ มีการขาดของการวิจัยการตรวจสอบ
 ตัวตนพื้นฐานของนักเขียนสร้างสรรค์ L2 เป็นตัวแทนของสังคม การวิจัยในปัจจุบันมุ่งเป้าไปที่นักเขียน
 เชิงสร้างสรรค์ L2 ที่สนใจและมีประสบการณ์ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์บางรูปแบบ จะตรวจสอบ
 ว่าอัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นใหม่ของนักเขียนผู้สร้างสรรค์ L2 ที่ตราไว้ในกิจกรรมการเขียนองค์ความรู้ออนไลน์
 ภายใต้งานเฉพาะนั้นเป็นสื่อกลางโดย “อัตชีวประวัติอัตชีวประวัติ” ของนักเขียน (Clark and Ivanič,
 1997) อย่างไรในประวัติศาสตร์ชีวิตของพวกเขา นักเขียนเชิงสร้างสรรค์ L2 สืบหาค้นจากภูมิหลังทาง
 สังคมวัฒนธรรมและวิชาการที่หลากหลายเข้าร่วมในการวิจัย ประการแรกผู้เข้าร่วม “อัตชีวประวัติ
 อัตชีวประวัติ” ของผู้เข้าร่วมได้รับการสำรวจโดยการหยาบยบายชีวประวัติชีวิตย้อนหลังในการสัมภาษณ์
 เชิงลึก ประการที่สองการวิจัยได้ดำเนินการสองช่วงการเขียนเรื่องราวโดยใช้ความคิด(การเขียนเชิง
 อัตชีวประวัติและการเขียนเรื่องต่อเนื่องที่พร้อม) เพื่อจับภาพตัวตนที่เกิดขึ้นใหม่ของนักเขียนที่เกิดขึ้น
 ในกระบวนการเขียนองค์ความรู้ ต่อจากนั้นจึงมีการค้นหาความเชื่อมโยงระหว่างอัตลักษณ์ทั้งสอง
 ประเภทนี้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบคู่ขนาน 2 รายการ (1) การกำหนดเป้าหมายการเข้ารหัสข้อมูล
 เชิงปริมาณนักเขียนเชิงสร้างสรรค์ L2 ทั้งสิบห้าคนและ (2) การอภิปรายเชิงคุณภาพโดยมุ่งเน้นไปที่
 ผู้เข้าร่วมที่ได้รับการคัดเลือกห้าคน การวิเคราะห์ทั้งสองระดับนี้ร่วมกันแสดงให้เห็นว่ากระบวนการ

เขียนองค์ความรู้ความเข้าใจของผู้เข้าร่วมซึ่งเห็นได้จากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์เหล่านี้ ได้รับการใกล้เคียงโดยการมีส่วนร่วมก่อนหน้านี้ของผู้เขียนในวาทกรรมต่าง ๆ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นทิศทางบางประการสำหรับการพัฒนาทฤษฎีในการวิจัยการเขียนเชิงสร้างสรรค์ L2 และในการวิจัยเอกลักษณ์ของนักเขียน L2 เกี่ยวกับการวิจัยการเขียนเชิงสร้างสรรค์ L2 การฝึกฝนของครู L2 สามารถเพิ่มขึ้นได้ด้วยความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นเกี่ยวกับวิธีการใช้งานการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยบุคคล L2 ไม่เพียง แต่เพื่อจุดประสงค์ด้านภาษาหรือการได้มาซึ่งการรู้หนังสือเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือเสริมสร้างศักยภาพในตนเองเพื่อให้บรรลุตำแหน่งทางสังคมโดยเฉพาะ ประการที่สองเกี่ยวกับการวิจัยอัตลักษณ์นักเขียน L2 จำเป็นต้องมีการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับมุมมองเชิงจุลภาคและพลวัตของอัตลักษณ์นักเขียนซึ่งอาศัยอยู่ในการเคลื่อนไหวของความคิดที่เกิดขึ้นใหม่ของนักเขียนซึ่งตั้งอยู่ในบริบทการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในทันทีและเป็นสื่อกลางโดยประสบการณ์ทางสังคมวัฒนธรรมของนักเขียนก่อนหน้านี้ .

Endang Widi Winarni (2020) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของปาเซตร้อนในการเป็นสื่อการสอนในด้านทักษะการเขียนบทกวี เช่น ความเหมาะสมของเนื้อหาการใช้ถ้อยคำจินตนาการคำสั่งและทัศนคติของการดูแลสิ่งแวดล้อมในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณด้วยการออกแบบกลุ่มการจับคู่ก่อนและหลังการทดสอบเท่านั้น ประชากรคือโรงเรียนประถมของรัฐในเขตเร่งเหลียง ตัวอย่างถูกเลือกโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างคือโรงเรียนประถมศึกษา 93 และโรงเรียนประถมศึกษาหมายเลข 119 ใน Rejang Lebong ตัวแปรอิสระคือสื่อการสอนในเซตร้อนขณะที่ตัวแปรตามคือทักษะการเขียนบทกวีสำหรับวิชาชาวอินโดนีเซียและทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมของวิชาวิทยาศาสตร์ เครื่องมือสำหรับการประเมินทักษะการเขียนบทกวีใช้รูปที่มีช่วงเวลา 1 ถึง 4 ในขณะที่ทัศนคติการดูแลใช้แบบสอบถาม เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการกรอกแบบสอบถามประเมินผลจากการเขียนบทกวีเป็นรายบุคคล การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ IBM SPSS Statistics เวอร์ชัน 25 สำหรับ (1) ความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ (2) การทดสอบความต้องการเบื้องต้นและ (3) การทดสอบสมมติฐาน ผลของการทดสอบสิ่งที่จำเป็นต้องมีเป็นสิ่งผิดปกติสำหรับตัวแปรทักษะการเขียนบทกวีจากนั้นข้อมูลจะถูกระบุโดยใช้การวิเคราะห์แบบไม่อิงพารามิเตอร์ Mann - whitney ในขณะที่ตัวแปรทัศนคติการดูแลแสดงการแจกแจงแบบปกติจากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้พารามิเตอร์ t - test การทดลองแสดงให้เห็นว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในทักษะการเขียนบทกวีสำหรับความเหมาะสมของเนื้อหาและทัศนคติของการดูแลสิ่งแวดล้อมระหว่างนักเรียนที่ใช้ปาเซตร้อนเป็นสื่อการสอนและนักเรียนที่ใช้ทรัพยากรการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ

โรงเรียน นอกจากนี้ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในการเขียนกวีนิพนธ์พากเพียรจินตนาการและทักษะการเขียนระหว่างนักเรียนที่ใช้ป่าเขตร้อนเป็นสื่อการสอนและนักเรียนที่ใช้ทรัพยากรการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม

Cahya (2020) ได้ศึกษา การใช้แบบจำลองเชิงสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มทักษะการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษาความสามารถต่ำของนักเรียนในการเขียนจะส่งผลกระทบต่อความสามารถของนักเรียนในการสื่อสารอย่างเป็นทางการในการพูด การพูดคือความสามารถในการสื่อสารต่อหน้าผู้คนจำนวนมากที่ต้องการความสามารถในการใช้ภาษาที่ดีและถูกต้องเพื่อวัตถุประสงค์ในการพูดหรือการสื่อสารจะประสบความสำเร็จอย่างดีที่สุด การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนข้อความคำพูดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผ่านการใช้แบบจำลองคอน การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในสองรอบซึ่งแต่ละรอบประกอบด้วยสี่กิจกรรมคือการวางแผน (แผน) การดำเนินการ (การกระทำ) การสังเกต (สังเกต) และการสะท้อนกลับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 15 คน รวบรวมข้อมูลผ่านการทดสอบการสังเกตและบันทึกภาคสนาม การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการในลักษณะเชิงปริมาณ ผลการศึกษาในรอบแรกมีค่าเฉลี่ย 80.7 และรอบที่สองมีค่าเฉลี่ย 96.4 และในรอบที่สองนี้ร้อยละของความสมบูรณ์ของนักเรียนถึง 100% เห็นได้จากเกณฑ์ความสมบูรณ์ขั้นต่ำ (KKM) ชุด 60 ด้วยการประยุกต์ใช้โมเดล constructivism สามารถปรับปรุงความสามารถในการเขียนข้อความคำพูดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

Astriani (2020) ได้ศึกษาการทำแผนผังความคิดในรูปแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอภิปัญญาของนักเรียน การศึกษาใช้การออกแบบก่อนการทดลองกลุ่มหนึ่งก่อนการทดสอบหลังการทดสอบที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน 33 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ รوبرิการประเมินความคิดแผนผังความคิดและทักษะในการเขียนเรียงความคำถามมากถึง 15 คำถามควบคู่ไปกับรوبرิการประเมินนักเรียนจะได้รับการทดสอบก่อนทำกิจกรรมการเรียนรู้และหลังการทดสอบเดียวกันประกอบด้วยบทความที่เกี่ยวข้องกับทักษะอภิปัญญา ข้อมูลการวิจัยวิเคราะห์เชิงพรรณนาและเชิงปริมาณโดยใช้การทดสอบทีและการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า (1) มีการเพิ่มคะแนนมากกว่าทักษะการทำแผนที่ความคิดโดยเฉลี่ยในการประชุมแต่ละครั้ง คือคะแนน 13.91 (เพียงพอ), 15.39 (เพียงพอ) และ 18.18 (ดี) (2) ผลการทดสอบ t-paired พบว่ามีค่า $t = 9.196$ โดยมีนัยสำคัญที่ 0.000

Eliyanti (2020) ได้ศึกษา การพัฒนาสื่อการสอนสำหรับทักษะการเขียนโดยใช้การทำแผนผังความคิดในการเรียนรู้เฉพาะเรื่องในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า รูปแบบหนึ่งของทักษะที่นักเรียนต้องมีคือทักษะการเขียน อย่างไรก็ตามในเวลานี้ทักษะการเขียนของนักเรียนต่ำมาก หนึ่งในสาเหตุของทักษะการเขียนที่ไม่ดีของนักเรียนคือสื่อการสอนที่ใช้ยังน้อย เนื้อหาที่จะสอนให้กับนักเรียนก่อนหน้านี้นี้ทั้งหมดจะครอบคลุมในสื่อการสอน เพื่อเอาชนะสิ่งนี้จำเป็นต้องจัดทำสื่อการสอนโดยครูตามความต้องการของนักเรียนและช่วยเหลือด้วยเทคนิคที่ครูสามารถใช้ในกระบวนการเรียนรู้ เทคนิคที่เหมาะสมสำหรับทักษะการเขียนของนักเรียนคือเทคนิคการทำแผนที่ความคิด เทคนิคการทำแผนที่ความคิดเป็นเทคนิคที่ประกอบด้วยรูปแบบของความคิดและพัฒนาแล้วเป็นการเขียนเชิงบรรยาย การวิจัยนี้ดำเนินการในชั้น V SDN 04 Lembah Melintang Barat Pasaman Regency ในช่วงเริ่มต้นของการศึกษาได้ทำการสังเกตเพื่อดูสภาพเริ่มต้นก่อนที่สื่อการสอนจะได้รับการออกแบบโดยครูโดยใช้เทคนิคการทำแผนที่ความคิด

Mukmin (2020) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าความสามารถของนักเรียนในการเขียนข้อความอธิบายโดยใช้แผนผังความคิดใน Madrasah Aliyah Negeri 1 Banggai สามารถปรับปรุงได้หรือไม่และเพื่อค้นหาว่าแผนที่ความคิดช่วยพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการเขียนได้อย่างไร การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยกึ่งทดลองโดยใช้การออกแบบที่ไม่เทียบเท่า ประชากรในการศึกษานี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สิบที่ Madrasah Aliyah Negeri 1 Banggai ตัวอย่างคือคลาส X Ipa 1 and X Ipa 2 และประกอบด้วยนักเรียน 35 และ 34 คน เครื่องมือในการศึกษาคั้งนี้เป็นแบบทดสอบข้อเขียน ประเภทของการทดสอบคือการทดสอบเบื้องต้นและการทดสอบขั้นสุดท้าย ค่าเฉลี่ยของการทดสอบเริ่มต้นในชั้นเรียนการทดลองคือ 41 และค่าเฉลี่ยของการทดสอบขั้นสุดท้ายในชั้นเรียนการทดลองคือ 83 ค่าเฉลี่ยของการทดสอบเริ่มต้นในชั้นควบคุมคือ 37.35 และค่าเฉลี่ยของการทดสอบขั้นสุดท้ายในชั้นควบคุมคือ 47.65 จากการคำนวณจำนวนที่สูงกว่าตารางที่ ผลลัพธ์ของ Count คือ 18.80 ในขณะที่ตารางที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 คือ 1.66792 หากค่าของตาราง $t >$ หมายความว่าฮายอมรับ นั่นแสดงว่าการเปรียบเทียบระหว่าง T - count and T - table คือ $18.80 > 1.66792$ กล่าวอีกนัยหนึ่งสมมติฐานทางเลือกได้รับการพิสูจน์แล้ว สันนิษฐานว่าเป็นเทคนิคการทำแผนที่ความคิดที่สามารถพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการเขียนข้อความคำอธิบาย

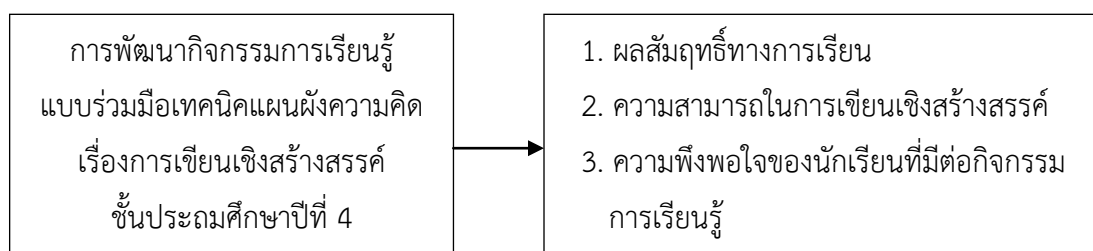
จากผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค แผนผังความคิด ช่วยส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ มีแนวทางในการทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอนและส่งเสริมให้นักเรียนมีอิสระทางด้านความคิดสร้างสรรค์ที่แปลกใหม่ไม่เหมือนใคร การเขียนเป็นสาระหนึ่งของหลักสูตรซึ่งครูควรให้ความสำคัญ โดยครูต้องมีการวางแผนที่ดี และมีวิธีการสอนที่หลากหลาย ตลอดจนมีการประเมินที่เหมาะสมกับผู้เรียนจะช่วยให้การเรียนการสอนด้านการเขียนมีประสิทธิภาพและยังส่งผลต่อเจตคติต่อวิชาที่เรียนต่อครูผู้สอนต่อเพื่อนจึงเป็นประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยสนใจนำมาศึกษาเพื่อพัฒนาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างกรอบแนวความคิดในการวิจัยเพื่อนำมาใช้ในการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด สาระการเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ดังภาพที่ 2.5

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยแบ่งการดำเนินงานเป็น 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ระยะที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน

ระยะที่ 1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ในขณะนี้เป็นการศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยแบ่งการดำเนินงานเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สังเคราะห์แนวทางการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด ดังนี้

1. แหล่งข้อมูล

1.1 ศึกษาและสังเคราะห์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ Tony Busan (2017) และ ฉัญญา ผลอนันต์ (ปี พ.ศ. 2547)

1.2 ศึกษาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการเรียนแบบร่วมมือและแผนผังความคิด

1.3 กำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ตามที่สังเคราะห์ได้จาก ข้อ 2

2. เครื่องมือวิจัย

แบบบันทึกเอกสาร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

3.1 ศึกษาวิธีสร้างแบบบันทึกเอกสารกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 ศึกษาและวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด

3.3 กำหนดประเด็นในการเก็บบันทึกเอกสาร จากการสังเคราะห์แล้วกำหนดขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ ขั้นกำหนดหัวเรื่อง, ชั้นระดมความคิด, ชั้นหาข้อมูลเพิ่มเติม, ชั้นวางโครงเรื่อง, ชั้นฝึกทักษะ และชั้นตรวจทานและประเมินผล

3.4 นำแบบบันทึกเอกสารของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความถูกต้องและประเมินความเหมาะสม แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3.5 นำแบบบันทึกเอกสารของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ที่ปรับปรุงแล้วให้เสนอผู้เชี่ยวชาญ

3.6 นำแบบบันทึกเอกสารของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ไปพัฒนาเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือและแผนผังความคิด

4.2 บันทึกตามประเด็นที่กำหนด

4.3 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อนำไปสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

5. วิเคราะห์ข้อมูล ใช้การสังเคราะห์เนื้อหาจากแบบบันทึกเอกสาร

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1. แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา และด้านเนื้อหาทางภาษาไทย จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือวิจัย

2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรม

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 ข้อ

2.3 แบบทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด จำนวน 2 ข้อ

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

3.1 วิธีการสร้างและหาคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3.1.1 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3.1.2 ทำการวิเคราะห์หลักสูตรศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) เพื่อกำหนดเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 วิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวนแผน/ ชั่วโมง
1. การเขียนเรื่องตามจินตนาการ	1. สามารถอธิบายหลักการเขียนเรื่องตามจินตนาการได้ 2. สามารถเขียนเรื่องตามจินตนาการได้	2
2. การเขียนเรื่องจากภาพ	1. สามารถเขียนบรรยายภาพและเล่าเรื่องจากแผนภาพได้ 2. สามารถนำไปพัฒนางานเขียนได้	2

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวนแผน/ ชั่วโมง
3. การเขียนย่อความ	1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนย่อความ 2. สามารถเขียนย่อความจากเรื่องสั้นๆที่กำหนดให้ได้	2
4. การเขียนบันทึก	1. สามารถถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกออกมาเขียน เป็นเรื่องราวได้	2
5. การเขียนรายงาน	1. อธิบายวิธีการเขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้าได้ 2. เขียนสื่อสาร โดยใช้คำได้ชัดเจนและเหมาะสม 3. เขียนรายงานได้ถูกต้องตามรูปแบบ	2

3.1.3 นำผลการวิจัยขั้นที่ 1 มาয়กร่างแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยแต่ละแผนประกอบไปด้วย สารการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มี 3 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้ ขั้นกำหนดหัว เรื่อง ขั้นระดมความคิด ขั้นหาข้อมูล ขั้นวางโครงเรื่อง ขั้นฝึกทักษะ ขั้นตรวจทานและประเมินผล และขั้นที่ 3 ขั้นสรุปผล สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

3.1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสม แล้วทำการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ และสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ตามองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เป็นแบบประเมินประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคอร์ท (Likert) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 103) โดยประเมินในด้านสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และกระบวนการวัดและประเมินผล ดังนี้

ระดับ	การแปลผล
5 หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
4 หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
3 หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
2 หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1 หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว พร้อมแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ดังนี้

3.1.5.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพศาล เอกะกุล วุฒิการศึกษา (ศษ.ม.) สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3.1.5.2 ดร.พรเพ็ญ ฤทธิลัน ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ (ค.ต.) หลักสูตรและการเรียนการสอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาหลักสูตรและการเรียนการสอน

3.1.5.3 นายสุรียา ผ่องเสียง ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ (กศ.ม) วิจัยและประเมินผล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีความเชี่ยวชาญวิจัยและประเมินผลการศึกษา

3.1.5.4 นางวรรณภา เนาวะเศษ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนบ้านม่วงวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาไทย

3.1.5.5 นางอรชญา อิ่มมั่น ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนถ้ำปลาวิทยายน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย

3.1.6 นำผลการประเมินความเหมาะสม จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มาหาค่าเฉลี่ย โดยค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป จึงจะถือว่าแผนการจัดการเรียนรู้เหมาะสมและทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 – 4.52 ซึ่งตามวิธีการของลิเคอร์ท (Likert) ดังนี้

ระดับค่าเฉลี่ย	การแปลผล
4.51 - 5.00 หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
3.51 - 4.50 หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
2.51 -- 3.50 หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
1.51 - 2.50 หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1.00 - 1.50 หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3.1.7 แผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้แนะนำเกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้เกี่ยวกับข้อครอบคลุมพฤติกรรมการเรียนรู้ว่าการจัดกิจกรรมสอดคล้องเหมาะสมหรือไม่

3.1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลอง (Try out) กับจำนวนนักเรียน 14 คน เป็นนักเรียนโรงเรียนโป่งเชือกศึกษาสถาน และทำการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.1.9 จัดพิมพ์แผนการจัดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มที่ศึกษาต่อไป

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2.1 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทำการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้และจำนวนข้อสอบ ตามตารางดังนี้

ตารางที่ 3.2 วิเคราะห์แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวนข้อสอบ ที่ออก	จำนวนข้อสอบที่ ต้องการ
1. การเขียนเรื่องตาม จินตนาการ	1. สามารถอธิบายหลักการเขียนเรื่องตามจินตนาการได้ 2. สามารถเขียนเรื่องตามจินตนาการได้	10	6
2. การเขียนเรื่องจากภาพ	1. สามารถเขียนบรรยายภาพและเล่าเรื่องจากแผนภาพได้ 2. สามารถนำไปพัฒนางานเขียนได้	10	6
3. การเขียนย่อความ	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนย่อความสามารถ เขียนย่อความจากเรื่องสั้น ๆ ที่กำหนดให้ได้	10	6
4. การเขียนบันทึก	สามารถถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกออกมา เขียนเป็นเรื่องราวได้	10	6
5. การเขียนรายงาน	อธิบายวิธีการเขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้าได้เขียน สื่อสาร โดยใช้คำได้ชัดเจนและเหมาะสมเขียนรายงานได้ ถูกต้องตามรูปแบบ	10	6
รวม		50	30

3.2.3 สร้างข้อสอบแบบปรนัยจำนวนทั้งหมด 50 ข้อ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน
ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

3.2.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ
ความถูกต้องและเหมาะสม แล้วทำการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

3.2.5 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตรวจสอบ
ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่
โดยให้คะแนนดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าจุดประสงค์การเรียนรู้นั้นสอดคล้องกับข้อสอบ

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าจุดประสงค์การเรียนรู้นั้นสอดคล้องกับข้อสอบ

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าจุดประสงค์การเรียนรู้นั้นไม่สอดคล้องกับข้อสอบ

นำผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับจุดประสงค์การเรียนรู้
(IOC) พบว่ามีค่า IOC เท่ากับ 0.60 - 1.00 แล้วคัดเลือกข้อสอบตามเกณฑ์

3.2.6 นำแบบทดสอบที่ผ่านเกณฑ์และแก้ไข ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนนวมะเชิอวิทยา จำนวน 30 คน

3.2.7 นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อแบบอิงเกณฑ์ เพื่อหาค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกรายข้อ คัดเลือกข้อสอบที่เข้าเกณฑ์ คือ ค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

3.2.8 หาความเชื่อมั่นแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปรากฏว่า แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีคุณภาพและมีค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีของ โลเวลท์ (Lovelt) เท่ากับ 0.97

3.2.9 นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ จัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบฉบับจริง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการทดสอบกับกลุ่มที่ศึกษาต่อไป

3.3 แบบทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและคุณภาพแบบทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามลำดับตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.3.2 ศึกษาการสร้างแบบทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และทำการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อกำหนดบทนิยามและจำนวนข้อสอบตามตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 วิเคราะห์แบบทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

นิยาม	จำนวนข้อสอบที่สร้าง	จำนวนข้อสอบที่ต้องการจริง
ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง นักเรียนสามารถเขียนเรื่องที่มาจากความคิด ความรู้สึก ความใฝ่ฝัน จินตนาการ และผู้เขียนควรมีความคิดสร้างสรรค์ได้	5	2
รวม	5	2

3.3.3 เขียนข้อสอบแบบทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ตามตารางที่ 3.3 พร้อมเกณฑ์การให้คะแนน ดังภาพที่ 3.1 ต่อไปนี้

ตัวอย่างแบบทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเรื่องตามจินตนาการ

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนดูภาพที่ 1 และภาพที่ 2 ซึ่งเป็นภาพที่มีความต่อเนื่องกัน
2. ให้นักเรียนเขียนบรรยายเหตุการณ์หรือเรื่องที่เกิดขึ้นตามจินตนาการ ในภาพที่ 2 ทั้งนี้ต้องมีความเชื่อมโยงกับภาพที่ 1 และภาพที่ 3 พร้อมตั้งชื่อเรื่องให้เหมาะสม
3. เขียนด้วยตัวบรรจงครึ่งบรรทัด ความยาว 10 บรรทัด ใช้เวลา 30 นาที (10 คะแนน)

ภาพที่ 1

ภาพที่ 2

ภาพที่ 3

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เรื่อง

บรรทัดที่ 1

บรรทัดที่ 2

บรรทัดที่ 3

บรรทัดที่ 4

บรรทัดที่ 5

บรรทัดที่ 6

บรรทัดที่ 7

บรรทัดที่ 8
บรรทัดที่ 9
บรรทัดที่ 10
แนวคำตอบ
<p>การตั้งชื่อเรื่อง เป็นคำ วลีหรือประโยคที่ถูกต้องและมีความหมายที่สอดคล้องกับภาพ อาจจะมีคำใดคำหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับภาพ เช่น โรงเรียนน่าอยู่ เรารักโรงเรียน ร่วมใจพัฒนา ฯลฯ</p> <p>สาระสำคัญ เขียนเรื่องตามจินตนาการให้ได้สาระสำคัญจากภาพ เช่น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การรักษาความสะอาดภายในโรงเรียน 2. สิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมต่อโรงเรียน 3. การส่งเสริมค่านิยมสร้างวินัยรักษาความสะอาด ฯลฯ

ภาพที่ 3.1 ตัวอย่างแบบทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ตารางที่ 3.4 เกณฑ์การให้คะแนน ใช้เกณฑ์วัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

รายการประเมิน	คะแนน
ความคิดริเริ่ม	1 ตั้งชื่อเรื่องเหมาะสม สอดคล้องน่าสนใจกับเรื่องที่เขียนมีความคิดแปลกใหม่
	0 ตั้งชื่อเรื่องไม่เหมาะสม ไม่สอดคล้องน่าสนใจกับเรื่องที่เขียน ไม่มีความคิดแปลกใหม่
การลำดับเรื่อง	1 เรียงลำดับเรื่องราวที่เขียนสละสลวยมีการแสดงความคิดเห็นอย่างชัดเจน ประกอบด้วยเหตุผลสนับสนุน จัดลำดับความคิดได้ดี ลำดับความเหมาะสมและต่อเนื่อง
	2 เรียงลำดับเรื่องราวที่เขียนสละสลวย ไม่มีมีการแสดงความคิดเห็นอย่างชัดเจน จัดลำดับความคิดได้ไม่ดี ไม่มีการลำดับความเหมาะสมและต่อเนื่อง
	3 เรื่องราวที่เขียนไม่สละสลวย ไม่มีมีการแสดงความคิดเห็นไม่ต่อเนื่อง ขาดการลำดับความคิดอย่างสมเหตุสมผล

(ต่อ)

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

รายการประเมิน	คะแนน	
เนื้อหาสาระของ การเขียน	1	1. มีองค์ประกอบการเขียนเรื่องครบ 3 องค์ประกอบ คือเขียนเปิดเรื่อง การเขียน ส่วนเรื่อง เนื้อเรื่องและการเขียนปิดเรื่อง 2. มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เขียนได้ดี 3. เขียนได้ใจความดี ขยายความต่อเนื่องและสมเหตุสมผล เนื้อหาเกี่ยวข้องกับเรื่อง ที่เขียน
	2	1. มีองค์ประกอบการเขียนเรื่องครบ 2 องค์ประกอบ 2. มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เขียนได้ดี 3. เขียนได้ใจความดีพอที่จะขยายความได้ต่อเนื่องและสมเหตุสมผลเนื้อหาเกี่ยวข้องกับ กับเรื่องที่เขียนแต่ขาดรายละเอียด
	3	1. มีองค์ประกอบการเขียนเรื่องเพียง 1 องค์ประกอบ 2. มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เขียนเล็กน้อย 3. เนื้อหาสอดคล้องกับชื่อเรื่องเป็นบางตอน แต่ไม่สามารถขยายใจความได้
การเสนอแนะเรื่อง	1	มีการเลือกสรรด้วยถ้อยคำและการเรียบเรียงคำ วลี ประโยคถูกต้องเหมาะสม สื่อ ความหมายได้ชัดเจน
	2	มีการเลือกสรรด้วยถ้อยคำและการเรียบเรียงคำ วลี ประโยคไม่ถูกต้องในบางครั้ง
	3	มีการเลือกสรรด้วยถ้อยคำและการเรียบเรียงคำ วลี ประโยคผิดบ่อยและไม่สามารถ สื่อความหมายได้

3.3.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม แล้วปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะ

3.3.5 นำแบบทดสอบแก้ไขปรับปรุงเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตรวจสอบความ
เที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยใช้ดุลพินิจว่าข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ โดยกำหนด
เกณฑ์การให้ คะแนนดังนี้

- ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบมีความสอดคล้องกับนิยามเฉพาะ
- ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบมีความสอดคล้องกับนิยามเฉพาะ
- ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบไม่มีความสอดคล้องกับนิยามเฉพาะ

แล้วนำผลการประเมินมาหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับนิยาม (IOC) และทำการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ พบว่า ค่าดัชนีมีความสอดคล้องแบบทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีค่าเท่ากับ ระหว่าง 0.67 - 1.00 มีสอดคล้องในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

3.3.6 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่เคยเรียนเนื้อหาที่ผ่านมาแล้ว จำนวน 30 คน แล้วนำผลการวิเคราะห์คุณภาพรายข้อ คือความยาก โดยมีเกณฑ์ 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนกแบบอัตนัย โดยมีเกณฑ์ 0.20 - 0.10 และคัดเลือกข้อสอบตามเกณฑ์ดังกล่าว จำนวน 2 ข้อ คะแนนข้อละ 20 คะแนน และหาคุณภาพของแบบทดสอบทั้งฉบับ ค่าความเชื่อมั่น โดยมีเกณฑ์ 0.91

3.3.7 พิมพ์แบบทดสอบฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มที่ศึกษาต่อไป

3.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด

3.4.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.4.2 ศึกษาการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจและกำหนดประเด็นสอบถามความพึงพอใจ พร้อมนิยามประเด็น

3.4.3 เขียนข้อคำถามตามนิยามประเด็นความพึงพอใจ ในข้อ 4.2 แบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

เกณฑ์	แปลผล
5 หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด
4 หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
3 หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
2 หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
1 หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

3.4.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมแล้วทำปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.4.5 แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามความพึงพอใจแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ว่าสอดคล้องกับนิยามประเด็นที่สอบถามหรือไม่ โดยให้คะแนนดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามประเด็นที่สอบถาม
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามประเด็นที่สอบถาม
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับนิยามประเด็นที่สอบถาม

แล้วนำผลการประเมินมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามประเด็นที่สอบถาม พบว่าค่าดัชนีมีความสอดคล้องแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 1.00 เป็นข้อคำถามที่ใช้ได้

3.4.6 นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้เชี่ยวชาญได้แนะนำการจัดกิจกรรมการควมมีการกระตุ้นและเสริมแรงด้วยการให้กำลังใจหรือคะแนนพิเศษ แล้วนำผลมาวิเคราะห์คุณภาพรายข้อแบบสอบถาม คือ ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถาม โดยมีเกณฑ์ 0.45 - 0.80 หาคุณภาพของแบบสอบถามทั้งฉบับค่าความเชื่อมั่น โดยมีเกณฑ์ 0.94

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ขอนหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามถึงผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

5.2 นำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนโรงเรียนชุมชนนวมะเชื้อวิทยา จำนวน 30 คน

5.3 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด เรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ระยะที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน

ในระยะนี้เป็นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนเรียนกับหลังเรียนตามแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. แหล่งข้อมูล ได้แก่ กลุ่มที่ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนโป่งเชื้อกศึกษาสถาน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1 จำนวน 14 คน

2. เครื่องมือวิจัย ได้แก่

2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 แผน

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ

2.3 แบบทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 2 ข้อ

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด จำนวน 15 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบแผนการทดลองที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One - group Pretest - posttest Design) (อรัญ ชูกระเดื่อง, 2557, น. 34) ดังตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 แบบแผนการทดลอง

ทดสอบก่อนเรียน	ให้ตัวแปรทดลอง	ทดสอบหลังเรียน
O ₁	X	O ₂

O₁ หมายถึง การทดสอบก่อนเรียน

X หมายถึง การจัดการเรียนรู้

O₂ หมายถึง การทดสอบหลังเรียน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขอบหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อนำไปใช้ในการติดต่อกับโรงเรียนที่ผู้วิจัยเลือกเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียน

4.3 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 แผน ใช้เวลา 10 ชั่วโมง มาใช้

ปฏิบัติการสอนกับกลุ่มที่ศึกษา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 14 คน ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนโป่งเขือกศึกษาสถาน อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

4.4 ทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ ของกลุ่มที่ศึกษาทำแบบทดสอบหลังเรียน (ใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน)

4.5 เก็บรวบรวมคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนแล้วนำไปตรวจสอบวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จในการวิเคราะห์สถิติตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 วิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือวิจัย ได้แก่

5.1.1 ความเที่ยงตรง, ความยาก, ค่าอำนาจจำแนกค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์

5.1.1 ความเที่ยงตรง, ความยาก, ค่าอำนาจจำแนกค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความสามารถในการ

5.2 เขียนเชิงสร้างสรรค์

5.2.1 ความเที่ยงตรง, ความยาก, ค่าอำนาจจำแนกค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด เรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

5.2.2 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด ของกระบวนการและผลลัพธ์ (E_1/E_2)

5.2.3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางการเรียนและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการหาค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ยเลขคณิต, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Hotelling T^2

5.2.4 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด ได้แก่ ความเที่ยงตรง, ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

6.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

6.1.1 ความเที่ยงตรง IOC (IOC : Index of Item - Objective Congruence)

คำนวณดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (อรัญ ชูยกระเดื่อง, 2557, น. 44) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N} \quad (3-1)$$

เมื่อ	IOC	แทน	ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาวิชาทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินความสอดคล้องในข้อนั้น

6.1.2 การหาความยากของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบวัดการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ใช้สูตร ดังนี้ (ไพศาล วรคำ 2562, น. 298)

$$P = \frac{f}{N} \quad (3-2)$$

เมื่อ	P	แทน	ความยาก
	f	แทน	จำนวนคนตอบถูก
	N	แทน	จำนวนคนสอบทั้งหมด

6.1.3 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใช้สูตรของ เบนแนน (B - Index) ดังนี้ อรัญ ชูยกระเดื่อง (2557, น. 44)

$$B = \frac{f_p}{n_p} - \frac{f_f}{n_f} \quad (3-3)$$

เมื่อ	B	แทน	อำนาจจำแนกของแบบทดสอบ
	f_p	แทน	จำนวนคนที่ตอบถูก
	f_f	แทน	จำนวนคนที่ตอบไม่ถูก
	n_p	แทน	จำนวนคนในกลุ่มที่ผ่าน
	n_f	แทน	จำนวนคนในกลุ่มที่ผ่าน

6.1.4 ค่าอำนาจจำแนกแบบทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์
(ไพศาล วรคำ, 2562, น. 300 - 301) โดยใช้สูตร

$$r = \frac{2(f_H - f_L)}{n} \quad (3-4)$$

เมื่อ	r	แทน	อำนาจจำแนกของข้อสอบ
	f_H	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงที่ตอบถูก
	f_L	แทน	จำนวนคนในกลุ่มต่ำที่ตอบถูก
	n	แทน	จำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด

6.1.5 หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยวิเคราะห์
ความเชื่อมั่นแบบอิงเกณฑ์ของโลเวทท์ (Lovett Method) ใช้สูตรดังนี้ อรัญ ชูยกระเดื่อง (2557, น.45)

$$r_{cc} = 1 - \frac{K \sum X_i - \sum X_i^2}{(K-1) \sum (X_i - C)^2} \quad (3-5)$$

เมื่อ	r_{cc}	แทน	ค่าความเชื่อมั่น
	X_i	แทน	คะแนนของแต่ละคน
	C	แทน	คะแนนเกณฑ์หรือคะแนนจุดตัด

6.1.6 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ดังนี้ (อรัญ ชูยกระเดื่อง, 2557, น. 49)

$$\alpha = \left[\frac{k}{k-1} \right] \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right] \quad (3-6)$$

เมื่อ	k	แทน	จำนวนข้อสอบ
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนข้อที่ i
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

6.1.7 ความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมินของแบบทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ (ไพศาล วรคำ, 2557, น. 49) โดยใช้สูตร

$$RAI = \frac{|R_1 - R_2|}{I - 1} \quad (3-7)$$

เมื่อ	RAI	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน
	R_1	แทน	คะแนนที่ได้จากผู้ประเมินที่ 1
	R_2	แทน	คะแนนที่ได้จากผู้ประเมินที่ 1
	I	แทน	จำนวนคะแนนที่ได้ทั้งหมด

6.1.8 ประสิทธิภาพของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ซึ่งคำนวณได้จากสูตร E_1/E_2 (ปิยะธิดา ปัญญา, 2560, น. 53) โดยมีสูตรดังนี้

$$E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100 \quad (3-8)$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของนักเรียนจากการทำแบบทดสอบย่อยระหว่างเรียนทุกชุดรวมกัน

A	แทน	คะแนนเต็มแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อยระหว่างเรียน
N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\sum Y}{N} \times 100$$

E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
$\sum Y$	แทน	คะแนนรวมนักเรียนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน
B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

6.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

6.2.1 ค่าร้อยละ (Percentage : P) ใช้สูตร (ไพศาล วรคำ, 2562, น. 321)

$$P = \frac{f}{N} \times 100 \quad (3-9)$$

เมื่อ	P	แทน	สัดส่วน
	f	แทน	ความถี่ของรายการที่สนใจ
	N	แทน	จำนวนทั้งหมด

6.2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$) ใช้สูตร (ไพศาล วรคำ, 2562, น. 323)

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^n X_i}{n} \quad (3-10)$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
	X_i	แทน	คะแนนของคนที่ i
	n	แทน	จำนวนสมาชิกของกลุ่มตัวอย่าง

6.2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Devition) ใช้สูตร (ไพศาล วรรค้ำ, 2562, น. 325)

$$S = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})^2}{n-1}} \quad (3-11)$$

เมื่อ	S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
	X_i	แทน	คะแนนแต่ละตัว
	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
	n	แทน	จำนวนสมาชิกของกลุ่มตัวอย่าง

6.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

6.3.1 การหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (อรัญ ชูยกระเดื่อง, 2557, น. 75)

มีสูตรดังนี้

$$r_{xy} = \frac{N \sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[N \sum x^2 - (\sum x)^2][N \sum y^2 - (\sum y)^2]}} \quad (3-12)$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	N	แทน	จำนวนคู่ของข้อมูล
	X	แทน	ตัวแปรที่ 1
	Y	แทน	ตัวแปรที่ 2

6.3.2 สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยใช้การทดสอบ Hotelling T^2 ใช้สูตร (อรัญ ชูยกระเดื่อง, 2559, น. 12) มีสูตรการคำนวณดังนี้

$$T^2 = n[\bar{d}_p - \delta_p]^t [S_d^2]^{-1} [\bar{d}_p - \delta_p] \quad (3-13)$$

เมื่อ	T^2	แทน	ค่าสถิติทดสอบ Hotelling T^2
	n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{d}$	แทน	เมตริกซ์ค่าเฉลี่ยความแตกต่างของค่าตัวแปรตามแต่ละคู่
δ	แทน	ผลต่างของค่าพารามิเตอร์
S	แทน	เมตริกซ์ความแปรปรวน – แปรปรวนร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการพัฒนาการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูลได้ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิจัยข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิจัยข้อมูล
3. ผลการวิจัยข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจถูกต้อง ในการจัดทำและแปลความหมายของข้อมูล ดังต่อไปนี้

- $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ศึกษา
- S แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
- E_1 แทน ประสิทธิภาพด้านกระบวนการ
- E_2 แทน ประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์
- P แทน ค่าร้อยละ
- r_{xy} แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
- T^2 แทน สถิติทดสอบ Hotelling's T^2 ที่ได้ใช้ในการพิจารณาความมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิจัยข้อมูล

ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ก่อนเรียนและหลังเรียน ที่เรียนโดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์

4.3 ผลการวิจัยข้อมูล

ตอนที่ 1 ศึกษาแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตารางที่ 4.1 ทฤษฎีและแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ	ขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือ	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบ
Johnson and Johnson	<ol style="list-style-type: none"> ขั้นเตรียม ประกอบด้วยครูเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำเกี่ยวกับบทบาทของนักเรียน การแบ่งกลุ่มการเรียนรู้ แจกวัสดุประสงค์ของการเรียนในแต่ละบทเรียน แต่ละคาบ และฝึกฝนทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการทำกิจกรรมกลุ่ม ขั้นสอน ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ประกอบด้วยการเข้าสู่บทเรียน แนะนำเนื้อหา แนะนำแหล่งข้อมูล และมอบหมายงานให้นักเรียนในแต่ละกลุ่ม ได้รับงานเป็นชุด เพื่อฝึกความรับผิดชอบในการคิดตัดสินใจแบ่งปันงานให้สมาชิกในกลุ่ม 	ขั้นกำหนดหัวเรื่อง ขั้นระดมความคิด ขั้นหาข้อมูลเพิ่มเติม ขั้นวางโครงเรื่อง

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ	ขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือ	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบ
Johnson and Johnson (ต่อ)	<p>3. ขึ้นทำกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ในการทำกิจกรรมกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมาย และจะช่วยเหลือกันเพื่อให้งานนั้นสำเร็จ เป็นการเสริมแรงและสนับสนุนกัน ให้กำลังใจกัน และพึ่งพาอาศัยกัน</p> <p>4. ขึ้นตรวจสอบผลงานและทดสอบเป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนหรือไม่ ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล และต่อจากนั้นเป็นการทดสอบ</p> <p>5. ขึ้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ครู และนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งที่ยังไม่เข้าใจครูควรอธิบายเพิ่มเติมและช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่มหาจุดเด่นและสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข</p>	<p>ขึ้นกำหนดหัวเรื่อง</p> <p>ขึ้นระดมความคิด</p> <p>ขึ้นหาข้อมูลเพิ่มเติม</p> <p>ขึ้นวางโครงเรื่อง</p>
ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์	<p>1. ขึ้นเตรียมการ ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ของบทเรียน แนะนำทักษะในการเรียนร่วมกันและจัดกลุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 2 - 6 คน โดยโดยสมาชิกมีความสามารถแตกต่างกันครูควรแนะนำเกี่ยวกับระเบียบของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มและการฝึกทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับกลุ่ม</p> <p>2. ขึ้นสอน</p> <p>2.1 ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียนบอกงานที่ต้องการให้ผู้เรียน</p> <p>2.2 ผู้สอนแนะนำแหล่งข้อมูลสำหรับทำงาน</p> <p>2.3 ผู้สอนมอบหมายงานที่กลุ่มต้องทำให้ชัดเจน</p> <p>3. ขึ้นกิจกรรมกลุ่ม ในขั้นนี้ผู้เรียนที่เรียนรู้ในกลุ่มย่อยโดยที่แต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นขั้นตอนที่สมาชิกในกลุ่มจะมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อผลงานของกลุ่ม ในขั้นนี้ผู้สอนจัดกำหนดให้ผู้เรียนใช้เทคนิคต่างๆ ในการทำกิจกรรม</p> <p>4. ขึ้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยังผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคลในบางกรณีผู้เรียนอาจต้องซ่อมเสริมสิ่งที่ขาดตกบกพร่อง เมื่อผู้เรียนรายงาน กล่าวว่าเมื่อผู้เรียนรายงานการทำงานกลุ่ม ผู้สอนและเพื่อนกลุ่มอื่นๆซักถามเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัด</p> <p>5. ขึ้นสรุปบทเรียนและประเมินผล ขั้นนี้ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ผู้สอนควรช่วยเสริมเพิ่มเติมความรู้ ช่วยคิดให้ครบตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และช่วยการประเมินผลการทำงานกลุ่มทั้งส่วนที่เด่นและส่วนที่ควรปรับปรุงแก้ไข</p>	

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ทฤษฎีการเรียนรู้ แบบร่วมมือ	ขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือ	แผนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ แบบร่วมมือประกอบ
อารมณ์ ใจเที่ยง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นเตรียมการ ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ของบทเรียน ผู้สอนจัดกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละประมาณไม่เกิน 6 คน มีสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน ผู้สอนแนะนำวิธีการทำงานกลุ่มและบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม 2. ขั้นสอน ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียน บอกปัญหาหรืองานที่ต้องการให้กลุ่มแก้ไข หรือคิดวิเคราะห์หาคำตอบผู้สอนแนะนำแหล่งข้อมูล ค้นคว้า หรือให้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการคิดวิเคราะห์ผู้สอนมอบหมายงานที่กลุ่มต้องทำให้ชัดเจน 3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้เรียนร่วมมือกันทำงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ ทุกคนร่วมรับผิดชอบ ร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น การจัดกิจกรรมในขั้นนี้ ครูควรใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือแรงร่วมใจ ที่น่าสนใจและเหมาะสมกับผู้เรียน เช่น การเล่าเรื่องรอบวง มุมสนทนา คู่ตรวจสอบ คู่คิด ฯลฯผู้สอนสังเกตการณ์ทำงานของกลุ่ม คอยเป็นผู้อำนวยความสะดวก ให้ความกระจ่างในกรณีที่ผู้เรียนสงสัยต้องการความช่วยเหลือ 4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ขั้นนี้ผู้เรียนจะรายงานผลการทำงานกลุ่ม ผู้สอนและเพื่อนกลุ่มอื่นอาจซักถามเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดเจน เพื่อเป็นการตรวจสอบผลงานของกลุ่มและรายบุคคล 5. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ขั้นนี้ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ผู้สอนควรช่วยเสริมเพิ่มเติมความรู้ ช่วยคิดให้ครบตามเป้าหมาย การเรียนที่กำหนดไว้ และช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่มทั้งส่วนที่เด่นและส่วนที่ควรปรับปรุงแก้ไข 	
พัฒนาพร ระงับทุกข์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นเตรียมกิจกรรม ในขั้นเตรียมประกอบด้วยครูแนะนำทักษะในการเรียนรู้ร่วมกันและจัดเป็นกลุ่มย่อยๆประมาณ 2 ถึง 6 คน ครูควรแนะนำเกี่ยวกับระเบียบของกลุ่มบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม แจ้งวัตถุประสงค์ของบทเรียนและการทำกิจกรรมร่วมกันและการฝึกฝนทักษะพื้นฐานจำเป็นสำหรับการทำกิจกรรมกลุ่ม 2. ขั้นสอน ครูนำเข้าสู่บทเรียนแนะนำเนื้อหา แนะนำแหล่งข้อมูลและมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม 	

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ทฤษฎีการเรียนรู้ แบบร่วมมือ	ขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือ	แผนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ แบบร่วมมือประกอบ
วัฒนาพร ระวังทุกข์ (ต่อ)	<p>3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มย่อย โดยที่แต่ละคนมีบทบาทและตามที่ได้รับมอบหมายเป็น โดยที่แต่ละคนมีบทบาทและตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นขั้นตอนที่สมาชิกในกลุ่มจะมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อผลงานของ ในนี้ครูอาจกำหนดให้นักเรียนใช้เทคนิคต่างๆกัน ในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง เทคนิคที่ใช้แต่ละครั้งจะต้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการเรียนแต่ละเรื่อง ในการเรียนครั้งหนึ่งอาจต้องใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือหลายๆเทคนิค ประกอบกันเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียนที่ชัดเจน</p> <p>4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบในขณะที่การตรวจสอบพบว่าผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไรเน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคลในบางกรณีผู้เรียนอาจขอเสริมส่วนที่ยังขาดตกบกพร่อง ต่อจากนั้นเป็นการทดสอบความรู้</p> <p>5. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียนถ้ามีสิ่งที่ยังไม่เข้าใจครูควรอธิบายเพิ่มเติมครูและผู้เรียนช่วยการประเมินผลการทำงานกลุ่มและพิจารณาว่าอะไรคือจุดเด่นของงานและอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุง</p>	

ตารางที่ 4.2 ทฤษฎีและแนวคิดของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แผนผังความคิด (MIND MAPPING)

ทฤษฎีแผนผัง ความคิด (Mind Mapping)	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แผนผังความคิด (MIND MAPPING)	แผนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แผนผังความคิด (MIND MAPPING)
โทนี บูซาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. หากกระดาษเปล่าไม่มีเส้นเพื่อจะได้อิสระ 360 องศา ในการแสดงออก ซึ่งทักษะ ทางสมองอย่างครบถ้วน หากใช้กระดาษมีเส้นจะเป็นการตีกรอบการไหลของความคิด 2. วางกระดาษตามแนวนอนเพื่อจะได้มีช่องว่างทางด้านข้างมากขึ้นเวลาใช้จะได้ไม่ ตกกรอบเร็วเกินไป 3. เริ่มที่จุดกึ่งกลางหน้าเพราะในโลกแห่งความคิดของเราเริ่มต้นอยู่ที่ศูนย์กลาง 	<p>ขั้นฝึกทักษะ</p> <p>ขั้นตรวจทานและประเมินผล</p>

(ต่อ)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ทฤษฎีแผนผัง ความคิด (Mind Mapping)	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แผนผังความคิด (MIND MAPPING)	แผนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แผนผังความคิด (MIND MAPPING)
โทนี่ บูซาน (ต่อ)	<p>4. วาดภาพศูนย์กลางที่เป็นใจความใหญ่ของเรื่องที่จะเขียนหรือคิดตามความเห็นของตัวเองเพราะภาพๆหนึ่งมีค่ามากกว่าพันคำภาพที่เปิดทางไปสู่การเชื่อมโยง การรวมศูนย์ ความคิดทำให้สนุก ทำให้สนุกและทำให้พื้นความจำได้ง่ายใช้สีอย่างน้อย 3 สี เพราะสีจะช่วยให้กระตุ้นจินตนาการของสมองซีกขวาและจับจุดและยึดความสนใจให้ภาพศูนย์กลางและ สูงประมาณ 2 นิ้ว หรือ 3 เซนติเมตรเพราะภาพขนาดนี้ทำให้มีที่เหลื่อมมาก พอในแผนผังความคิดควรจะมีรูปร่างไม่เหมือนใครและไม่ควรมีกรอบภาพ</p> <p>5. หัวข้อสำคัญของเรื่อง แยกออกมาจากภาพศูนย์กลางเพราะต้องการให้เห็นความสำคัญของภาพและควรเขียนด้วยตัวอักษรตัวหนาเพื่อให้สมองรับรู้ได้ง่ายดูง่ายและพื้นความจำง่ายคำที่เขียนนั้น เขียนลงบนพื้นที่ที่มีความยาวเท่ากับตัวหนังสือเพราะถ้ายาวไปความคิดจะไม่ต่อเนื่อง ถ้าเส้นพอดีก็จะลงตัวเส้นสาขาหลักหนาเรียวยาวไม่ต่อแข็งเส้นเรียวยาวโค้ง ทำให้เกิดความกลมกลืนและหลากหลาย ทำให้จำได้ง่ายเขียนสบายมือ ไม่เบื่อความหนาของเส้นก็ช่วยเน้นความสำคัญและเส้นต้องต่อตรงออกมาจากภาพศูนย์กลางติดกับส่วนใดส่วนหนึ่งของภาพศูนย์กลางติดกับส่วนใดส่วนหนึ่งของภาพศูนย์กลาง</p> <p>6. เติมกิ่งก้านสาขาหัวข้อสำคัญด้วยจินตนาการ “หัวข้อบท” อื่นๆ เพื่อให้หัวข้อสำคัญโดดเด่นออกมาและช่วยโน้มน้าวใจไปสู่ความคิดอื่นที่ต่อเนื่องกัน</p> <p>7. จากนั้นเริ่มแตกแขนงออกมายังระดับความคิดที่สองคำหรือภาพจะแตกออกมาจากสาขาใหญ่ที่ความคิดไหลลื่นออกมาคำและภาพเหล่านี้จะกระตุ้นให้โยนไปสู่ความคิดอื่นที่ต่อเนื่องกัน</p> <p>8. แตกแขนงของข้อมูลออกไปยังระดับที่สามและสี่ความคิดที่ไหลออกมาจากสมองใช้รูปให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้</p> <p>9. เพิ่มความลึกเขาไปใน Mind Mapping โดยการตีกรอบเพิ่มสีรอบๆคำหรือภาพเพื่อให้เรื่องที่สำคัญโดดเด่นออกมา</p> <p>10. บางทีก็ล้อมด้วยกิ่งก้านสาขาเป็นรูปร่างแปลกๆเพื่อช่วยให้เกิดความจำใช้แถบสีตามกิ่งก้านสาขาเพิ่มลูกศรและรหัสระหว่างข้อมูลเพื่อแสดงความสัมพันธ์ทำให้ Mind และเตือนว่าต้องทำอะไรต่อไป</p>	<p>ขั้นฝึกทักษะ</p> <p>ขั้นตรวจทานและประเมินผล</p>

(ต่อ)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ทฤษฎีแผนผังความคิด (Mind Mapping)	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แผนผังความคิด (MIND MAPPING)	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แผนผังความคิด (MIND MAPPING)
โทนี่ บูซาน (ต่อ)	12. สามารถเล่นกับ Mind Mapping ได้อย่างสนุกสนาน แทรกอารมณ์ขัน ทำให้ทราทราเทาที่จะทำได้อย่างไม่มีขอบเขตจำกัด เพื่อสมองของเราจะได้สนุกสนานอย่างสุดๆ และจะได้ เรียนรู้เร็วขึ้นและพบนความหลังได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้ของเราเองก็จะสนุกสนานไป	ขั้นฝึกทักษะ ขั้นตรวจทานและประเมินผล
อำนาจ สุนคนเขตร์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เริ่มด้วยภาพสี่ตรงกึ่งกลางหน้ากระดาษ ภาพๆ เดียวมีค่ากว่าคำพันคำ ซ้ำยังช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และเพิ่มความจำมากขึ้นด้วย ให้วางกระดาษตามแนวนอน 2. ใช้ภาพให้มากที่สุด ใน Mind Map ของคุณตรงไหนที่ใช้ภาพได้ให้ใช้ก่อน คำหรือรหัส เป็น การช่วยการทำงานของสมอง ดึงดูดสายตาและช่วยความจำ 3. ควรเขียนคำบรรจงตัวใหญ่เป็นภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวพิมพ์ใหญ่เพื่อที่ว่าเมื่อย้อนกลับไปอ่านจะให้ภาพที่ชัดเจนสะดุดตาอ่านง่ายและก่อผลกระทบต่อความคิดมากกว่าการใช้ เวลา เพิ่มเติมอีก เล็กน้อยในการเขียนตัวให้ใหญ่อ่านง่ายชัดเจนจะช่วยให้เราสามารถประหยัดเวลาได้เมื่อย้อนกลับไป อ่านอีกครั้ง 4. เขียนคำเหนือเส้นใต้แต่ละเส้นต้องเชื่อมต่อกับเส้นอื่นๆ เพื่อให้ Mind Map มีโครงสร้าง พื้นฐานรองรับ 5. คำควรมีลักษณะเป็น "หน่วย" เช่น คำละเส้น เพราะจะช่วยให้แต่ละคำเชื่อมโยงกับคำอื่นๆ ได้อย่างอิสระ เปิดทางให้ Mind Map คล่องตัวและยืดหยุ่นได้มากขึ้น 6. ใช้สีทำ Mind Map เพราะสีช่วยยกระดับความคิด เพลิดเพลินกระตุ้นสมอง ชีกขวา 7. เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ควรปล่อยให้สมองคิดมีอิสระมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้อย่ามัดแต่คิดว่าจะเขียนลงตรงไหนดีหรือว่าจะใส่หรือไม่ใส่อะไรลงไป เพราะล้วนแต่จะทำให้งานล่าช้าไปอย่างน่าเสียดาย 	

(ต่อ)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ทฤษฎีแผนผังความคิด (Mind Mapping)	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แผนผังความคิด (MIND MAPPING)	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แผนผังความคิด (MIND MAPPING)
การศึกษานอกโรงเรียน	<ol style="list-style-type: none"> กำหนดชื่อเรื่อง หรือความคิดรวบยอดสำคัญ ระดมสมองที่เกี่ยวข้องกับชื่อเรื่อง หรือ ความคิดรวบยอดสำคัญเป็นคำหรือวลีนั้นๆ แล้ว จดบันทึกไว้ นำคำหรือวลีที่จดบันทึกที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันมาจัดกลุ่ม แล้วตั้งชื่อกลุ่มคำเป็นหัวข้อย่อยและเรียงลำดับกลุ่มคำ ออกแบบแผนภาพความคิด โดยเขียนชื่อเรื่องไว้กลางหน้ากระดาษแล้ววางชื่อกลุ่มคำ หัวข้อย่อยรอบชื่อเรื่อง นำคำที่สนับสนุนวางรอบชื่อกลุ่มคำ แล้วใช้เส้นโยงกลุ่มคำให้เห็นความสัมพันธ์เส้นโยงอาจเขียนคำอธิบายได้กลุ่มคำอาจแสดงด้วยภาพประกอบ 	

จากตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด เรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า จากแนวคิดและทฤษฎีได้แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด เรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ในกระบวนการจัดกิจกรรมในแต่ละชั้น ทั้งหมด 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน
2. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มี 6 ขั้นตอน
  - 2.1 ขั้นกำหนดหัวเรื่อง หมายถึง การกำหนดหัวเรื่องที่จะค้นคว้าหรือศึกษา โดยหัวข้อศึกษาจะต้องตรงกับความสนใจและความถนัดของผู้ที่ศึกษาและที่สำคัญหัวข้อที่กำหนดขึ้นนั้นจะต้องไม่ซ้ำกับเรื่องที่คุณอื่นได้ศึกษาไปแล้ว
  - 2.2 ขั้นระดมความคิด หมายถึง การทำการศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ใหม่ เพื่อหาไอเดียสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ หรือใช้ในการระดมความคิดเพื่อแก้ไขปัญหาจากหลายมุมมอง หลานความคิดของสมาชิกที่ร่วมกิจกรรม
  - 2.3 ขั้นหาข้อมูลเพิ่มเติม หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล เพื่อให้เกิดทักษะและการทำงานกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 **ขั้นวางโครงเรื่อง** หมายถึง การแยกหัวข้อเรื่องออกเป็นย่อ ๆ โดยใช้แผนผังความคิด คือ ทำให้ทราบว่าเขียนเรื่องอะไร เขียนไปทิศทางใด สั้นยาวแค่ไหน เรียงลำดับเรื่องได้ถูกต้องไม่สับสนและสำคัญที่สุด

2.5 **ขั้นฝึกทักษะ** หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ โดยผู้สอนเตรียมมาให้ผู้เรียน เช่น ใบความรู้ สื่อการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อฝึกทักษะการค้นคว้าและกิจกรรมกลุ่ม การทำงานกลุ่มให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น

2.6 **ขั้นตรวจทานและประเมินผล** คือการสรุปสาระการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงผลงานการสร้างความรู้ โดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) ให้ผู้อื่นได้รับรู้และเป็นการตรวจสอบความรู้และความเข้าใจของผู้เรียนให้มีความคิดสร้างสรรค์

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามระยะที่ 1 ซึ่งได้ทั้งหมดจำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง ใช้เวลาในการสอนทั้งหมด 10 ชั่วโมง โดยในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนประกอบด้วย (1) สาระสำคัญ (2) จุดประสงค์การเรียนรู้ (3) สาระการเรียนรู้ (4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มี 6 ขั้นตอน คือ ขั้นกำหนดหัวเรื่อง, ขั้นระดมความคิด, ขั้นหาข้อมูลเพิ่มเติม, ขั้นวางโครงเรื่อง, ขั้นฝึกทักษะ, ขั้นตรวจทานและประเมินผล (5) สื่อ/แหล่งเรียนรู้ (6) วัดผลและประเมินผลจากนั้นนำแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสม

ตารางที่ 4.3 การวิเคราะห์ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เลขที่	ทดสอบข้อ 1 (20)	ทดสอบข้อ 2 (20)	รวม
1	20	20	40
2	17	19	36
3	18	20	38
4	20	20	40

(ต่อ)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

เลขที่	ทดสอบข้อ 1 (20)	ทดสอบข้อ 2 (20)	รวม
5	14	18	32
6	20	20	40
7	14	16	30
8	20	20	40
9	18	20	38
10	20	20	40
11	18	20	38
12	20	20	40
13	14	20	34
14	20	20	40
$\sum X$	253.00	273.00	526.00
P	90.36	97.50	187.86
$\bar{X}$	18.07	19.50	37.57
S	2.43	1.16	3.34

ตารางที่ 4.4 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบ
แผนผังความคิด เรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เลขที่	ทดสอบ ก่อนเรียน (30)	คะแนนระหว่างเรียน					คะแนนรวม (100)	ทดสอบ หลังเรียน (30)
		แผนที่ 1 (20)	แผนที่ 2 (20)	แผนที่ 3 (20)	แผนที่ 4 (20)	แผนที่ 5 (20)		
1	28	18	19	19	18	10	28	28
2	25	18	19	18	19	19	25	25
3	25	19	18	19	19	19	25	25
4	27	19	19	19	10	10	27	27
5	25	18	19	18	19	19	25	25
6	28	18	19	19	19	10	28	28

(ต่อ)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

เลขที่	ทดสอบ ก่อนเรียน (30)	คะแนนระหว่างเรียน					คะแนนรวม (100)	ทดสอบ หลังเรียน (30)
		แผนที่ 1 (20)	แผนที่ 2 (20)	แผนที่ 3 (20)	แผนที่ 4 (20)	แผนที่ 5 (20)		
7	24	18	19	10	18	18	24	24
8	30	18	18	18	18	10	30	30
9	29	18	19	18	18	19	29	29
10	28	19	18	18	18	18	28	28
11	20	17	19	19	19	10	20	20
12	25	18	19	10	19	19	25	25
13	27	19	19	18	18	18	27	27
14	29	18	18	19	10	19	29	29
$\sum X$	370	255	262	242	242	218	1,219	370
P	88.10	91.07	93.57	86.43	86.43	77.86	-	-
$\bar{X}$	17.29	17.29	15.57	87.07	26.43	15.57	87.07	26.43
S	3.12	0.58	0.47	3.12	3.12	4.33	5.28	2.62

ประสิทธิภาพของแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อบรมร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (E₁/E₂) เท่ากับ 87.07/88.10

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้อบรมร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มี 87.07/88.10 ประสิทธิภาพซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ก่อนเรียนและหลังเรียน ที่เรียนโดยกิจกรรมการจัดการเรียนรู้อบรมร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ Hotelling T²

1. ความสัมพันธ์ (Correlation) ของตัวแปร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้อบรมร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด มีความสัมพันธ์กัน ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ผลการหาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด

ค่าสถิติ	ก่อนเรียน		หลังเรียน		d1	d2
	ผลสัมฤทธิ์	ความคิดสร้างสรรค์	ผลสัมฤทธิ์	ความคิดสร้างสรรค์		
$\bar{X}$	18.14	25.14	26.43	37.57	8.29	12.43
S	5.44	8.65	2.62	3.34	3.58	6.33
r_{xy}	0.830*		0.794*		0.476*	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.50

ตารางที่ 4.6 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการเขียน

เชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด

การทดสอบ	จำนวน	ตัวแปร	$\bar{X}$	S	df	T^2
ก่อนเรียน	14	ผลสัมฤทธิ์	18.14	5.44	13	72.15*
		การเขียนเชิงสร้างสรรค์				
หลังเรียน	14	ผลสัมฤทธิ์	26.43	2.62		
		การเขียนเชิงสร้างสรรค์				

หมายเหตุ. * $p < .05$ ($T^2_{.05, 2, 13} = 8.42$)

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.50

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบ
ร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยกิจกรรม
การเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด

ประกอบแผนผังความคิด	$\bar{X}$	S	ระดับความเหมาะสม
1. นักเรียนมีความสนใจเนื้อหาในบทเรียนมากขึ้น	4.21	0.80	มาก
2. นักเรียนมีความรู้สึกสนุกสนาน ตื่นเต้นในการร่วมกิจกรรม	4.57	0.51	มากที่สุด
3. นักเรียนสนุกกับการจัดลำดับความสำคัญก่อน - หลัง	4.64	0.50	มากที่สุด
4. นักเรียนชอบทักษะการทำงานอย่างเป็นระบบ	4.29	0.73	มาก
5. นักเรียนชอบทักษะการทำงานอย่างเป็นเป็นระบบ	4.64	0.50	มากที่สุด
6. นักเรียนพอใจกับการกระตุ้นให้เกิดความคิดอย่างสร้างสรรค์	4.29	0.73	มาก
7. นักเรียนสนุกกับการแสดงออกทางด้านความคิดอย่างสร้างสรรค์	4.43	0.65	มาก
8. นักเรียนสนุกและไม่เกิดความเบื่อหน่ายในวิชาที่เรียน	4.50	0.65	มาก
9. นักเรียนสนุกกับการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนมากลงในกระดาษแผ่นเดียวอย่าง สร้างสรรค์	5.00	0.00	มากที่สุด
10. นักเรียนสนุกเพลิดเพลินในการอ่านและง่ายต่อการทบทวนความรู้	4.43	0.76	มาก
11. นักเรียนพอใจในวิธีการที่ช่วยในการฟื้นความจำหรือเรียกข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแล้ว นำกลับมาใช้ในภายหลัง	4.79	0.43	มากที่สุด
12. นักเรียนสนุกในการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	4.71	0.47	มากที่สุด
13. นักเรียนสนุกกับการทำงานกลุ่มและรายบุคคล	4.43	0.76	มาก
14. นักเรียนพอใจในการวัดผลและประเมินผล	4.43	0.76	มาก
15. นักเรียนพอใจในการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.29	0.61	มาก
รวม	4.60	0.58	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.7 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ
ร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด เรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐานเท่ากับ 0.58 ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.58) อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า
ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อที่ 9 นักเรียนมีความสนใจเนื้อหาในบทเรียนมากขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 5.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.00 ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) และ ข้อที่มีค่าเฉลี่ย
ต่ำสุดคือข้อที่ 1 นักเรียนสนุกกับการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนมากลงในกระดาษแผ่นเดียวอย่าง
สร้างสรรค์ โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80 ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.80)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. สรุป
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวทางของ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก คือ (1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (2) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ประกอบด้วย 6 ขั้นตอนย่อย คือ ขั้นการกำหนดหัวข้อเรื่องขั้นระดมความคิด ขั้นหาข้อมูลเพิ่มเติม ขั้นวางโครงเรื่อง ขั้นฝึกทักษะ ขั้นตรวจทาน และประเมินผล และ (3) ขั้นสรุปผล

5.1.2 กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 87.07/88.10 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่ได้กำหนดไว้

5.1.3 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.4 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน โดยใช้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60, S = 0.58$)

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 ผลการวิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวทาง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด ที่ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์เอกสารหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า แนวทางของ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก คือ (1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน (2) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม คือ ขั้นตอนการกำหนดหัวเรื่อง ชั้นระดมความคิด ค้นหาข้อมูลเพิ่มเติม ชี้นำวางโครงเรื่อง ชี้นำฝึกทักษะ ชี้นำตรวจทานและประเมินผล และ (3) ขั้นสรุปผล ซึ่งในขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิด และทฤษฎีของ Johnson and Johnson (1994, pp. 31 - 32) และทิสนา แคมมณี (2557, น. 98 - 106) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับหลักการแนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของ อารมณ์ ใจเที่ยง (2550, น. 122 - 123) และชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552, น. 186) ซึ่งกล่าวถึง การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือจะประกอบด้วย ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ ขั้นสอน ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ขั้นสรุปและประเมินผล ตลอดจนสอดคล้องกับหลักการเกี่ยวกับลักษณะแผนผังความคิดของ วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549, น. 79 - 82) และการใช้แผนผังความคิดในการจัดการเรียนการสอนของ แวนด้า นอร์ธ และโทนี บูซาน (อ้างถึงใน ธัญญา ผลอนันต์, 2547, น. 43 - 48) ซึ่งมีความสอดคล้องกับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

5.2.2 ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 87.07/88.10 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่ได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ มาเรียม นิลพันธุ์ (2558, น. 248) ซึ่งได้กล่าวถึง การยอมรับประสิทธิภาพของนวัตกรรมสูงกว่าเกณฑ์ไว้ว่า เมื่อค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 ที่ได้สูงกว่าค่า E_1/E_2 ที่ได้กำหนดไว้ แสดงว่า นวัตกรรมหรือแผนการจัดการเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้มีสาเหตุสืบเนื่องมาจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้สร้าง และพัฒนาขึ้น ผ่านกระบวนการดำเนินการพัฒนาอย่างถูกต้อง เหมาะสม และเป็นระบบ ตามลำดับขั้นตอน โดยมีการศึกษาวิเคราะห์ หลักสูตร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้าง และพัฒนาขึ้น ผ่านการกลั่นกรองความถูกต้องจากอาจารย์ที่ปรึกษา และผ่านการพิจารณาตรวจสอบคุณภาพ และความเหมาะสม จาก

ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ทั้งด้านสาระสำคัญ เนื้อหา ภาษา กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งการวัดและประเมินผล และได้ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้จริง ตลอดจนแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้าง และพัฒนาขึ้น ได้ผ่านการทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งทำให้ทราบถึงปัญหาต่างๆ ในระหว่างการทดลองใช้ และได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในด้านกิจกรรม เนื้อหา ภาษา และเวลาที่ใช้ ก่อนนำไปใช้สอนกับกลุ่มตัวอย่างหรือกลุ่มเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสมัย ลาภมาก (2560, น. 197) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 82.78/80.14 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลี บุโพธิ์ (2554, น. 96) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ผลการใช้แผนผังความคิดประกอบกลุ่มร่วมมือแบบ STAD เรื่อง การอ่านและการเขียนสะกดคำต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.58/85.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัย สมควร นาไชย (2553, น. 112 - 113) ที่ได้ศึกษาวิจัยผลการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ LT ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ LT มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 82.87/85.09 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ได้ตั้งไว้ และยังสอดคล้องกับผลการหาค่าประสิทธิภาพของแผน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด ของ เกศมณี คันธภูมิ (2550, น. 57) และดาหวัน ยัมสาระ (2557, น. 106) ซึ่งมีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80

5.2.3 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถที่แตกต่างกัน เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ของแต่ละคน สนับสนุนให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จนบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนี้ ยังเป็นการส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ หรือทีม ตามระบอบประชาธิปไตย และเป็นการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ทำให้สามารถปรับตัวอยู่กับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในชั้นเรียน โดยมีครูผู้สอนช่วยกระตุ้น ทำให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ได้ระดมความคิด พร้อมทั้งใช้ความรู้เดิม และทักษะต่าง ๆ ช่วยสร้างจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์เพื่อหาคำตอบที่ดีที่สุด แล้วเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ จากกระบวนการความคิดสร้างสรรค์อย่างแท้จริง สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีของ

Johnson and Johnson (1994, pp. 31 - 32) ซึ่งกล่าวไว้ว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ มี 3 ลักษณะ คือ (1) ลักษณะแข่งขันกัน (2) ลักษณะต่างคนต่างเรียน และ (3) ลักษณะร่วมมือกันหรือช่วยกันในการเรียนรู้ และยังสอดคล้องกับหลักการแนวคิดองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของ อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550, น. 122) และทศนา เขมมณี (2557, น. 98 - 106) การเรียนรู้จะเป็นแบบร่วมมือได้ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญครบ 5 ประการ คือ การพึ่งพาและเกื้อกูลกัน การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละคน การใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย และการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม และนอกจากนี้เมื่อใช้เทคนิคแผนผังความคิดร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ พบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้น สนุกกับการเรียน มีความสนใจการเรียนรู้ที่ใช้แผนผังความคิดมากขึ้น มีความเข้าใจเนื้อที่เรียนเป็นอย่างดี ทำให้มีทักษะ สามารถเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เตือนใจ แสงไกร, 2549, น. 116) สอดคล้องกับงานวิจัย พรนภา เงินถม (2553, น. 68) พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แผนผังความคิด มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกศมณี คันธภูมิ (2550, น. 57) และดาหวัน ยิ้มสาระ (2557, น. 107) ซึ่งพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด นั้น ทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มสูงขึ้น หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และในงานวิจัยของ จักรพันธ์ สีหานาด (2559, น. 101) พบว่า ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2.4 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน โดยใช้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) ทั้งนี้มีสาเหตุสืบเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว เน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเอง และเน้นกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มย่อย ที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วม และร่วมมือกันช่วยกันระดมความคิดในการเขียนสร้างสรรค์ผลงาน ตลอดจนมีการจัดระเบียบความรู้ความคิดอย่างเป็นระบบและคิดสร้างสรรค์ ด้วยเทคนิคแผนผังความคิด ส่งผลทำให้นักเรียนเข้าใจ และจดจำเนื้อหาบทเรียนได้ง่ายขึ้น มีความสุข สนุกสนาน ไม่เบื่อหน่ายการเรียนสอดคล้องกับงานวิจัย เกศมณี คันธภูมิ (2550, น. 57) ซึ่งได้ทำการศึกษาค้นคว้าผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนเรียงความ

ด้วยกลุ่มร่วมมือโดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดาหวัน ยิ้มสาระ (2557, น. 107) ซึ่งได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบผังความคิด พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด จะทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด สอดคล้องกับทฤษฎีการจูงใจของ Maslow (1970, pp. 69 - 80) ที่กล่าวว่า มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อต้องการได้รับการตอบสนอง หรือพึงพอใจอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ความต้องการสิ่งอื่น ๆ ก็เกิดขึ้นอีก ความต้องการของมนุษย์อาจจะซ้ำซ้อน โดยต้องการอย่างหนึ่งอาจจะไม่ทันหมดไปก็ยังคงต้องการอีก

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

5.3.1.1 ครูผู้สอนที่จะนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิดไปใช้จะต้องศึกษากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เข้าใจ จัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ให้พร้อม และเพียงพอ

5.3.1.2 ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด ตามลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง และก่อนจัดกิจกรรมทุกครั้ง ควรจะมีการชี้แนะ และทำความเข้าใจกับผู้เรียนในเรื่องเนื้อหา ขั้นตอนการจัดกิจกรรม วิธีการวัดผลและประเมินผลให้ผู้เรียนทุกคนทราบ เพื่อให้ผู้เรียนเตรียมพร้อมในการเรียน และเป็นส่งเสริมให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.3.1.3 ครูผู้สอนจะต้องวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ควรมีวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ตลอดจนมีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรศึกษาผล การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน ในเนื้อหาสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ในระดับชั้นอื่น ๆ ต่อไป

5.3.2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือร่วมกับวิธีการสอนอื่น ๆ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียน หรืออื่น ๆ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *สภาวะการศึกษาไทยปี 2559/2560 แนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทย เพื่อก้าวสู่ยุค Thailand 4.0*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *กรอบแนวคิดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2532). *การสอนความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หนังสือเรียนรายวิชาเลือกสาระทักษะการเรียนรู้ รายวิชาคลังปัญญา ชุมชน (ทร 03007) ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. สืบค้นจาก http://202.143.165.163/ebook_knowledge/chapter/chap1.pdf.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กองทัพ เคลือบพนิชกุล. (2542). *การใช้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: แสงศิลป์การพิมพ์.
- กัลยา สหชาติโกสิย. (2545). *สื่อการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- การศึกษานอกโรงเรียน, กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *เอกสารสรุปเนื้อหาที่ต้องรู้ รายวิชา ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา
- การศึกษานอกโรงเรียน, กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หนังสือเรียนสาระความรู้พื้นฐาน รายวิชา ภาษาไทย พท11001 ระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- การุณนันทน์ รัตนแสนวงษ์ และปรัชญา อาภากุล. (2548). *ทักษะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (พิมพ์ครั้งที่ 9)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- กุศยา แสงเดช. (2548). *หนังสือส่งเสริมการอ่าน*. กรุงเทพฯ: แม็ค.

- กุสุมา พันธุ์ไหล. (2544). ผลการสอนโดยใช้ของเล่นที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกษมสันต์ ชาวดง. (2547). ความพึงพอใจคุณภาพการบริการแพทย์แผนไทยโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดบุรีรัมย์. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เกษมณี คันธภูมิ. (2550). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการเขียนเรียงความด้วยกลุ่มร่วมมือโดยใช้แผนผังความคิดชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต). ม.ป.ท.: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- คะนิงนิจ จานโอ. (2548). การอ่านและการพิจารณาหนังสือ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- จักรพันธ์ สีหานาด. (2559). การพัฒนาความสามารถเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามแนวความคิดเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ด้วยเทคนิคการใช้คำถามแบบกระตุ้นให้และ แผนผังความคิด (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- จิราพร กำจัดทุกข์. (2552). ความพึงพอใจหลังการตัดสินใจซื้อคอนโดมิเนียมในเขตกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- จรรยา เฉลิมทอง. (2559). การวัดและประเมินผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- ฉัตรลดา ปุณณพันธ์. (2548). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง เพลงไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2551). การพัฒนาหลักสูตร. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2551). การวิจัยหลักสูตรและการสอน. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2553). การวิจัยหลักสูตรและการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ชัยฤทธิ์ ศิลาดะ. (2544). คู่มือการเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: บริษัท แด เน็กซ์ อินเทอร์เน็ตคอร์ปอเรชั่น.
- ชานะ บูชาสุข. (2546). ภาษาไทยเพื่ออาชีพ 1. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- ชานนุด อุ่นมะดี. (2550). ผลการใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิดที่มีต่อความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). อุตรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.

- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2545). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ ดาหวัน อิมบิสระ. (2557). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบผังความคิด เรื่อง สุขภาพดีมีสุข ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ดวงสุดา ชูชื่น. (2549). *กิจกรรมพัฒนาด้านการเขียนสรุปความจากการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). ภูเก็ต: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- ดารานี โพธิ์ไทร. (2552). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2550). *นวัตกรรมทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชารอักษร.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2546). *เรื่องสั้นและการเขียนเรื่องสั้น : การเขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่อการศึกษา และอาชีพ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ชารอักษร.
- นพดล จันทร์เพ็ญ. (2542). *การใช้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ.
- ทรงศรี ชำนาญกิจ. (2559). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา (ฉบับปรับปรุง)* (พิมพ์ครั้งที่ 3). สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ทัศนีย์ ศุภเมธี. (2542). *การสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- ทัศนัย ไพรี. (2553). *การพัฒนาความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้ภาพการ์ตูนประกอบการสอน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทพสตรี.
- ทิตนา แคมมณี. (2557). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2553). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์
- บุชาน โทนี่. (2541). *ไขหัวคิด แปลโดยัญญา ผลอนันต์*. กรุงเทพฯ: ขวัญขาว.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญย์เสนอ ตริวิเศษ. (2554). *การเขียนสร้างสรรค์* (พิมพ์ครั้งที่ 1). บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2546). *สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จามจรี โปรดักท.

- ประภาศรี สีหอำไพ. (2531). *การเขียนแบบสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ประสาธ อิศรปรีดา. (2547). *สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: นำอักษรการพิมพ์.
- ปราณี สุรสิทธิ์. (2541). *การเขียนสร้างสรรค์เชิงวารสารศาสตร์*. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- ปาริชาติ นุริศศักดิ์. (2551). *การพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการ*.
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปิยะธิดา ปัญญา. (2560). *สถิติสำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. มหาสารคาม: โรงพิมพ์ตักสิลา.
- เผชญิ กิจระการ และสมนึก ภัททิยธนี. (2547). *ดัชนีประสิทธิผล*. กภาพสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- เผชญิ กิจระการ. (2544). “การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา”.
วารสารการวัดผลการศึกษาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 22(5), 15.
- พันทิพา ทับเที่ยง. (2550). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และความคงทนในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) กับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบกลุ่มช่วยรายบุคคล (TAI) (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พนมพร เผ่าเจริญ. (2542). *การประเมินผลโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง เทคนิคการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้*. นครสวรรค์: สถาบันราชภัฏนครสวรรค์.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2544). *แนวทางการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู บทบาทครูกับการวิจัยในชั้นเรียน*.
กรุงเทพฯ: พริกหวาน กราฟพ็อคจำกัด.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2552). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: เฮอส์ ออฟ เคอร์มิสท์.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิด วิธีและเทคนิคการสอน 1*. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- เพชรรัตน์ ยุรี. (2558). *การศึกษาความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)*.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร
- เพลินตา โมสกุล. (2547). *การเขียนเชิงสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- ไพโรธ เลิศพิริยกลม. (2543). *การย่อความ*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- ไพศาล วรคำ. (2553). *เอกสารประกอบการสอนสถิติสำหรับการวิจัย*. มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ไพศาล วรคำ. (2555). *การวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. มหาสารคาม: โรงพิมพ์ตักสิลา.
- ไพศาล วรคำ. (2562). *การวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 10)*. มหาสารคาม: โรงพิมพ์ตักสิลา.

- ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนโป่งเขื่อนศึกษาสถาน. (2561). *สรุปรายงานนิเทศและจัดการเรียนการสอน*
ปีการศึกษา 2561. กาฬสินธุ์: โรงเรียนโป่งเขื่อนศึกษาสถาน.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2550). *ประมวลสาระชุดวิชา ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหาร*
การศึกษา. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พองจันทร์ สุขยิ่ง. (2550). *ศิลปะการเขียนอย่างมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- รุจิร ภู่อาระ. (2545). *การเขียนแผนการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: บ๊อค พอยส์.
- วรวรรณ ศรียาภัย. (2557). *การเขียนเพื่อการสื่อสาร (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ:
 บริษัท วี. พรินท์ (1991) จำกัด.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2543). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: แอล ที เพรส.
- วันเพ็ญ จันทร์เจริญ. (2542). *การเรียนการสอนปัจจุบัน*. สกลนคร: สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- วารี ธีระจิตร. (2545). *การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2544). *หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 2)*.
 กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2543). *คู่มือการวิจัย : การวิจัยเชิงปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์และ
 ทำปกเจริญผล.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2555). *นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. มหาสารคาม:
 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2551). *นวัตกรรมตามแนวคิดแบบ Back ward Desing*. มหาสารคาม:
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2553). *การออกแบบการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Desing*. มหาสารคาม:
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2545). *พัฒนาการเรียนการสอน Teaching and Learning Development*.
 มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2549). *นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วีไล พิพัฒน์มงคล. (2544). *เอกสารประกอบการสอนวิชา 215311 การสร้างแบบฝึกทักษะภาษาไทย*.
 ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิเศษ ชินวงศ์. (2544). *ผังสาระการเรียนรู้ : ความคิดรวบยอด*. *วารสารวิชาการ*, 4(7), 28.
- วีระพร ลาทอง. (2555). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้*
แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น เรื่อง ระบบหมุนเวียนเลือดกับการรักษาคุณภาพของร่างกาย
กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วารสารวิชาการ*, 7(3), 111 – 120.

- แวนดา นอร์ธ. และบุชาน โทนี. (2541). *ไขหัวลุย แพลโดยธัญญา มลอนันต์*. กรุงเทพฯ: ขวัญขาว.
- ศศิธร เวียงวะลัย. (2556). *การจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2556). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ วณิชพัฒนรัชย์. (2558). *วิธีสอนทั่วไป*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิวกานท์ ปทุมสูตร. (2548). *การเขียนสร้างสรรค์ไม่ยากอะไรเลย*. สุพรรณบุรี: ศูนย์เรียนรู้ทุ่งสักอาศรม.
- ศุภวรรณ มองเพชร. (2547). *ทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ.
- สนิท ลัตโยภาส. (2545). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น*. กรุงเทพฯ: บริษัท 21. เซ็นจูรี่จำกัด.
- สมควร นาไชย. (2553). *ผลการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้กิจกรรม
กลุ่มร่วมมือแบบ LT ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สมจิตร จันทร์ฉาย. (2557). *การออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน*. นครปฐม: เพชรเกษมพรินต์ติ้ง
กรุ๊ปจำกัด.
- สมบัติ บารมี. (2551). *ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทมหัพันธ์
ไฟเบอร์ซีเมนต์ จำกัด (มหาชน)*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมนึก ภัททยธนี. (2560). *การวัดผลการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 11). กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สมพิศ คงทรง. (2549). *การสร้างฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการ
เขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแก สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามหาสารคาม เขต 2* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สมพร ขวาทไทย. (2547). *การพัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องทักษะการเขียนจดหมาย
โดยใช้ผังความคิด (Mind Mapping) วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6* (วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมยศ นาวิการ. (2547). *ทฤษฎีองค์การ* (พิมพ์ครั้งที่ 5) กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร จำกัด.
- สมลักษณ์ เลี้ยงประยูร. (2543). *การศึกษากิจกรรมการตอบสนองต่องานเพื่อนในการเขียน
ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่:
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมศักดิ์ สิ้นธระเวชญ์. (2542). *มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิชย์
- สมศักดิ์ สิ้นธระเวชญ์. (2544). *กิจกรรมการเรียนการสอนการศึกษาชั้นประถม*. กรุงเทพฯ:
วัฒนาพานิชย์.
- สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ. (2537). *เทคนิคการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการสทศ. (2548). *แผนที่ความคิด*. สืบค้นจาก <http://gotoknow.org/archive/2005/07/23/18/46/33/e1566>.
- สำลี รักสุทธี. (2553). *การจัดทำสื่อนวัตกรรมและแผนประกอบสื่อนวัตกรรม*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษาพัสดุภัณฑ์.
- สำลี รักสุทธี. (2549). *หลักสูตรและการสอนภาษาไทย*. มหาสารคาม: ช่างทอง.
- สำลี รักสุทธี. (2551). *นวัตกรรมเพื่อทางการเรียนรู้*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุธาดา สนธิเวช. (2551). ความพึงพอใจของพระสงฆ์ต่อการบริหารจัดการโรงพยาบาลสงฆ์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทธิ ชัตติยะ. (2552). *ศาสตร์การเขียนฉบับปรับปรุงแก้ไข*. กรุงเทพฯ: หจก. เปเปอร์เฮียร์.
- สุทิวรรณ อินทะกนก. (2559). *การเขียนเชิงสร้างสรรค์*. อุตรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2544). *21 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ไสว พักขาว. (2544). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: เอ็มพันธ์.
- หทัยรัตน์ ประทุมสูตร. (2542). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดพิษณุโลก (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ภนิดา ชัยปัญญา. (2541). *การวัดความพึงพอใจ*. กรุงเทพฯ: แสงอักษร.
- โยธิน แสงดี. (2551). *การวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาและฝึกอบรมการวิจัย.
- อุบลรัตน์ หนูคำ. (2551). *เปรียบเทียบการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ตามรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับการเล่นเกมของเด็กไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อมรศักดิ์ ศรีวิกรานต์โยธิน. (2549). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาล ตำบลก้งแอน อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- อรัญ ชูยกระเดื่อง. (2557). *การวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. มหาสารคาม: โรงพิมพ์ตักสิลา.
- อรัญ ชูยกระเดื่อง. (2559). *สถิติศาสตร์ขั้นสูงสำหรับงานวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. มหาสารคาม: โรงพิมพ์ตักสิลา.
- อัจฉรา ชิวพันธ์. (2553). *พัฒนาทักษะภาษา พัฒนาความคิดด้วยกิจกรรมการเล่นประกอบการสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อัจฉรา ชิวพันธ์. (2552). *กิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). *หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง) (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). *หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง) (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อารี สันทรวี. (2543). *พหุปัญญาและการเรียนแบบรวมมือ*. กรุงเทพฯ: แวนแกว.
- Adler. (2004). "The Development of Phonemic and Orthographic Spelling Patterns : a Method for Assessing Spelling Knowledge in Children in Grades two Through Five". *Dissertation Abstract International*, 63(2), 541 - A.
- Ausubel, D. P. (1968). *Educational psychology: A cognitive view*. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Ajose, Sunday A. and Virginia Joyner. G. (1990). "Cooperative Learning : The Rebirth of an Effective Teaching Strategy". *Educational Horizons : Summer*, 24(1), 198.
- Bloom, Benjamin. (1976). *Human Characteristic and School Learning*. New York : McGraw-Hill Book Company.
- Buzan, Tony. (1991). *Use Both Side of Your Brain*. New York: Utah of State University, Dept of Computer Science.
- Davis K. (1977). *Human Behavior at Work*. New York. McGraw-Hill.
- Dyah Astriani. (2020). *Mind Mapping in Learning Models: A Tool to Improve Student Metacognitive Skills*. *International Journal of Emerging Technology in Learning*, Kassel, Germany.
- Eliyanti Eliyanti. (2020). "Pengembangan Bahan Ajar Keterampilan Menulis Narasi dengan Menggunakan Mind Mapping dalam Pembelajaran Tematik di Sekolah Dasar : JURNAL BASICEDU". *Research and Learning in Elementary Education: Jurnal Basicedu*, 4(4), 838 - 849.
- Gillies, R. M. (2016). "Cooperative Learning: Review of Research and Practice". *Australian Journal of Teacher Education*, 41(3).
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw-Hill Book.
- Hany Handayani (2020). "Creative Thinking Ability of V Grade Students through Mind Mapping Learning Model : The 2nd International". *Conference on Elementary Education*, 2(1).
- Herbert J. Klausmeir. (1961). *Learning and Human Abilities*. New York: Harper and Row Inc.

- Herzberg, F. (1959). *The motivation to work*. New York: John Wiley & Sons.
- Johnson and Johnson. (2001). *Cooperative Learning*. Retrieved from <http://www.clrc.com/pages/cl.html/>.
- Lai, Chih-Hui. (2007). *Internationalization of English language education in Taiwan: Cooperative learning through drama in the elementary school*. Doctoral thesis, Durham University.
- Morse, N.C. (1995). *Satisfaction in the White Collar Job*. Michigan : University of Michigan Press.
- Moore,D.W. and J.B. Redence. (1984). "A Quantitative and Qualitative Review of Graphic Organizer Research". *Journal of Educational Research*, 78, 11 - 17.
- Morris, A. l. and Stewart-Dore n. (1984). *Learning to Learn form Text*. Singapore : Addison - weeley Publishing company.
- Otong Cahy. (2020). *Application of Constructive Models to Increase. The Writing Skills of Grade VI of Elementary School Students : Proceedings The 2nd International Conference on Elementary Education*.
- Prescott , Danial A. (1961). *Report of Conference on Child Study, Education Bulletin*. Faculty of Education, Chulalongorn University.
- Smith, S. C. and Piele, P. K. (2006). *School Leadership : Handbook for excellence in Student learning (4 Eds.)*. Thousand Oaks, CA. Corwin.
- Vroom, V. H. (1964). *Work and motivation*. New York: John Wiley & Sons.
- Zhao, Yan, Ph.D. (2011) *L2 creative writers : identities and writing processes*. Ph.D. thesis, University of Warwick.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เวลา 10 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การเขียนเรื่องตามจินตนาการ

เวลา 2 ชั่วโมง

สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สาระที่ 2 : สาระการเขียน

มาตรฐาน ท 1.1 : ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลข่าวสารสารสนเทศและรายงานการศึกษา ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

1. สาระสำคัญ

การเขียนเรื่องตามจินตนาการ เป็นการเขียนเรื่องราวต่างๆตามจินตนาการหรือความคิดของผู้่าน การคาดคะเนเรื่องราวและเหตุการณ์ เป็นการคาดเดาเหตุการณ์ล่วงหน้าจากเรื่องที่อ่าน ถือเป็นทักษะ การเขียนที่ผู้เขียนต้องนำข้อมูล ความรู้ หรือเรื่องราวที่ต้องการให้คนอื่นรู้ด้วย มาเขียน เรียบเรียงเป็น เรื่องราว ต่อเนื่องให้สามารถสื่อสารให้คนอื่น เข้าใจได้ด้วย คนที่จะเขียนเรื่องราวได้ดีจะต้องเข้าใจ หลักการเขียนและได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องจึงจะเขียนเรื่องได้ดี

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจหลักการเขียนและการเขียนเรื่องตามจินตนาการในเชิงสร้างสรรค์ได้ ถูกต้อง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ความรู้

3.1.1 อธิบายหลักการเขียนเรื่องตามจินตนาการ

3.1.2 นักเรียนมีมารยาทในการเขียน

3.2 ทักษะ

3.2.1 เขียนเรียงความได้

3.2.2 เขียนเรื่องตามจินตนาการได้

3.2.3 เขียนสรุปหลักการเขียนเรียงความและการเขียนจินตนาการได้

3.3 คุณธรรม

3.3.1 ใฝ่เรียนรู้

3.3.2 มีความรับผิดชอบ

3.3.3 มีวินัยในการอยู่ร่วมกัน

4. สาระการเรียนรู้

การเขียนเรื่องตามจินตนาการ

5. กิจกรรมการเรียนรู้

ครั้งที่ 1 เวลา 1 ชั่วโมง

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบว่ามีเมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้แล้วนักเรียนสามารถเขียนเรื่องตามจินตนาการได้ถูกต้อง
2. ครูนำภาพครอบครัวที่ประกอบด้วยพ่อแม่และลูกมาให้ให้นักเรียนดูและให้นักเรียนช่วยกันบอกสิ่งที่เห็นจากภาพนั้น
3. ครูให้นักเรียนออกมาเล่าเรื่องจากภาพที่เห็นให้เพื่อน ๆ ฟัง ครูและเพื่อนร่วมอภิปรายการเล่าเรื่องและการลำดับเหตุการณ์ของเรื่องว่ามีความสมบูรณ์หรือ ขาดตกบกพร่องเรื่องใดบ้าง และช่วยกันสรุป

ขั้นจัดกิจกรรม

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นกำหนดหัวเรื่อง

1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่ม ๆ ละ 3 คน และได้แนะนำสมาชิกในกลุ่มว่ามีบทบาทและหน้าที่ของสมาชิก
2. ครูแจกใบความรู้และประโยคให้แต่ละกลุ่มอ่านพร้อมกันและร่วมกันศึกษาความรู้ จากนั้นครูเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาและบรรยายเรื่องการเขียนตามจินตนาการ และแต่ละกลุ่มฝึกแต่งประโยคจากคำที่กำหนดให้ด้วยปากเปล่า
3. ครูให้แต่ละกลุ่มกำหนดหัวข้อเรื่องตามจินตนาการมาอ่านให้เพื่อนในห้องฟัง จากนั้นครูให้คำแนะนำเพิ่มเติมและนักเรียนสามารถเขียนเรื่องตามจินตนาการได้ อ่านตัวอย่างให้ฟังแล้วให้นักเรียนลองแสดงความคิดเห็นและลองเปลี่ยนข้อความบางส่วนได้

ขั้นระดมความคิด

1. ครูแจกใบงานที่ 1 เรื่อง “ภาพนี้มีความหมาย” ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันพิจารณาใบงาน โดยให้แต่ละกลุ่มออกแบบเป็นแผนผังความคิด และครูคอยชี้แนะเพิ่มเติม
2. ให้แต่ละกลุ่มสร้างสรรค์ผลงานกลุ่มละ 1 ชิ้น โดยให้นักเรียนในห้องต่อเติมต่อจากสิ่งที่กำหนดให้ตามจินตนาการของตนเอง คนละ 1 ข้อ ภายในเวลา 20 นาที
3. ครูให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานและแนวคิดของตนเอง จากนั้นเก็บผลงานไว้ครูสนทนาและตั้งคำถามเกี่ยวกับการเขียนเรื่องตามจินตนาการ โดยครูคอยแนะนำเพิ่มเติม
4. ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันระดมความคิดขององค์ประกอบของการเขียนเรื่องตามจินตนาการที่ดีควรมีองค์ประกอบใดบ้าง

ค้นหาข้อมูลเพิ่มเติม

1. ให้แต่ละกลุ่มศึกษาและช่วยกันหาข้อมูลเกี่ยวกับการเขียนเรื่องตามจินตนาการ
2. ครูสนทนาและตั้งคำถามเกี่ยวกับการเขียนเรื่องตามจินตนาการ แล้วให้นักเรียนช่วยกันนิยามของคำว่า จินตนาการ โดยครูคอยแนะนำเพิ่มเติม
3. ให้นักเรียนช่วยกันเสนอความคิดว่าหากต้องการให้งานเขียนเรื่องตามจินตนาการของเราเป็นงานเขียนที่ดี ควรมีขั้นตอนกระบวนการใดบ้าง ให้นักเรียนศึกษาจากใบความรู้ที่แจกให้ศึกษาพร้อม ๆ กัน

ครั้งที่ 2 เวลา 1 ชั่วโมง

ขั้นวางโครงเรื่อง

1. ทบทวนบทเรียนคาบที่แล้วและให้แต่ละกลุ่มศึกษาความรู้เรื่อง การเขียนเรื่องตามจินตนาการ ตามที่แต่ละกลุ่มได้กำหนดหัวเรื่องไว้แล้ว แล้วให้เขียนออกมาเป็นแผนผังความคิด
2. ร่วมกันสนทนากับเกี่ยวกับเรื่องที่แต่ละกลุ่มได้กำหนดหัวเรื่องไว้ เพื่อทบทวนบทเรียนและเพิ่มความ ชัดเจนในการจำให้นักเรียนยิ่งขึ้น

ขั้นฝึกทักษะ

1. ให้นักเรียนอ่านบทเรียนเรื่อง “กากับสุนัขจิ้งจอกเจ้าเล่ห์” แล้วร่วมกันสนทนา แสดงความคิดเห็นแล้วเขียนออกมาเป็นแผนผังความคิดเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้
  - 1.1 ตัวละครสำคัญของเรื่องคือใคร มีจำนวนเท่าไร
  - 1.2 เหตุการณ์เกิดขึ้นที่ใด
  - 1.3 เหตุการณ์เกิดเวลาใด

1.4 ข้อสรุปของเรื่องหรือใจความสำคัญของเรื่องคืออะไร

1.5 ข้อคิดของเรื่องคืออะไร ฯลฯ

2. สุ่มนักเรียนออกมา เล่าเรื่องตามที่วิเคราะห์ไว้โดยเล่าอย่างย่อ ๆ หน้า ชั้นเรียน ครูสังเกตพฤติกรรมพร้อมบันทึกลงในแบบสังเกต

3. แจกใบงานแผนผังความคิด ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายทบทวนถึงหลักการเขียนผังความคิด อธิบายวิธีการเขียนข้อความลงในแผนผังความคิด โดยการแบ่งเนื้อเรื่องออกเป็นตอน ๆ ตามลำดับเหตุการณ์

4. นักเรียนช่วยกันเขียนข้อความลงในแผนผังความคิดลงในใบงานที่ครูแจกให้

ขั้นตรวจทานและประเมินผล

1. นักเรียนช่วยกันลำดับเหตุการณ์สำคัญของเรื่อง นักเรียนอาสาสมัครออกมาเขียนบนกระดานดำเป็นข้อ

2. นักเรียนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน แล้วช่วยกันสรุปปรับปรุงแก้ไข ผลงานให้สมบูรณ์ แล้วนำเสนอครู

ขั้นสรุป

นักเรียนและครูช่วยกันทบทวนและสรุปบทเรียนโดยเล่าเรื่องตามแผนผังความคิดและทำแบบฝึกพัฒนาการเรียนรู้ด้วยสำนวนของนักเรียนเองเสร็จแล้วนำเสนอผลงานและส่งครูตรวจต่อไป

6. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

ใบความรู้เรื่อง “การเขียนเรื่องตามจินตนาการ”

7. ภาระงาน/ชิ้นงาน

กิจกรรมใบงานที่ 1 ภาพนี้ มีความหมาย

กิจกรรมใบงานที่ 2 พินิจภาพ สร้างเรื่อง

กิจกรรมใบงานที่ 3 จินตนาการ สานความคิด

แบบทดสอบหลังเรียน

8. การวัดผลและประเมินผล

8.1 ประเมินจากผลงาน/ใบงาน

8.2 ประเมินพฤติกรรมขณะเรียน

9. เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผล

9.1 บันทึกการสังเกตพฤติกรรมขณะเรียน

9.2 ตรวจผลงาน

บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหา ข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นในการพัฒนาครั้งต่อไป

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางณัฏฐาพร จันลาวงค์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ครูชำนาญการ โรงเรียนโป่งเขื่อนศึกษาสถาน
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ข

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบร่วมมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด

เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว โดยทำเครื่องหมาย (X) ลงในช่อง

ก ข ค หรือ ง ในกระดาษคำตอบ

1. ข้อความต่อไปนี้ควรอยู่ส่วนใดของเรียงความเรื่องจากจินตนาการ

“นับตั้งแต่นั้นมา หมินน้อยก็เฝ้าดูแลแม่หมีเป็นอย่างดี พร้อมทั้งทำหน้าที่ตามเทพีพิทักษ์ ป่าส่งไว้อย่างสม่ำเสมอ วันเวลาผ่านไป หมินน้อยก็เติบโตขึ้น และได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว มากขึ้น”

- ก. ส่วนขยายเนื้อเรื่อง
- ข. ส่วนเนื้อเรื่อง
- ค. ส่วนสรุป
- ง. ส่วนคำนำ

2. ข้อใดเป็นลักษณะของการเขียนเรื่องตามจินตนาการ

- ก. ฉันอยากจะเป็นครูที่โรงเรียนในชนบท
- ข. เขาเป็นครูที่โรงเรียนในชนบท
- ค. คุณแม่ของฉันอยากให้ฉันเป็นครูเหมือนกับท่าน
- ง. ครูที่โรงเรียนในชนบทส่วนใหญ่เป็นผู้มีอุดมการณ์

3. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับเขียนเรื่องจากจินตนาการ

- ก. เขียนจากข้อมูลจากความเป็นจริง
- ข. มีปมปัญหาของเรื่องและคลี่คลายในทางสร้างสรรค์
- ค. ลำดับตามเหตุการณ์ในเรื่อง
- ง. เป็นเรื่องเล่าในอดีต

4. เขียนเรื่องจากจินตนาการควรมีลักษณะอย่างไร

- ก. เขียนบอกเล่าจากคนอื่นจนจบ
- ข. เขียนเล่าเรื่องชีวิตประจำวัน
- ค. เขียนสรุปใจความเรื่องที่อ่าน
- ง. เขียนเรื่องที่นึกขึ้นเองไม่ซ้ำใคร

5. ใครมีจินตนาการและสร้างสรรค์

- ก. พิมพ์บอกว่าหนังสือพิมพ์มีไว้อ่าน
- ข. แฉว่ากระดาษใช้ปลูกต้นไม้
- ค. ดาราว่าปูนใช้ก่อสร้างบ้าน
- ง. แก้วว่าหนังสือพิมพ์ใช้หุ้มปกหนังสือได้

6. ข้อใดเป็นลักษณะของการเขียนเรื่องตามจินตนาการ

- ก. ฉันอยากจะเป็นครูที่โรงเรียนในชนบท
- ข. เขาเป็นครูที่โรงเรียนในชนบท
- ค. คุณแม่ของฉันอยากให้ฉันเป็นครูเหมือนกับท่าน
- ง. ครูที่โรงเรียนในชนบทส่วนใหญ่เป็นผู้มีอุดมการณ์

7. ข้อใดเป็นลักษณะการเขียนบรรยายเรื่องจากภาพ

- ก. เขียนสรุปเรื่องจากภาพที่เห็น
- ข. เขียนเรื่องจากภาพที่เห็น
- ค. เขียนอธิบายภาพที่เห็น
- ง. เขียนจากความคิดของตนเอง

จากภาพ ใช้ตอบคำถามข้อที่ 8

8. ข้อใดบรรยายภาพได้เหมาะสมที่สุด

- ก. แม่จำหนูหิว
- ข. แมวหิวมาก
- ค. สุนัขรักแมว
- ง. แมวกินนมสุนัข

จากภาพ ใช้ตอบคำถามที่ 9

9. จากภาพควรตั้งชื่อเรื่องอย่างไร

- ก. การละเล่นของเด็กไทย
- ข. ความสุขของฉัน
- ค. บ้านของเรา
- ง. ความทรงจำของฉัน

10. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะการเขียนเรื่องจากภาพ

- ก. โต้ตั้งเขียนอธิบายว่าในภาพนั้นมีอะไรบ้าง
- ข. เอ็มเขียนแสดงความคิดเห็นหลังจากดูภาพแล้ว
- ค. แมวเขียนเพื่อแสดงความรู้หลังจากดูภาพแล้ว
- ง. ดาเขียนตามความรู้สึกหลังจากดูภาพ

11. ข้อใดเป็นการเขียนเรื่องจากภาพที่กำหนดให้

- ก. ผู้ชายมีกล้องถ่ายรูป เด็กใส่หมวกยืนอยู่ด้านหน้า
- ข. วันหยุด ต้นและครอบครัวไปเที่ยวที่สวนสัตว์
- ค. ช่างเดิน ลิงปีนต้นไม้ เสืออยู่ในกรง คนยืนอยู่
- ง. พ่อ แม่ ลูก สวนสัตว์

12. ข้อใดเป็นประโยชน์ที่ได้รับจากการเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

- ก. จับใจความสำคัญของเรื่องได้
- ข. สามารถแสดงความคิดเห็นได้
- ค. ทำให้เนื้อเรื่องมีความสมบูรณ์
- ง. ทำให้เรื่องมีรายละเอียดมากขึ้น

13. สิ่งใดสามารถเปลี่ยนแปลงได้ในการเขียนย่อความ

- ก. คำสรรพนาม
- ข. คำราชาศัพท์
- ค. เนื้อเรื่อง
- ง. ข้อคิดสอนใจ

14. การเขียนย่อความคือการเขียนลักษณะใด

- ก. การเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ได้อ่าน
- ข. การเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ได้ฟัง
- ค. การเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ได้ดู
- ง. ถูกทุกข้อ

15. รูปแบบการเขียนย่อความประกอบด้วยกี่ย่อหน้า

- ก. 2 ลีข
- ข. 3 ลีข
- ค. 4 ลีข
- ง. ไม่กำหนดย่อหน้า

16. ย่อหน้าใดเป็นย่อหน้าที่บอกถึงที่มาของเรื่องที่เราเขียนย่อความ

- ก. ย่อหน้าแรก
- ข. ย่อหน้าที่สอง
- ค. ย่อหน้าที่สาม
- ง. ย่อหน้าใดก็ได้

17. ย่อหน้าที่สองเป็นการเขียนหัวข้อใด
- ที่มาของเรื่อง
  - การแสดงความคิดเห็น
  - การแนะนำผู้อ่าน
  - การเขียนสรุปใจความสำคัญ
18. ข้อใดผิดเกี่ยวกับการเขียนย่อความ
- อ่านเรื่องจะย่อความให้เข้าใจเนื้อเรื่องก่อน
  - ควรจับประเด็นสำคัญของเรื่องให้ได้ก่อน
  - ใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 หรือบุรุษที่ 2 เท่านั้น
  - ถูกทุกข้อ
19. ข้อใดคือคำจำกัดความของคำว่า “การเขียนบันทึกความรู้”
- เป็นการเขียนบันทึกเรื่องราวจากการอ่าน การดูหรือฟังสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นความรู้ที่ควรจำ
  - เป็นการเขียนบันทึกเรื่องราวจากประสบการณ์ทุกเรื่องทั้งสำคัญและไม่สำคัญ
  - เป็นการคัดลอกคำคม วรรคทอง จากวรรณคดี เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
  - เป็นการเขียนบันทึกจากความคิดและจินตนาการเพื่อสร้างสรรค์จิตใจ
20. ข้อใดคือประโยชน์ของการเขียนบันทึกความรู้
- เพื่อฝึกสมองให้คิดสร้างสรรค์อยู่เสมอ
  - เพื่อแก้เหงาและป้องกันโรคความจำเสื่อม
  - เพื่อเป็นการเตือนความจำหรือใช้อ้างอิงในวันข้างหน้า
  - เพื่อแสดงความรักและหวงแหนวรรณคดี มรดกของชาติ
21. การเขียนบันทึกความรู้ ควรเขียนบันทึกอย่างไร
- เขียนสรุปย่อและขยายความเฉพาะประเด็นหลักที่สำคัญ
  - เขียนประเด็นหลักและขยายความด้วยประเด็นรอง
  - เขียนทุกถ้อยคำเท่าที่จะสามารถจดได้ทันที
  - เขียนเฉพาะประเด็นสำคัญ

22. หัวข้อที่ควรเขียนบันทึกความรู้หัวข้อใดสำคัญน้อยที่สุด
- ชื่อผู้บันทึกความรู้
  - โรงพิมพ์ ปี ที่พิมพ์หรือจากการดูหรือฟังใคร เมื่อใด
  - เนื้อหาที่ได้จากการค้นคว้าโดยสรุป
  - ชื่อเรื่อง ชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง
23. ขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของการเขียนบันทึกความรู้คือขั้นตอนใด
- ตอบคำถามให้ได้ว่า ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร
  - นำคำตอบมาเรียบเรียงใหม่ให้สละสลวย
  - เขียนจดบันทึกเป็นเรื่องราว
  - อ่าน ฟัง หรือดูเรื่องให้เข้าใจ
24. ข้อใดเป็นประโยชน์ของการเขียนบันทึกความรู้ในวัยเรียนมากที่สุด
- ช่วยเหลือความจำหรือทบทวนความรู้
  - ให้ความรู้แก่ผู้อ่านหรือผู้ที่พบเห็น
  - นำมาเป็นข้อมูลอ้างอิงหรือข้อมูลหลักฐานได้
  - นำไปเผยแพร่เป็นวิทยาทาน
25. ข้อใดคือความหมายของคำว่า **รายงาน**
- การเสนอผลการปฏิบัติการ
  - การเสนอข้อมูลที่ได้จากการอ่าน
  - การเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตัวอย่างมีระบบ
  - การเสนอรายละเอียดของเนื้อหาวิชาที่เรียน
26. ข้อใดเรียงส่วนประกอบของรายงานได้ถูกต้อง
- ปกนอก ปกใน คำนำ สารบัญ เนื้อเรื่อง บรรณานุกรม
  - ปกนอก ปกใน สารบัญ คำนำ เนื้อเรื่อง บรรณานุกรม
  - ปกนอก ปกใน บรรณานุกรม สารบัญ คำนำ เนื้อเรื่อง
  - ปกนอก ปกใน เนื้อเรื่อง สารบัญ คำนำ บรรณานุกรม

27. บรรณานุกรม หมายถึงอะไร

- ก. การอธิบายศัพท์ยากที่จะปรากฏอยู่ในรายงาน
- ข. เนื้อหาหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทำรายงาน
- ค. การรวบรวมเอกสาร หนังสือ เทป วีดีโอ
- ง. การทำบัญชีคำศัพท์ที่ปรากฏอยู่ในรายงาน

28. การเขียนรายงานเป็นรูปเล่ม ไบรอนด์ปรองมีความสำคัญอย่างไร

- ก. เพิ่มจำนวนหน้า
- ข. แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับรายงาน
- ค. ใช้ค้นหาเพื่อความเรียบร้อย
- ง. แสดงสาระสำคัญของรายงานโดยสังเขป

29. ความหมายของการรายงานข้อใดถูกต้องที่สุด

- ก. การนำเสนอผลการศึกษามีระบบ
- ข. การเรียบเรียงถ้อยคำอย่างมีแบบแผน
- ค. การนำเสนอข้อมูลต่อหน่วยงาน
- ง. การศึกษาค้นคว้าเพื่อรวบรวมข้อมูล

30. ส่วนประกอบใดของรายงานที่ต้องอ้างรายชื่อ วัสดุอ้างอิง

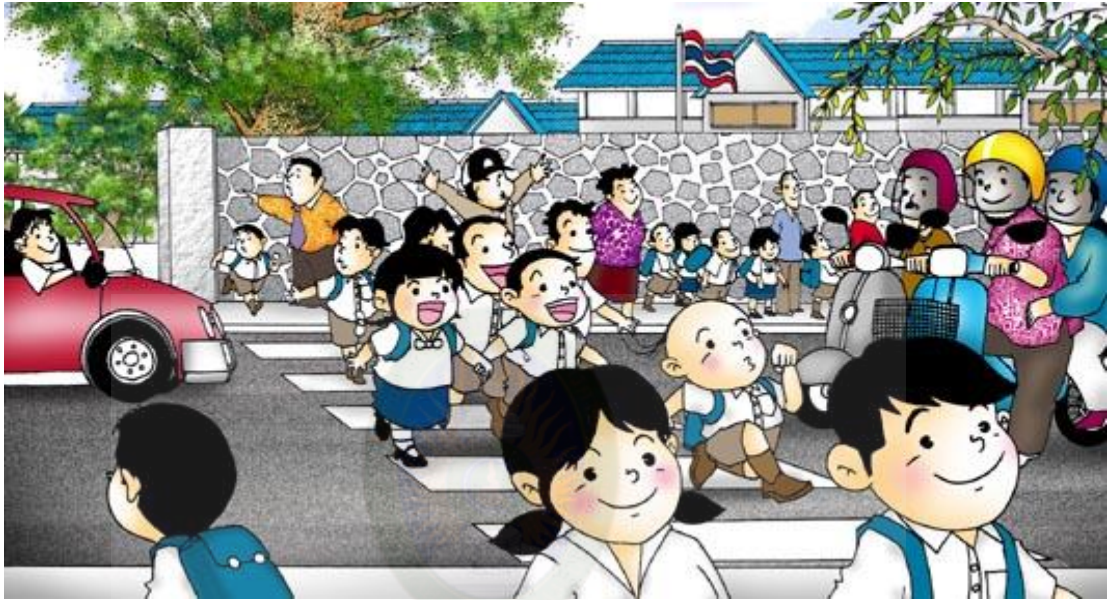
- ก. สารบัญ
- ข. บรรณานุกรม
- ค. อัญพจน์
- ง. คำนำ

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด
เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

-
1. ค	11. ข	21. ก
2. ง	12. ก	22. ก
3. ก	13. ก	23. ค
4. ง	14. ข	24. ก
5. ง	15. ค	25. ค
6. ง	16. ง	26. ค
7. ค	17. ค	27. ง
8. ง	18. ง	28. ข
9. ก	19. ข	29. ง
10. ก	20. ค	30. ง

แบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเรื่อง พร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่อง ความยาวไม่ต่ำกว่า 10 บรรทัดได้ภาพที่กำหนดให้ ภายในเวลา 40 นาที (20 คะแนน)

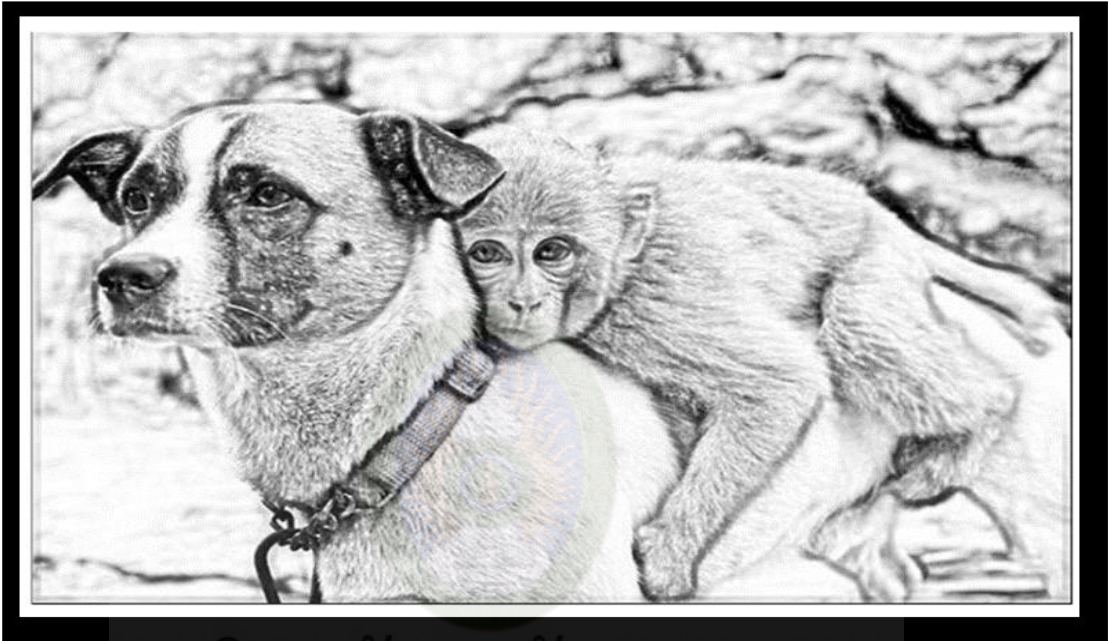

ชื่อเรื่อง.....
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ชื่อ.....โรงเรียน.....

คำชี้แจง จงเขียนเล่าเรื่องจากภาพ ด้วยตัวบรรจงครึ่งบรรทัด ความยาว 4-7 บรรทัดไม่เขียนปนบท
 ร้อยกรองและไม่ต้องตั้งชื่อเรื่องถ้าเขียนเกิน 7 บรรทัด (จะตรวจถึงบรรทัดที่ 7 เท่านั้น) (20 คะแนน)

เรื่อง หมากับลิง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ชื่อ.....โรงเรียน.....

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
1. การเขียนเรื่อง	เขียนเรื่องราวมีสาระ สอดคล้องกับภาพลำดับ ความสัมพันธ์ต่อเนื่องไม่ วกวนและมีความคิด สร้างสรรค์	เขียนเรื่องราวมีสาระ สอดคล้องกับภาพลำดับ ความสัมพันธ์ต่อเนื่อง ไม่วกวน	เขียนเรื่องราวมีสาระ สอดคล้องกับภาพ	เขียนเรื่องราวมีสาระ ไม่สอดคล้องกับภาพ
2. การใช้ภาษา	ใช้คำถูกต้อง เหมาะสมกับ บริบทและสละสลวย	ใช้คำถูกต้องเหมาะสมกับ บริบท	ใช้คำไม่ถูกต้องหรือไม่ เหมาะสมกับบริบท 1-3 คำ	ใช้คำไม่ถูกต้องหรือไม่ เหมาะสมกับบริบท 4 คำขึ้นไป
3. การตั้งชื่อเรื่อง	ตั้งชื่อเรื่องสอดคล้อง กับ เนื้อเรื่องที่เขียนและ ประเด็นสำคัญของภาพ ใช้คำ กะทัดรัดและมี ความคิดสร้างสรรค์	ตั้งชื่อเรื่องสอดคล้องกับ เนื้อเรื่องที่เขียนและ ประเด็นสำคัญของภาพ และใช้คำกะทัดรัด	ตั้งชื่อเรื่องสอดคล้อง กับเนื้อเรื่องที่เขียน และ ประเด็นสำคัญ ของภาพ	ตั้งชื่อเรื่องไม่สอดคล้อง กับเนื้อเรื่องที่เขียน
4 .การเขียนสะกดคำ	เขียนสะกดคำถูกต้อง ทุกคำ	เขียนสะกดคำผิด 1-2 คำ	เขียนสะกดคำผิด 3-4 คำ	เขียนสะกดคำผิด 5 คำ ขึ้นไป
5. ความสะอาด เรียบร้อย	เขียนอ่านง่าย สะอาดไม่มี รอยขีด ลบ ชีดฆ่า	เขียนอ่านง่าย สะอาด แต่มีรอยขีด ลบ ชีดฆ่า 1-2 แห่ง	เขียนอ่านง่าย สะอาด แต่มีรอยขีด ลบ ชีดฆ่า 3-4 แห่ง	เขียนอ่านยากไม่สะอาด หรือมี รอยขีดลบ ชีดฆ่า 5 แห่งขึ้นไป

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ
ประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งมี 5 ระดับ คือ

เหมาะสมมากที่สุด	5	คะแนน
เหมาะสมมาก	4	คะแนน
เหมาะสมปานกลาง	3	คะแนน
เหมาะสมน้อย	2	คะแนน
เหมาะสมน้อยที่สุด	1	คะแนน

โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ต้องการในแต่ละรายการว่ามีความเหมาะสมเพียงใด เพื่อ
เป็นแนวทางในการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. สารสำคัญ					
1.1 ถูกต้องและชัดเจน	.....	.....	.....	.....	.....
1.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้.....	.....	.....	.....	.....	.....
1.3 เหมาะสมกับวัยของนักเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
1.4 มีความชัดเจนในเนื้อหา.....	.....	.....	.....	.....	.....
2. จุดประสงค์การเรียนรู้					
2.1 ข้อความชัดเจนเข้าใจง่าย	.....	.....	.....	.....	.....
2.2 สอดคล้องและครอบคลุมตัวชี้วัด/การเรียนรู้	.....	.....	.....	.....	.....
2.3 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	.....	.....	.....	.....	.....
2.4 ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึง ประสงค์และสมรรถนะของหลักสูตร	.....	.....	.....	.....	.....
2.5 ครอบคลุมพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้	.....	.....	.....	.....	.....

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
3. กระบวนการจัดสาระการเรียนรู้					
3.1 กำหนดหัวเรื่อง	.....	.....	.....	.....	.....
3.2 ระดมความคิด	.....	.....	.....	.....	.....
3.3 หาข้อมูลเพิ่มเติม	.....	.....	.....	.....	.....
3.4 วางโครงเรื่อง	.....	.....	.....	.....	.....
3.5 ฝึกทักษะ	.....	.....	.....	.....	.....
3.6 ตรวจสอบและประเมินผล	.....	.....	.....	.....	.....
4. สื่อการเรียนรู้					
4.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	.....	.....	.....	.....	.....
4.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	.....	.....	.....	.....	.....
4.3 สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้	.....	.....	.....	.....	.....
4.4 เหมาะสมกับวัยของนักเรียนและประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	.....	.....	.....	.....	.....
4.5 นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อเพื่อกระตุ้นให้ เกิดองค์ความรู้	.....	.....	.....	.....	.....
5. กระบวนการวัดและประเมินผล					
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์	.....	.....	.....	.....	.....
5.2 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	.....	.....	.....	.....	.....
5.3 วิธีการวัดผลและประเมินผล เครื่องมือวัดผล สอดคล้องกับจุดประสงค์และกิจกรรม การเรียนรู้	.....	.....	.....	.....	.....
5.4 วัดผลและประเมินผลครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์	.....	.....	.....	.....	.....
5.5 เกณฑ์การวัดผลและประเมินผลครอบคลุมทั้งด้าน ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วัน.....เดือน.....พ.ศ.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ข.1 สรุปผลการประเมินค่าความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญต่อแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

รายการประเมิน	ค่าความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					$\bar{X}$
	1	2	3	4	5	
1. สาระสำคัญ						
1.1 ถูกต้องและชัดเจน	4.80	4.40	4.40	4.40	4.60	4.52
1.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.60	4.80	4.40	4.40	4.60	4.56
1.3 เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	4.80	4.60	4.60	4.60	5.00	4.72
1.4 มีความชัดเจนในเนื้อหา	4.60	4.40	4.40	4.40	4.60	4.48
2. จุดประสงค์การเรียนรู้						
2.1 ข้อความชัดเจนเข้าใจง่าย	4.60	4.40	4.40	4.40	4.20	4.40
2.2 สอดคล้องและครอบคลุมตัวชี้วัด/การเรียนรู้	4.80	4.40	4.40	4.40	4.40	
2.3 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	4.60	4.40	4.40	4.40	4.20	4.40
2.4 ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ อันพึงประสงค์และสมรรถนะของหลักสูตร	4.60	4.60	4.60	4.60	4.80	4.64
2.5 ครอบคลุมพฤติกรรมการเรียนรู้	5.00	4.00	3.60	3.60	3.60	3.96
3. กระบวนการจัดสาระการเรียนรู้						
3.1 กำหนดหัวเรื่อง	4.60	4.80	4.60	4.60	4.60	4.64
3.2 ระดมความคิด	4.80	4.80	4.80	4.80	4.40	4.72
3.3 หาข้อมูลเพิ่มเติม	4.20	4.00	4.00	4.00	4.60	4.16
3.4 วางโครงเรื่อง	4.80	4.80	3.80	3.80	4.40	4.32
3.5 ฝึกทักษะ	4.20	5.00	5.00	4.00	4.80	4.80
3.6 ตรวจสอบและประเมินผล	5.00	4.40	4.40	4.40	4.40	4.52
4. สื่อการเรียนรู้						
4.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	4.40	4.60	4.60	4.60	4.60	4.56
4.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.60	4.60	4.20	4.20	4.40	4.40
4.3 สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้	4.40	4.60	4.60	4.60	4.20	4.48

(ต่อ)

ตารางที่ ข.1 (ต่อ)

รายการประเมิน	ค่าความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					$\bar{X}$
	1	2	3	4	5	
4.4 เหมาะสมกับวัยของนักเรียนและประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	4.40	4.60	4.60	4.60	4.60	4.56
4.5 นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อเพื่อกระตุ้นให้เกิด องค์ความรู้	4.80	4.40	4.40	4.40	4.40	4.48
5. กระบวนการวัดและประเมินผล						
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์	4.00	5.00	4.40	4.40	4.80	4.52
5.2 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	4.80	5.00	4.00	4.60	4.60	4.80
5.3 วิธีการวัดผลและประเมินผล เครื่องมือวัดผล สอดคล้องกับจุดประสงค์และกิจกรรมการเรียนรู้	4.80	5.00	4.60	5.60	4.60	4.72
5.4 วัดผลและประเมินผลครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.40	5.00	4.60	4.60	4.60	4.64
5.5 เกณฑ์การวัดผลและประเมินผลครอบคลุม ทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.20	5.00	5.00	5.00	5.00	4.84

แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด
เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งมี 5 ระดับ คือ

เหมาะสมมากที่สุด	5	คะแนน
เหมาะสมมาก	4	คะแนน
เหมาะสมปานกลาง	3	คะแนน
เหมาะสมน้อย	2	คะแนน
เหมาะสมน้อยที่สุด	1	คะแนน

โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ต้องการในแต่ละรายการว่ามีความเหมาะสมเพียงใด

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. นักเรียนมีความสนใจเนื้อหาในบทเรียนมากขึ้น	.....	.....	.....	.....	.....
2. นักเรียนมีความรู้สึกสนุกสนาน ตื่นเต้นในการร่วมกิจกรรม	.....	.....	.....	.....	.....
3. นักเรียนสนุกกับการจัดลำดับความสำคัญก่อน - หลัง	.....	.....	.....	.....	.....
4. นักเรียนชอบทักษะการทำงานอย่างเป็นเป็นระบบ	.....	.....	.....	.....	.....
5. นักเรียนพอใจกับการกระตุ้นให้เกิดความคิดอย่างสร้างสรรค์	.....	.....	.....	.....	.....
6. นักเรียนสนุกกับการแสดงออกทางด้านความคิดอย่างสร้างสรรค์	.....	.....	.....	.....	.....
7. นักเรียนสนุกและไม่เกิดความเบื่อหน่ายในวิชาที่เรียน	.....	.....	.....	.....	.....
8. นักเรียนสนุกกับการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนมากลงในกระดาษแผ่นเดียวอย่างสร้างสรรค์	.....	.....	.....	.....	.....
9. นักเรียนสนุกเพลิดเพลินในการอ่านและง่ายต่อการทบทวนความรู้	.....	.....	.....	.....	.....
10. นักเรียนพอใจในวิธีการที่ช่วยในการฟื้นความจำหรือเรียกข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแล้วนำกลับมาใช้ในภายหลัง	.....	.....	.....	.....	.....
11. นักเรียนสนุกในการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	.....	.....	.....	.....	.....
12. นักเรียนสนุกกับการทำงานกลุ่มและรายบุคคล	.....	.....	.....	.....	.....

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
13. นักเรียนพอใจในการวัดผลและประเมินผล	.....	.....	.....	.....	.....
14. นักเรียนพอใจในการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	.....	.....	.....	.....	.....
15. นักเรียนชอบทักษะการทำงานอย่างเป็นระบบ	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วัน.....เดือน.....พ.ศ.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ค

การวิเคราะห์ข้อมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ค.1 สรุปผลการประเมินค่าความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญต่อแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
แบบร่วมมือ ประกอบแผนผังความคิด เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

รายการประเมิน	ค่าความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					$\bar{X}$
	1	2	3	4	5	
1. สารสำคัญ						
1.1 ถูกต้องและชัดเจน	4.80	4.40	4.40	4.40	4.60	4.52
1.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.60	4.80	4.40	4.40	4.60	4.56
1.3 เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	4.80	4.60	4.60	4.60	5.00	4.72
1.4 มีความชัดเจนในเนื้อหา	4.60	4.40	4.40	4.40	4.60	4.48
2. จุดประสงค์การเรียนรู้						
2.1 ข้อความชัดเจนเข้าใจง่าย	4.60	4.40	4.40	4.40	4.20	4.40
2.2 สอดคล้องและครอบคลุมตัวชี้วัด/การเรียนรู้	4.80	4.40	4.40	4.40	4.40	
2.3 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	4.60	4.40	4.40	4.40	4.20	4.40
2.4 ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ อันพึงประสงค์และสมรรถนะของหลักสูตร	4.60	4.60	4.60	4.60	4.80	4.64
2.5 ครอบคลุมพฤติกรรมกรการเรียนรู้	5.00	4.00	3.60	3.60	3.60	3.96
3. กระบวนการจัดสาระการเรียนรู้						
3.1 กำหนดหัวเรื่อง	4.60	4.80	4.60	4.60	4.60	4.64
3.2 ระดมความคิด	4.80	4.80	4.80	4.80	4.40	4.72
3.3 หาข้อมูลเพิ่มเติม	4.20	4.00	4.00	4.00	4.60	4.16
3.4 วางโครงเรื่อง	4.80	4.80	3.80	3.80	4.40	4.32
3.5 ฝึกทักษะ	4.20	5.00	5.00	4.00	4.80	4.80
3.6 ตรวจทานและประเมินผล	5.00	4.40	4.40	4.40	4.40	4.52
4. สื่อการเรียนรู้						
4.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	4.40	4.60	4.60	4.60	4.60	4.56
4.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.60	4.60	4.20	4.20	4.40	4.40
4.3 สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้	4.40	4.60	4.60	4.60	4.20	4.48

(ต่อ)

ตารางที่ ค.1 (ต่อ)

รายการประเมิน	ค่าความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					$\bar{X}$
	1	2	3	4	5	
4.4 เหมาะสมกับวัยของนักเรียนและประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	4.40	4.60	4.60	4.60	4.60	4.56
4.5 นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อเพื่อกระตุ้นให้เกิด องค์ความรู้	4.80	4.40	4.40	4.40	4.40	4.48
5. กระบวนการวัดและประเมินผล						
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์	4.00	5.00	4.40	4.40	4.80	4.52
5.2 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	4.80	5.00	4.00	4.60	4.60	4.80
5.3 วิธีการวัดผลและประเมินผล เครื่องมือวัดผล สอดคล้องกับจุดประสงค์และกิจกรรมการเรียนรู้	4.80	5.00	4.60	5.60	4.60	4.72
5.4 วัดผลและประเมินผลครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.40	5.00	4.60	4.60	4.60	4.64
5.5 เกณฑ์การวัดผลและประเมินผลครอบคลุม ทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.20	5.00	5.00	5.00	5.00	4.84

ตารางที่ ค.2 สรุปค่า IOC แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องของ
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าIOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
8	0	1	1	1	1	4	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
17	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
18	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
19	1	1	0	1	1	4	0.80	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
21	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
22	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
23	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
24	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
25	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้

(ต่อ)

ตารางที่ ค.2 (ต่อ)

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าIOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
26	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
27	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
28	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
29	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
30	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
31	1	1	0	1	1	4	0.80	ใช้ได้
32	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
33	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
34	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
35	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
36	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
37	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
38	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้
39	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
40	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
41	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
42	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
43	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
44	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
45	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
46	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
47	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
48	1	1	1	0	1	4	0.80	ใช้ได้
49	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
50	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้

หมายเหตุ. ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป

ตารางที่ ค.3 ค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อที่	ค่าความยาก (p)	ค่าอำนาจจำแนก (B)
1	0.80	0.22
2	0.67	0.28
3	0.23	0.39
4	0.80	0.22
5	0.30	0.22
6	0.63	0.36
7	0.43	0.31
8	0.53	0.61
9	0.60	0.58
10	0.23	0.25
11	0.47	0.50
12	0.57	0.53
13	0.70	0.61
14	0.60	0.58
15	0.67	0.28
16	0.63	0.36
17	0.30	0.36
18	0.70	0.33
19	0.60	0.72
20	0.30	0.36
21	0.43	0.44
22	0.70	0.61
23	0.63	0.36
24	0.67	0.69

(ต่อ)

ตารางที่ ค.3 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยาก (p)	ค่าอำนาจจำแนก (B)
25	0.73	0.53
26	0.77	0.44
27	0.60	0.58
28	0.73	0.53
29	0.31	0.31
30	0.23	0.25

หมายเหตุ. ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เท่ากับ 0.88

ตารางที่ ค.4 สรุปค่า IOC แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องของแบบทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าIOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้
2	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
4	0	0	1	1	1	3	0.60	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้

หมายเหตุ. ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป

ตารางที่ ค.5 ค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบทดสอบความสามารถในการเขียน
เชิงสร้างสรรค์

ข้อที่	ค่าความยาก (p)	ค่าอำนาจจำแนก (B)	ความเชื่อมั่น
1	0.23	0.46	0.91
2	0.38	0.46	

หมายเหตุ. ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.91

ความยากอยู่ระหว่าง 0.23 กับ 0.38

ค่าอำนาจจำแนก เท่ากับ 0.46

ตารางที่ ค.6 สรุปค่า IOC แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องของ
แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบ
แผนผังความคิด

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
8	0	1	1	1	1	4	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้

หมายเหตุ. ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป

ตารางที่ ค.7 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามความพึงพอใจ

ข้อที่	ค่า (r)
1	0.80
2	0.71
3	0.61
4	0.54
5	0.77
6	0.67
7	0.70
8	0.74
9	0.64
10	0.73
11	0.72
12	0.58
13	0.74
14	0.73
15	0.45

หมายเหตุ. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจ เท่ากับ 0.94

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	ณัฐพร จันลาวงค์
วัน เดือน ปี เกิด	18 กรกฎาคม 2522
ที่อยู่ปัจจุบัน	84 หมู่ 4 ตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนโป่งเขื่อนศึกษาสถาน อำเภอสหัสขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2545	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชานาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2563	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม